

Sadržaj

I. Rezolucije, preporuke i mišljenja

PREPORUKE

Vijeće

2016/C 299/01	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Italije za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Italije za 2016.	1
2016/C 299/02	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Španjolske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Španjolske za 2016.	7
2016/C 299/03	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Ujedinjene Kraljevine za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Ujedinjene Kraljevine za 2016.	12
2016/C 299/04	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Poljske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Poljske za 2016.	15
2016/C 299/05	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Njemačke za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Njemačke za 2016.	19
2016/C 299/06	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Češke za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Češke za 2016.	23
2016/C 299/07	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Cipra za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Cipra za 2016.	27
2016/C 299/08	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Bugarske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Bugarske za 2016.	32

2016/C 299/09	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Belgije za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Belgije za 2016.	36
2016/C 299/10	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Nizozemske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Nizozemske za 2016.	41
2016/C 299/11	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Estonije za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Estonije za 2016.	45
2016/C 299/12	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Mađarske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2016.	49
2016/C 299/13	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Švedske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Švedske za 2016.	53
2016/C 299/14	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Austrije za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Austrije za 2016.	57
2016/C 299/15	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Slovačke za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovačke za 2016.	61
2016/C 299/16	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Irske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Irske za 2016.	65
2016/C 299/17	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Litve za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Litve za 2016.	69
2016/C 299/18	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Rumunjske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Rumunjske za 2016.	73
2016/C 299/19	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Finske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Finske za 2016.	79
2016/C 299/20	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Latvije za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Latvije za 2016.	83
2016/C 299/21	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Danske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Danske za 2016.	87
2016/C 299/22	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Slovenije za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovenije za 2016.	90
2016/C 299/23	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Hrvatske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Hrvatske za 2016.	96

2016/C 299/24	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Luksemburga za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Luksemburga za 2016.	101
2016/C 299/25	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Malte za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Malte za 2016.	105
2016/C 299/26	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Portugala za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Portugala za 2016.	109
2016/C 299/27	Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2016. o Nacionalnom programu reformi Francuske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Francuske za 2016.	114

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

PREPORUKE

VIJEĆE

PREPORUKA VIJEĆA

od 12. srpnja 2016.

o Nacionalnom programu reformi Italije za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Italije za 2016.

(2016/C 299/01)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) Europskog parlamenta i Vijeća br. 1176/2011 od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ⁽²⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Italija utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europskog područja. Tu je Preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽¹⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Italija bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu te Preporuke.

- (2) Izvješće za Italiju za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. Njime je ocijenjen napredak Italije u provedbi preporuka za Italiju koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak te zemlje u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Italiji postoje prekomjerne makroekonomske neravnoteže. Konkretno, spori rast produktivnosti koči oporavak konkurentnosti i otežava smanjenje visokog udjela javnog duga. Osobito je važna potreba za mjerama za smanjenje rizika od štetnih učinaka na talijansko gospodarstvo te, s obzirom na njegovu veličinu, smanjenje negativnih prelijevanja na ekonomsku i monetarnu uniju.
- (3) Italija je 28. travnja 2016. dostavila svoj nacionalni program reformi za 2016. te Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova međusobna povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Italija je obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu i podliježe prijelaznom pravilu o dugu za razdoblje 2013. – 2015. i pravilu o dugu od 2016. Prema Programu stabilnosti, udio državnog duga u BDP-u trebao bi dosegnuti vrhunac od 132,7 % u 2015. te postupno pasti na 123,8 % u 2019. U skladu s proljetnom prognozom Komisije za 2016. očekuje se da će se udio duga u BDP-u stabilizirati u 2016. te da će se tek od 2017. početi neznatno smanjivati. Provedba opširnog programa privatizacije koji su predstavile talijanske vlasti jedan je od ključnih izazova za Italiju zbog njegova očekivanog doprinosa naporima za smanjenje duga. Iako se u 2015. privatizacija odvijala prema planu, cilj da se ostvare prihodi od privatizacije u visini od 0,5 % godišnje u razdoblju 2016. – 2018. i 0,3 % u 2019. čini se veoma ambiciozan, s obzirom i na kašnjenja određenih projekata privatizacije. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je.
- (6) Komisija je 18. svibnja 2016. objavila izvješće na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a jer Italija nije ostvarila dovoljan napredak prema ostvarivanju usklađenosti s pravilom o dugu u 2015. U analizu su uključeni svi relevantni čimbenici te je zaključeno da bi se trebalo smatrati da je kriterij duga ispunjen. Komisija će preispitati svoju ocjenu u novom izvješću u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora na temelju svoje jesenske prognoze za 2016., nakon što postanu dostupne nove informacije o nastavku kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju za 2017.
- (7) Italiji je u proljeće 2015. odobreno privremeno odstupanje od potrebnog kretanja prilagodbe radi ostvarivanja srednjoročnog proračunskog cilja u 2016. u iznosu od 0,4 postotna boda BDP-a kako bi se u obzir uzele krupne strukturne reforme s pozitivnim utjecajem na dugoročnu održivost javnih financija. Italija je u svojem nacrtu

⁽¹⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

proračunskog plana za 2016. zatražila dodatno odstupanje od potrebnog kretanja prilagodbe radi ostvarivanja srednjoročnog proračunskog cilja u 2016. u iznosu od 0,1 postotnog boda BDP-a kako bi se u obzir uzele druge strukturne reforme s pozitivnim utjecajem na dugoročnu održivost javnih financija. Pojediniosti na kojima se temelje sve te reforme iznesene su u nacionalnom programu reformi Italije za 2016., kojim se općenito potvrđuje plan reformi. Sljedeća područja obuhvaćena su reformom i uključena u program zato što utječu na održivost javnih financija: i. javna uprava i pojednostavnjenje; ii. tržišta proizvoda i usluga; iii. tržište rada; iv. građansko pravosuđe; v. obrazovanje; vi. preusmjeravanje poreza; vii. mjere za smanjenje razine loših kredita i reformu postupaka nesolventnosti i viii. revizija potrošnje kao mjera financiranja. Nadležna tijela procjenjuju da će utjecaj tih reformi na realni BDP iznositi 2,2 postotna boda do 2020., što se čini uvjerljivom procjenom. Ako ih se u potpunosti i pravodobno provede, te će reforme imati pozitivan utjecaj na održivost javnih financija. Trenutačno se može ocijeniti da Italija zadovoljava uvjete za cjelokupno traženo privremeno odstupanje u iznosu od 0,5 postotnih bodova BDP-a u 2016., pod uvjetom da primjereno provede dogovorene reforme, što će se pratiti u okviru europskog semestra, te u skladu s uvjetima iz uvodne izjave 10.

- (8) Italija je u svojem nacrtu proračunskog plana za 2016. zatražila dodatno odstupanje od potrebnog kretanja prilagodbe radi ostvarivanja srednjoročnog proračunskog cilja u 2016. u iznosu od 0,3 postotna boda BDP-a kako bi se u obzir uzeli nacionalni rashodi za ulaganja u projekte koje sufinancira EU. Čini se da informacije navedene u Programu stabilnosti za 2016. potvrđuju da se odstupanje Italije od kretanja prilagodbe radi ostvarivanja srednjoročnog proračunskog cilja u 2016. uistinu upotrebljava za povećanje ulaganja. Međutim, postoje određene sumnje u pogledu mogućnosti da se u 2016. ostvare sufinancirana ulaganja u cjelokupnom predviđenom iznosu. Trenutačno se može ocijeniti da Italija zadovoljava uvjete za privremeno odstupanje u iznosu od 0,25 postotnih bodova BDP-a u 2016., pod uvjetom da primjereno ostvari planirana ulaganja te u skladu s uvjetima iz uvodne izjave 10. Komisija će provesti *ex post* procjenu kako bi provjerila koji je stvaran iznos nacionalnih rashoda za sufinancirane projekte ulaganja te povezano odstupanje na koje Italija ima pravo na temelju takozvane „klauzule o ulaganjima”.
- (9) U Programu stabilnosti za 2016. navodi se da je utjecaj iznimnog priljeva izbjeglica i iznimnih sigurnosnih mjera na proračun znatan te da bi ih se trebalo smatrati izvanrednim događajem koji je izvan kontrole vlade, kako je definirano člankom 5. stavkom 1. i člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 1466/97. Prema Komisiji, dodatni je utjecaj u skladu s procjenama iz Programa stabilnosti i iznosi 0,03 % BDP-a u 2015. i 0,04 % u 2016. za rashode povezane s izbjeglicama te 0,06 % BDP-a u 2016. za sigurnosne mjere. Italija je u vezi s time zatražila privremeno odstupanje od kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju. Odredbama iz članka 5. stavka 1. i članka 6. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 1466/97 uzimaju se u obzir ti dodatni rashodi jer su priljev izbjeglica te ozbiljnost terorističke prijetnje izvanredni događaji, a njihov je utjecaj na javne financije Italije znatan te održivost ne bi bila ugrožena ako se dopusti odstupanje od kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju. Stoga, kako bi se u obzir uzeli dodatni troškovi povezani s izbjeglicama, smanjena je potrebna prilagodba prema srednjoročnom proračunskom cilju za 2015. U pogledu 2016. konačna će se ocjena, uključujući prihvatljive iznose, izraditi u proljeće 2017. na temelju zabilježenih podataka koje su dostavila talijanska nadležna tijela.
- (10) U svojem je mišljenju o nacrtu proračunskog plana Italije za 2016. Komisija navela da će, u kontekstu „ukupne ocjene” mogućeg odstupanja od kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju, uzeti u obzir mogućnost da Italija ispunjava uvjete za fleksibilnost u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, vodeći posebno računa o tome bi li se odstupanje od kretanja prilagodbe uistinu upotrijebilo za povećanje ulaganja, postoje li uvjerljivi planovi za nastavak kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju te je li ostvaren napredak u pogledu programa strukturnih reformi, uzimajući u obzir preporuke Vijeća. Komisija ocjenjuje da Italija ispunjava uvjete za dodatno odstupanje od 0,35 postotnih bodova BDP-a za 2016., uzimajući u obzir napredak programa strukturnih reformi, planirana ulaganja te preuzetu obvezu vlade da osigura usklađenost s kretanjem prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju u 2017., što će Komisija ponovno ocijeniti na jesen.
- (11) Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016., predviđeno strukturno pogoršanje od – 0,7 % BDP-a u 2016. upućuje na rizik od određenog odstupanja Italije od obveza u okviru preventivnog dijela Pakta o stabilnosti

i rastu, nakon što se uzme u obzir dopušteno odstupanje za ulaganja i provedbu strukturnih reformi. U 2017., uz pretpostavku da neće doći do promjena politike, prognoza Komisije pokazuje strukturni napor jednak nuli u 2017., što bi za posljedicu imalo rizik od znatnog odstupanja od tražene strukturne prilagodbe od 0,6 % BDP-a. Predviđa se da Italija neće biti usklađena s pravilom o dugu u 2016. i 2017.

- (12) Općenito, Vijeće na temelju ocjene Programa stabilnosti za 2016. i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016. smatra da Italiji prijeti rizik od neusklađenosti s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Komisija će ponovno ocijeniti usklađenost Italije s potrebnim kretanjem prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju na temelju svoje jesenske prognoze za 2016., nakon što nove informacije o nastavku kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju za 2017. budu dostupne, uključujući nacrt proračunskog plana za 2017.
- (13) Iako su u tijeku inicijative za reformu fiskalnog okvira, dosad su poduzete samo ograničene mjere kako bi se osiguralo da se revizijom potrošnje doprinese fiskalnoj konsolidaciji. Konkretno, ciljevi revizije potrošnje dodatno su smanjeni, a činjenica da revizija potrošnje nije u potpunosti integrirana u proračunski postupak umanjuje sveukupnu učinkovitost postupka. Očekuje se da će se finalizacijom sveobuhvatne reforme proračunskog postupka, koja se provodi od 2009., riješiti taj nedostatak i omogućiti da se za proračunski postupak koristi pristup usmjereniji na učinkovitost. Kako bi se poboljšala održivost javnog duga važno je i ubrzati primjenu plana privatizacije. Talijanski porezni sustav ograničava ekonomsku učinkovitost te se i dalje suočava s nekoliko izazova. Oni su povezani s veoma niskom razinom porezne discipline i zakašnjelom reformom poreznih rashoda, posebno u vezi sa smanjenim stopama poreza na dodanu vrijednost te zastarjelim sustavom katastarskih vrijednosti. Ti aspekti zakona o davanju ovlasti u području porezne reforme nisu provedeni ili su provedeni samo djelomično. Osim toga, čini se da su nedavni događaji poput ukidanja poreza na prvu nekretninu u raskoraku s ciljem proširenja porezne osnovice i preusmjerenja poreznog opterećenja s proizvodnih čimbenika na imovinu i potrošnju.
- (14) Reforma javne uprave važan je korak koji bi, ako se potrebni zakonodavni dekreti donesu i provedu, Italiji omogućio da iskoristi očekivane koristi u smislu povećane učinkovitosti i kvalitete u javnom sektoru. Kako bi se riješili temeljni uzroci neučinkovitosti, posebno su važni zakonodavni dekreti o poduzećima u državnom vlasništvu i lokalnim javnim uslugama koje je vlada predložila u siječnju 2016. te predstojeći dekret o zaposlenosti u javnom sektoru. Iako su nedavno poduzete mjere kako bi se pojačala borba protiv korupcije, među ostalim povećanjem kazni i rokova zastare za posebna kaznena djela korupcije, davno preporučena sustavna revizija pravila o zastari i dalje se čeka. I računovodstvene prijevare važno su pitanje. Dugotrajni sudski postupci i velik broj neriješenih građanskih i trgovačkih parnica i dalje su veliki izazovi pravosuđa. Zahvaljujući pomnom praćenju učinka mjera poduzetih proteklih godina u cilju rješavanja tih problema lakše će se procijeniti je li ih potrebno dopuniti dodatnim mjerama.
- (15) Postignut je određeni napredak u području poboljšanja kvalitete imovine u bankarskom sektoru. Iako se posljednjih mjeseci priljev novih loših kredita usporio, njihov broj i dalje je na veoma visokoj razini, što rezultira pritiskom na profitabilnost i sredstva banaka. Osim toga, sustavom nesolventnosti i okvirima naplate dugovanja u dovoljnoj se mjeri ne potiče brzo rješavanje loših kredita. Od sredine 2015. doneseno je nekoliko zakona kako bi se pojednostavnili i ubrzali postupci nesolventnosti i prisilne naplate, a predložen je i nacrt zakona o davanju ovlasti za organsku reformu stečajnog okvira. Međutim učinci tih reformi na trajanje postupaka i vrijednosti povrata tek se trebaju pokazati. Italija je od početka 2015. donijela nekoliko mjera u cilju uklanjanja nedostataka povezanih s korporativnim upravljanjem bankama, posebno u pogledu većih zadružnih banaka, banaka čiji su dioničari zaklade i malih uzajamnih banaka. Kada bi se te reforme u potpunosti provele, sektor bi mogao postati otporniji te bi se osigurala učinkovitija dodjela kredita realnom gospodarstvu. Slaba troškovna učinkovitost u bankarskom sektoru ograničava profitabilnost i unutarnje stvaranje kapitala, dok je okružuje slabog rasta i niskih kamatnih stopa dodatni izazov. Novim okvirom EU-a za sanaciju banaka⁽¹⁾ izmijenjen je profil rizičnosti obveznica koje izdaju banke, a čiji je znatan broj u rukama talijanskih malih ulagatelja, što pokazuje koliko je važna financijska pismenost javnosti.

(¹) Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.).

- (16) Italija je u 2015. znatno reformirala pravila i institucije tržišta rada takozvanom reformom „Jobs act” (zakon o radnim mjestima). Provedba reforme aktivnih politika tržišta rada ključna je za aktivaciju osoba koje su najudaljenije od tržišta rada, posebno dugotrajno nezaposlenih i mladih osoba. Trenutačno postoje brojni administrativni i politički izazovi te izazovi povezani s resursima. Zbog toga je osobito potrebno ojačati javne službe za zapošljavanje te pomno pratiti pružanje usluga. Reformiran je sustav naukovanja kako bi se u njega uključilo i odrasle osobe proglašene viškom i povećalo prilike za mlade, no provedba je još u tijeku. Kad je riječ o pregovorima na drugoj razini, oni u Italiji nisu dovoljno razvijeni, što otežava prihvaćanje inovativnih rješenja na razini poduzeća kojima bi se mogla poboljšati produktivnost i zahvaljujući kojima bi plaće mogle biti prilagodljivije uvjetima na tržištu rada. Za poduzimanje mjera u tom području potrebno se savjetovati sa socijalnim partnerima i one moraju biti u skladu s nacionalnim praksama. Socijalni partneri još se nisu dogovorili u pogledu reforme kolektivnog pregovaranja. U skladu s nacionalnim programom reformi, ona se očekuje krajem 2016. Stopa sudjelovanja žena na tržištu rada jedna je od najnižih u EU-u. Žene prevladavaju u poslovima na netipičnim i nesigurnim radnim mjestima, čine većinu nestandardnih radnika i posebno im prijeti rizik da budu uključene u neslužbeno gospodarstvo. Porezni sustav i sustav socijalnih naknada odvrću primatelje drugog dohotka od zaposlenja, a zakonom o radnim mjestima („Jobs act”) nije se učinkovito pristupilo tom problemu. I zbog ograničene dostupnosti pristupačnih usluga skrbi žene s djecom ili starijim članovima obitelji u manjoj mjeri sudjeluju na tržištu rada. Razina siromaštva visoka je; više od četvrtine Talijana prijeti siromaštvo i socijalna isključenost, a pružanje socijalne pomoći i dalje je slabo i fragmentirano. Donošenje i provedba nacionalne strategije za suzbijanje siromaštva i racionalizacija socijalnih izdataka mogli bi biti prvi koraci da se na nacionalnoj razini postupno uvede adekvatan program socijalne pomoći koji bi se temeljio na načelu aktivne uključenosti, i to na način koji općenito ne utječe na proračun. Ostvaren je znatan napredak u pogledu reforme obrazovnog sustava. Reforma školstva donesena je u srpnju 2015., a provedbeni dekreti trebali bi biti doneseni do siječnja 2017.
- (17) Ostvaren je ograničen napredak u području jačanja tržišnog natjecanja u sektoru usluga. O godišnjem zakonu o tržišnom natjecanju iz 2015. i dalje se raspravlja u parlamentu. Brojne odredbe, primjerice o pravničkim profesijama, oslabljene su tijekom parlamentarnog postupka. Brojna područja i dalje su prekomjerno zaštićena ili regulirana, a osobito regulirane profesije, zdravstveni sektor, lokalni javni prijevoz te taksi službe, luke i zračne luke. Sektor maloprodaje koči neučinkovitost uzrokovana strogim tržišnim pravilima. Javnim postupkom dodjele prava na javna dobra za gospodarske djelatnosti ne promiče se tržišno natjecanje, posebno zato što se dozvole ne dodjeljuju na temelju konkurentnih i transparentnih postupaka. Mjere za otvaranje tržišta moraju biti popraćene okruženjem koje pogoduje poslovanju. Ostvaren je određeni napredak u pogledu pojednostavnjenja u okviru programa pojednostavnjenja za razdoblje 2015.–2017., čime se omogućuje lakša i jednostavnija suradnja središnje i regionalne uprave. Međutim, poslovno okruženje u Italiji i dalje ne potiče rast i ulaganja u dovoljnoj mjeri i obilježeno je fragmentiranim i raslojenim sustavom zakona i propisa koji proizlaze iz različitih razina vlasti. Administrativno i regulatorno opterećenje i dalje je problem za gospodarske subjekte. Prednosti u pogledu osnivanja poduzeća ili sanacije nesolventnosti umanjene su zbog slabosti u pogledu građevinskih dozvola, izvršavanja ugovora, plaćanja poreza ili dobivanja kredita. Provedba nacionalne strategije javne nabave donesena početkom 2016. mogla bi pomoći u rješavanju određenih sustavnih i raširenih slabosti.
- (18) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu talijanske ekonomske politike i objavila je u Izvješću za Italiju za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti i nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Italiji prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Italiji, nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 5. u nastavku.
- (19) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.
- (20) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo nacionalni program reformi i Program stabilnosti. Njegove preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama od 1. do 5. u nastavku,

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUČUJE da Italija u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. U 2016. ograničiti privremeno odstupanje od potrebne prilagodbe od 0,5 % BDP-a prema srednjoročnom proračunskom cilju na iznos od 0,75 % BDP-a odobren za ulaganja i provedbu strukturnih reformi, uz uvjet da se u 2017. nastavi kretanje prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju. Ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,6 % BDP-a ili više od toga prema srednjoročnom proračunskom cilju u 2017. Tijekom 2016. dovršiti reformu proračunskog postupka i osigurati da revizija potrošnje bude njegov sastavni dio. Osigurati pravodobnu provedbu programa privatizacije i iskoristiti neočekivane prihode za ubrzanje smanjivanja udjela duga opće države. Preusmjeriti porezno opterećenje s proizvodnih čimbenika na potrošnju i imovinu. Smanjiti broj i opseg poreznih rashoda te dovršiti reformu katastarskog sustava do sredine 2017. Poduzeti mjere za poboljšanje porezne discipline, među ostalim s pomoću elektroničkog fakturiranja i plaćanja.
2. Provesti reformu javne uprave donošenjem i provedbom svih potrebnih zakonodavnih dekreta, posebno onih kojima se reformiraju poduzeća u javnom vlasništvu, lokalne javne usluge i upravljanje ljudskim resursima. Pojačati borbu protiv korupcije, među ostalim revizijom pravila o zastari do kraja 2016. Skratiti trajanje građanskih sudskih postupaka provedbom reformi i učinkovitim vođenjem predmeta.
3. Ubrzati smanjenje razine loših kredita, među ostalim dodatnim poboljšanjem okvira nesolventnosti i naplate dugovanja. Brzo dovršiti provedbu tekućih reformi u području korporativnog upravljanja u bankarskom sektoru.
4. Provesti reformu aktivnih politika tržišta rada, posebno jačanjem učinkovitosti službi za zapošljavanje. Olakšati zapošljavanje primatelja drugog dohotka. Donijeti i provesti nacionalnu strategiju za suzbijanje siromaštva te revidirati i racionalizirati socijalne izdatke.
5. Brzo donijeti i provesti očekivani zakon o tržišnom natjecanju. Poduzeti daljnje mjere kako bi se povećalo tržišno natjecanje u području reguliranih profesija, u sektorima prijevoza, zdravstva i maloprodaje te u pogledu sustava koncesija.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Španjolske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Španjolske za 2016.**

(2016/C 299/02)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ⁽²⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu je Španjolska utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je Preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Španjolska bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu te Preporuke.
- (2) Izvješće za Španjolsku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Španjolske u provođenju preporuka za Španjolsku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak Španjolske u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Španjolskoj postoje makroekonomske neravnoteže. Visoki vanjski i unutarnji dug, javni i privatni, i dalje predstavljaju ranjivosti u kontekstu visoke nezaposlenosti. Postoji važna potreba za mjerama u cilju smanjenja rizika od štetnih učinaka na španjolsko gospodarstvo te, s obzirom na njegovu veličinu, od negativnih prelijevanja na ekonomsku i monetarnu uniju. Unatoč poboljšanju salda tekućeg računa ne predviđa se da će neto vanjske obveze doseći prihvatljive razine u kratkoročnom razdoblju. U tijeku je razduživanje javnog sektora, čemu djelomično doprinose povoljni uvjeti rasta, no potrebe za razduživanjem i dalje su velike, a javni dug i dalje je visok. Poduzete su mjere u financijskom sektoru te u okviru za stečajni postupak poduzeća i postupak osobnog stečaja, no potrebno je daljnje djelovanje u području inovacija i vještina te usklađenosti s Paktom o stabilnosti i rastu.

- (3) Španjolska je 29. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016., a 30. travnja 2016. Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Španjolska je trenutačno obuhvaćena korektivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Španjolska u svojem Programu stabilnosti za 2016. najavljuje da planira ostvariti ciljeve u pogledu deficita, tj. da će ukupni deficit u 2016. iznositi 3,6 % BDP-a, 2,9 % BDP-a u 2017. Stoga se predviđa da će se prekomjerni deficit ispraviti s godinu dana zakašnjenja u odnosu na rok koji trenutačno preporučuje Vijeće zbog toga što u 2014. i 2015. nisu ostvareni fiskalni naponi ni glavni ciljevi. Ti ciljevi podrazumijevaju potpuno ostvarenje trajne uštede u iznosu od 0,4 % BDP-a na razini središnje i regionalne vlasti, što je bilo najavljeno kao odgovor na neovisnu preporuku Komisije od 9. ožujka 2016. Predviđa se da će se deficit nastaviti smanjivati te da će u 2019. iznositi 1,6 % BDP-a. No tijekom razdoblja obuhvaćenog Programom stabilnosti ne predviđa se ostvarenje srednjoročnog cilja, odnosno uravnoteženog stanja proračuna u strukturnom smislu. Konkretno, predviđa se tek neznatno poboljšanje ponovno izračunanog strukturnog salda na razinu od oko –2,5 % BDP-a u 2016. i 2017. te njegovo sporo smanjivanje na razinu od –2,75 % BDP-a u 2019. Udio državnog duga u BDP-u u 2015. neznatno se smanjio na 99,2 % BDP-a; neznatno se smanjenje očekuje u 2016. i 2017., a znatnije tek sljedeće dvije godine, odnosno smanjenje na 96 % BDP-a u 2019., nakon što primarni saldo zabilježi suficit. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske prognoze uvjerljiv je za 2016. i 2017., te donekle optimističan za razdoblje nakon toga; taj je scenarij potvrdila i španjolska neovisna fiskalna institucija (AIReF). Prema proljetnoj prognozi Komisije za 2016. predviđa se da će deficit u 2016. iznositi 3,9 % BDP-a, a 3,1 % BDP-a u 2017., što je iznad glavnih ciljeva iz Programa stabilnosti. Stoga se ne predviđa da će Španjolska do 2016. ispraviti prekomjerni deficit u skladu s preporukom Vijeća. Rizici u pogledu ciljnih deficita utvrđenih u programu uglavnom proizlaze iz nesigurnosti koje se odnose na ostvarenje ušteda na temelju mjera iz ožujka i travnja 2016. Budući da se predviđa blago povećanje strukturnog deficita za obje godine, fiskalni napor nije u skladu sa zahtjevima Pakta o stabilnosti i rastu. Na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016. Vijeće smatra da postoji rizik da Španjolska neće biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Stoga će za osiguravanje usklađenosti u 2016. i 2017. biti potrebne dodatne mjere.
- (6) U skladu s člankom 10. stavkom 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1467/97 ⁽²⁾ Komisija će redovito pratiti provedbu djelovanja koje Španjolska poduzima kao odgovor na posljednju preporuku koju je Vijeće izdalo na temelju članka 126. stavka 7. UFEU-a: Komisija će stoga Vijeću preporučiti da se poduzmu odgovarajuće mjere u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita.
- (7) Španjolski fiskalni okvir ojačan je od 2012. kako bi se, među ostalim, spriječila odstupanja i osiguralo to da sve razine vlasti poštuju odgovarajuće ciljeve u pogledu deficita, duga i rashoda. Nadalje, sredinom 2015. doneseno je

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1467/97 od 7. srpnja 1997. o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L 209, 2.8.1997., str. 6.).

proračunsko pravilo za primjenu na regionalnoj razini (na dobrovoljnoj osnovi, a 2016. proglašeno je obveznim za većinu pokrajina) u cilju ograničenja rasta rashoda za zdravstvo i farmaceutske proizvode, a u studenome 2015. potpisan je sporazum između vlade i farmaceutske industrije kako bi se pridonijelo racionalizaciji potrošnje za farmaceutske proizvode. Unatoč tome, u 2015. većina regija i sektor socijalne sigurnosti značajno su podbacili u pogledu ispunjenja svojih domaćih fiskalnih ciljeva. Podsektori središnje, regionalne i lokalne uprave nisu poštovali pravilo o rashodima iz zakona o proračunskoj stabilnosti, a dodatno su povećani rashodi za farmaceutske proizvode, osobito u bolnicama, čak i ako se ne uzme u obzir učinak novih načina liječenja hepatitisa C.

- (8) U području javne nabave Španjolska ostvaruje dobre rezultate u pogledu kvalitete zakonodavstva i dostupnosti postupaka revizije. Uloženi su napor u cilju racionalizacije javne nabave, osobito putem mehanizama zajedničke javne nabave. No među upravnim tijelima postoje razlike u provedbi javne nabave, a nedovoljni mehanizmi kontrole onemogućuju pravilnu primjenu pravila o javnoj nabavi. Posljednjih se godina Komisiju izvijestilo o relativno velikom broju navodnih kršenja zakonodavstva EU-a o javnoj nabavi. Nadalje, španjolski revizorski sud upozorio je na određene slabosti, primjerice učestalu primjenu pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva, česte izmjene ugovorâ, razdvajanje ugovora na više manjih ugovora te nedostatne detalje i jasnoću određene natječajne dokumentacije i administrativnih odluka.
- (9) Španjolska je ostvarila znatan napredak u restrukturiranju financijskog sektora. Provođi se zakon o štedionicama kojim se jača upravljanje njima i smanjuju kontrolni udjeli koje drže bankarske zaklade. Dobro napreduje i provedba planova restrukturiranja banaka koje su primile državne potpore. Španjolska središnja banka izmijenila je postojeći računovodstveni okvir za kreditne institucije i donijela novi okvir za SAREB (španjolsko društvo za upravljanje imovinom). Novi će okvir SAREB-u omogućiti da postigne pravilan tretman gubitaka i pridonijeti tome da se politika razduživanja prilagodi vjerodostojnim tržišnim predviđanjima.
- (10) Zahvaljujući reformama tržišta rada koje su provedene posljednjih godina, zapošljavanje se u većoj mjeri uskladilo s rastom te je ponovno započelo otvaranje radnih mjesta, čemu su pridonijeli veća fleksibilnost i nastavak ograničavanja plaća. Tom su trendu pridonijeli i kolektivni ugovori, među ostalim i međustrukovni sporazum potpisan u lipnju 2015. Nedavnom povećanju ukupne zaposlenosti djelomično su doprinijeli ugovori o radu na određeno vrijeme, iako broj novopotpisanih ugovora o radu na neodređeno vrijeme bilježi spori rast. No i dalje je ograničeno iskorištavanje poticaja za nova zapošljavanja na neodređeno vrijeme te je udio radnika na određeno vrijeme i dalje jedan od najvećih u Uniji, dok radnici na određeno vrijeme i dalje imaju slabe mogućnosti prelaska na ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Kratkim trajanjem ugovora o radu na određeno vrijeme ograničavaju se poticaji ulaganjima u ljudski kapital, čime se ograničava rast produktivnosti. Iako bilježi brzo smanjenje, nezaposlenost je i dalje vrlo visoka, osobito među mladima, a njezino prosječno trajanje također je vrlo dugo. Trajno visoka dugotrajna nezaposlenost upućuje na to da su se rizici nezaposlenosti duboko ukorijenili, što negativno utječe na radne i socijalne uvjete. Gotovo 60 % dugotrajno nezaposlenih čine niskokvalificirani radnici, što zahtijeva primjerene aktivne i pasivne politike tržišta rada i politike osposobljavanja kako bi se riješio problem sveprisutne neusklađenosti postojećih i traženih vještina te spriječio gubitak vrijednosti vještina u toj skupini. Interakcija s poslodavcima pri izradi programa osposobljavanja i dalje je nedostatna.
- (11) Učinkovitost mjera aktivacije radne snage i aktivnih politika tržišta rada uvelike ovisi o sposobnosti službi za zapošljavanje da osmisle i korisnicima ponude individualiziranu potporu. Provedba nedavnih reformi aktivnih politika tržišta rada polako napreduje, no sposobnost javnih službi za zapošljavanje da osiguraju učinkovito individualizirano savjetovanje i pomoć pri traženju posla i dalje je ograničena. Suradnja regionalnih javnih službi za zapošljavanje i privatnih agencija za zapošljavanje i dalje je ograničena. Nadalje, suradnja službi za zapošljavanje i socijalnih službi neuravnotežena je među regijama, čime se onemogućuje pružanje koordinirane pomoći onima koji su najudaljeniji od tržišta rada, osobito korisnicima minimalnog dohotka. Među regijama postoje znatne nejednakosti u pogledu programa dohodovne potpore, primjerice u pogledu mehanizama pružanja potpore, kriterija prihvatljivosti, pokrivenosti i primjerenosti, dok poteškoće pri prijenosu socijalnih naknada onemogućuju mobilnost radnika među regijama. Nadalje, podaci o zapošljavanju korisnika minimalnog dohotka prilično su ograničeni. Španjolska trenutno priprema pregled nacionalnih i regionalnih programa dohodovne potpore u državi, kojim će se obuhvatiti nacionalna i regionalna razina. Iako su neke mjere uvedene, djelotvornost obiteljskih naknada i naknada za stanovanje u pogledu smanjenja siromaštva i dalje je ograničena, a nedostatak primjerene i cijenom pristupačne skrbi o djeci i dugotrajne skrbi žene odvraća od pronalaženja posla.
- (12) Španjolska od 2008. bilježi sve veće promjene zaposlenosti po sektorima, što je popraćeno povećanjem neusklađenosti postojećih i traženih vještina. Niska razina ukupnih vještina ograničava prijelaz prema djelatnostima s

većom dodanom vrijednosti i koči rast produktivnosti. Unatoč visokom udjelu visokoobrazovanih osoba dostupne vještine nisu dostatno usklađene s potrebama tržišta rada, a stope zapošljivosti osoba koje su nedavno diplomirale i dalje su među najnižima u Europi, pri čemu je značajan udio zaposlen na radnim mjestima za koje nije potrebno visokoškolsko obrazovanje. Nadalje, suradnja sveučilišta i poduzeća i dalje je slaba unatoč manjem poboljšanju u posljednjih pet godina, čemu su djelomično doprinijele inicijative posvećene većoj zastupljenosti poduzetnika u upravnim odborima sveučilišta. Prepreke bliskoj suradnji uključuju smanjenu mobilnost članova akademske zajednice, krutost sustava upravljanja sveučilištima i administrativne prepreke na koje nailaze uredi za prijenos istraživačkih rezultata (*Oficinas de transferencia de resultados de investigación*).

- (13) Politika istraživanja i inovacija suočava se s nekoliko izazova. Slaba je interakcija javnog i privatnog istraživačkog sektora. U Španjolskoj intenzitet istraživanja i razvoja (potrošnja za istraživanje i razvoj izražena kao postotak BDP-a) te uspješnost u pogledu inovacija i dalje padaju zbog relativno niskog broja inovacijskih poduzeća i ograničenih poticaja za suradnju javnog istraživačkog sektora i poduzeća. Španjolska bilježi slabe rezultate u pogledu većine pokazatelja poslovnih inovacija. Razlika u potrošnji za istraživanja i razvoj u usporedbi s Unijom u cjelini osobito je značajna u pogledu ulaganja privatnog sektora u istraživanja i razvoj (0,6 % u Španjolskoj u usporedbi sa 1,3 % u Uniji u cjelini). U Španjolskoj se poduzetnički kapital još ne iskorištava u velikoj mjeri, posebno u početnoj fazi. Zbog slabe koordinacije politika u području istraživanja i inovacija i regionalne rascjepkanosti tijela i programa za promicanje inovacijskih aktivnosti i poticanje suradnje sektora znanosti i poslovnog svijeta dolazi do značajnih izazova za poduzeća, osobito mala poduzeća. Slaba uključenost poduzeća u inovacijske aktivnosti mogla bi upućivati na nedostatak apsorpcijske sposobnosti te okvirnih uvjeta i poticaja za inovacije. Kako se navodi u stručnoj reviziji španjolskog istraživačkog i inovacijskog sustava iz 2014. koju je proveo ERAC (Odbor za Europski istraživački prostor), u većini uspješnih javnih istraživačkih sustava razine evaluacije i odgovornosti veće su nego u Španjolskoj. U tom se kontekstu dodjela javnih institucijskih financijskih sredstava sveučilištima i javnim istraživačkim tijelima obično ne temelji na uspješnosti u pogledu istraživanja i razvoja, čime se smanjuju poticaji za poboljšanje kvalitete i relevantnosti znanstvenih rezultata.
- (14) Trajno niska produktivnost gospodarstva može se objasniti malom prosječnom veličinom španjolskih poduzeća. Rast poduzeća, u kombinaciji s poboljšanjima u području ljudskog kapitala, inovacijama, tehnologijom, pristupom financiranju i učinkovitim pravosudnim sustavom, mogao bi pridonijeti ukupnoj produktivnosti. Poslovno okruženje poboljšalo se u 2015. zahvaljujući dinamičnim uvjetima potražnje, niskim troškovima zaduživanja i stalnim poboljšavanjem bilanci poduzeća i kućanstava. Španjolska je poduzela različite mjere kojima se olakšava rast poduzeća. Primjerice, očekuje se da će se nedavno donesenim zakonom o financiranju poduzeća olakšati pristup financiranju za mala i srednja poduzeća. Nadalje, uvedena je obveza prethodne ocjene mogućeg učinka novog zakonodavstva na mala i srednja poduzeća. No za osnivanje poduzeća i pokretanje određenih gospodarskih djelatnosti i dalje je potrebno relativno dugo vrijeme i relativno velik broj dozvola.
- (15) Znatne razlike među španjolskim regijama u pogledu regulatornih praksi, uključujući izdavanje dozvola poduzećima, mogu ograničiti mogućnost rasta poduzeća. Zakonom o jedinstvu tržišta nastoje se smanjiti prepreke pristupu i obavljanju gospodarskih djelatnosti u španjolskim regijama te poboljšati regulativa. Njime bi se potencijalno moglo znatno utjecati na uklanjanje prepreka ulaganjima i olakšati izdavanje dozvola poduzećima, poslovanje poduzeća te njihov rast. Provedba zakona o jedinstvu tržišta zahtijeva potpunu uključenost svih upravnih tijela. No tri godine od njegova uvođenja regionalne vlade i dalje ga sporo provode. Slično tome, koristi reforme maloprodajnog sektora iz 2014. ovise o tome hoće li regionalne vlade donijeti provedbene akte. Nadalje, uklanjanjem prepreka pristupu sektoru profesionalnih usluga mogla bi se poboljšati produktivnost drugih sektora u kojima se tim uslugama koriste. Osim što je u španjolsko zakonodavstvo prenesena Direktiva o uslugama, nije zabilježen nikakav napredak u pogledu horizontalne reforme regulatornog okvira za regulirane profesije i profesionalna udruženja, osim u području odobravanja projekata od strane profesionalnih udruženja. Reforma koja se najavljivala u uzastopnim nacionalnim programima reformi nije donesena. Tom se reformom nastojalo utvrditi profesije za koje je obavezan upis u registar profesionalnog udruženja, povećati transparentnost i odgovornost profesionalnih tijela, otvoriti pristup djelatnostima koje su neopravdano ograničene i zaštititi jedinstvo tržišta u pristupu profesionalnim uslugama u Španjolskoj i pružanju tih usluga.
- (16) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu španjolske ekonomske politike i objavila je u Izvješću za Španjolsku za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti, Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Španjolskoj prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Španjolskoj, nego i njihovu usklađenost s

pravilima i smjernicama EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 4. u nastavku.

- (17) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.
- (18) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi i Program stabilnosti. Preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama od 1. do 4. u nastavku,

PREPORUČUJE da Španjolska u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Osigurati održivo ispravljanje prekomjernog deficita, u skladu s relevantnim odlukama ili preporukama u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita, poduzimanjem potrebnih strukturnih mjera i iskorištavanjem svih neočekivanih prihoda za smanjenje deficita i duga. Na svim razinama vlasti provesti instrumente predviđene zakonom o fiskalnom okviru. Poboljšati mehanizme kontrole javne nabave i usklađenost politika javne nabave među svim razinama vlasti.
2. Poduzeti dodatne mjere kojima se unapređuje integracija tržišta rada stavljanjem naglaska na pružanje individualizirane potpore i jačanjem učinkovitosti mjera osposobljavanja. Poboljšati kapacitete regionalnih službi za zapošljavanje i ojačati njihovu koordinaciju sa socijalnim službama. Ukloniti nedostatke i razlike u programima minimalnog dohotka i poboljšati programe potpore obiteljima, uključujući pristup kvalitetnoj skrbi o djeci i dugotrajnoj skrbi.
3. Poduzeti daljnje mjere za poboljšanje relevantnosti visokoškolskog obrazovanja za tržište rada, što uključuje osiguravanje poticaja za suradnju sveučilišta, poduzeća i istraživačkih ustanova. Povećati financiranje javnih istraživačkih tijela i sveučilišta ovisno o uspješnosti i poticati ulaganja privatnog sektora u istraživanja i inovacije.
4. Ubrzati provedbu zakona o jedinstvu tržišta na regionalnoj razini. Osigurati da autonomne regije provedu mjere reforme donesene za maloprodajni sektor. Donijeti planiranu reformu o profesionalnim uslugama i udruženjima.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Ujedinjene Kraljevine za 2016. i davanje mišljenja Vijeća
o Programu konvergencije Ujedinjene Kraljevine za 2016.**

(2016/C 299/03)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Ujedinjena Kraljevina utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje.

(2) Izvješće za Ujedinjenu Kraljevinu za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Ujedinjene Kraljevine u provedbi preporuka za Ujedinjenu Kraljevinu koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak Ujedinjene Kraljevine u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Ujedinjenoj Kraljevini ne postoje makroekonomske neravnoteže. Visok dug sektora kućanstava, povišene razine cijena stambenih nekretnina te veliki deficiti tekućeg računa mogli bi predstavljati slabosti. Istodobno je ukupna bilanca kućanstava dobra te se i dalje poboljšava otpornost bankarskog sektora. Čini se da se se kratkoročno povećala otpornost sektora kućanstava i šireg gospodarstva na rizike, primjerice na šok od kamatnih stopa ili šok

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

u pogledu zapošljavanja. Iako vladine inicijative imaju neki učinak na stambenu ponudu, neravnoteža između ponude i potražnje i dalje je znatna. Rizici povezani s velikim deficitom tekućeg računa ublaženi su povoljnim institucionalnim okvirom i niskim obvezama u stranoj valuti. Povećanje deficita potaknuto je rastom deficita primarnih prihoda te se s uklanjanjem nepovoljnih cikličkih uvjeta očekuje njegovo smanjenje.

- (3) Ujedinjena Kraljevina 24. ožujka 2016. dostavila je svoj Nacionalni program reformi za 2016. i Program konvergencije za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera koje povezuju učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Ujedinjena Kraljevina trenutačno je obuhvaćena korektivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Ako se u razdoblju 2016. – 2017. ostvari trajno smanjenje prekomjernog deficita, od razdoblja 2017. – 2018. na Ujedinjenu Kraljevinu primjenjivat će se preventivni dio Pakta i prijelazno pravilo o dugu. Vlada u svojem Programu konvergencije za razdoblje 2015. – 2016. očekuje da će ukupni deficit u razdoblju 2016. – 2017. biti ispod 3 % BDP-a te planira njegovo dodatno smanjenje na 2,0 % BDP-a do razdoblja 2017. – 2018. Ponovno izračunani ⁽²⁾ strukturni deficit upućuje na strukturno poboljšanje od 0,6 postotnih bodova BDP-a u razdoblju 2015. – 2016; 0,9 postotnih bodova BDP-a u razdoblju 2016. – 2017. te 0,7 postotnih bodova BDP-a u razdoblju 2017. – 2018. U Programu konvergencije nije uzet u obzir srednjoročni proračunski cilj. Prema Programu konvergencije očekuje se da će se udio državnog duga u BDP-u povećati sa 88,9 % u razdoblju 2015. – 2016. na najvišu razinu od 88,3 % BDP-a u razdoblju 2016. – 2017., prije nego što se smanji na 87,1 % u razdoblju 2017. – 2018. Makroekonomski scenarij na kojem je utemeljena proračunska prognoza uvjerljiv je. Dovoljno su precizno utvrđene mjere za potporu ostvarenja planiranog ciljanog deficita za razdoblja 2016. – 2017. i 2017. – 2018. Međutim, nije tako izvjestan učinak nekih mjera u razdoblju 2017. – 2018. čiji se proračunski učinak procjenjuje na otprilike 0,2 % BDP-a. Na temelju Komisijine proljetne prognoze za 2016. očekuje se da će u razdoblju 2015. – 2016. Ujedinjena Kraljevina dosegnuti preporučeni ukupni deficit od 4,1 % BDP-a te ostvariti preporučeni fiskalni napor. Prognozira se da će Ujedinjena Kraljevina smanjiti svoj prekomjerni deficit do razdoblja 2016. – 2017., roka koji je preporučilo Vijeće, ali i da neće ostvariti preporučeni ciljani ukupni deficit od 2,7 % BDP-a. Predviđa se da će se tijekom razdoblja primjene postupka u slučaju prekomjernog deficita na kumulativnoj osnovi ostvariti neznatno manji fiskalni napor od preporučenog. Očekuje se da će u razdoblju 2017. – 2018., ne bude li promjene u politikama, Ujedinjena Kraljevina ostvariti preporučenu prilagodbu prema ostvarenju minimalnog srednjoročnog proračunskog cilja. Prognozira se i da će Ujedinjena Kraljevina ispuniti zahtjeve prijelaznog pravila o dugu u razdoblju 2017. – 2018. Na temelju ocjene Programa konvergencije i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće smatra da se očekuje da će Ujedinjena Kraljevina uglavnom ispoštovati odredbe Pakta o stabilnosti i rastu.
- (6) Od 2008. produktivnost u Ujedinjenoj Kraljevini stagnira. To se može pripisati raznim čimbenicima, primjerice niskim kapitalnim ulaganjima, nedostatku i neusklađenosti vještina i promjeni sastava gospodarstva prema poslovnim sektorima niže produktivnosti. U tom kontekstu potrebno je uzeti u obzir i izazove povezane s manjkom stambenog prostora, posebno u zemljopisnim područjima s velikim gospodarskim rastom. U vladinom dokumentu o politikama iz srpnja 2015. „Popravlak temelja – stvaranje države blagostanja” utvrđen je opsežan odgovor. S obzirom na određene još prisutne prepreke ulaganjima te na nisku razinu javnih i privatnih ulaganja u Ujedinjenoj Kraljevini, vladine mjere politike za poboljšanje razine vještina, poticanje inovacija i ulaganja u infrastrukturu stižu u pravo vrijeme, ali bit će važna njihova učinkovita provedba. Jedan od glavnih izazova u pogledu ulaganja jest uspostava odgovarajuće mrežne infrastrukture. U Nacionalnom infrastrukturnom planu, ažuriranom u ožujku 2016., navode se pojedinosti napretka infrastrukturnih projekata unutar suvislog i dosljednog okvira. Plan se oslanja na osiguranje povećanja privatnog financiranja za velik dio ulaganja. Provedba i praćenje od presudne su važnosti, a ključni su i transparentnost i odgovornost. Unatoč raznim inicijativama vlade potražnja na tržištu stambenih nekretnina i dalje je veća od ponude i to se odražava u visokim i rastućim

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁽²⁾ Strukturni saldo, prema novom izračunu Komisije, na temelju informacija u Programu konvergencije, prema usuglašenoj metodologiji.

cijenama stambenih nekretnina. Manjak stambenog prostora najizraženiji je u brzorastućim regijama Londona i jugoistoka. Uporaba zemljišta vodi se načelima iz nacionalnog okvira politike planiranja, a učinkovitom provedbom reformiranog sustava planiranja mogla bi se potaknuti veća izgradnja stambenih objekata.

- (7) Tržište rada Ujedinjene Kraljevine i dalje je dinamično. Stopa zaposlenosti (dobna skupina od 20 do 64 g.) u 2015. dosegla je 76,9 %, dok je stopa nezaposlenosti i dalje bilježila pad te je iznosila 5,3 %. Dodatno su se smanjili i nezaposlenost mladih te stope mladih koji nisu zaposleni, ne školuju se i ne osposobljavaju. Ipak ima prostora za poboljšanje izgleda neaktivnog stanovništva, stanovništva s niskim intenzitetom rada i niskokvalificiranih radnika. Bolji izgledi za napredovanje na tržištu rada te jasniji načini unapređenja vještina mogli bi pomoći onima koji su ograničeni na nisko plaćene poslove i/ili nepuno radno vrijeme. Time bi se doprinijelo i rješavanju nedostatka vještina prisutnog u nekim sektorima gospodarstva, primjerice građevinarstvu. Bit će potrebno pažljivo pratiti uspješnost uporabe sredstava prikupljenih porezom na stručnu praksu. Potrebno je pravovremeno provesti prijedloge za poboljšanje ponude u pogledu skrbi o djeci s obzirom na to da dostupnost i cjenovna pristupačnost skrbi o djeci i dalje predstavljaju izazov.
- (8) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Ujedinjene Kraljevine i objavila je u izvješću za Ujedinjenu Kraljevinu za 2016. Ocijenila je i njezin Program konvergencije i Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Ujedinjenoj Kraljevini prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Ujedinjenoj Kraljevini nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama EU-a s obzirom na potrebu doprinosa na razini EU-a budućim nacionalnim odlukama, a time i jačanja sveopćeg gospodarskog upravljanja Europskom unijom. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku.
- (9) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program konvergencije, a njegovo je mišljenje⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

PREPORUČUJE da Ujedinjena Kraljevina u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Nastojati trajno ispraviti prekomjerni deficit do razdoblja 2016. – 2017. Nakon ispravljanja prekomjernog deficita, u razdoblju 2017. – 2018. ostvariti fiskalnu prilagodbu od 0,6 % BDP-a prema ostvarenju minimalnog srednjoročnog proračunskog cilja.
2. Riješiti manjak ulaganja u mrežnu infrastrukturu, među ostalim ostvarivanjem prioriteta iz Nacionalnog infrastrukturnog plana. Poduzeti daljnje mjere za poticanje ponude na tržištu stambenih nekretnina, među ostalim provedbom reformi iz nacionalnog okvira politike planiranja.
3. Riješiti pitanje neusklađenosti vještina te osigurati mogućnosti za razvoj vještina, među ostalim jačanjem kvalitete stručne prakse. Dodatno poboljšati dostupnost pristupačne, visokokvalitetne skrbi o djeci tijekom punog radnog vremena.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ U skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Poljske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Poljske za 2016.**

(2016/C 299/04)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu Poljska nije utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje.
- (2) Izvješće za Poljsku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. Njime je ocijenjen napredak Poljske u izvršavanju preporuka za Poljsku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak te zemlje u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020.
- (3) Poljska je 28. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. i svoj Program konvergencije za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim ekonomskim upravljanjem.

- (5) Poljska je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu konvergencije za 2016. planira povećanje ukupnog salda sa 2,6 % BDP-a u 2015. na 2,9 % BDP-a u 2017., nakon čega će se on smanjiti na 1,3 % BDP-a u 2019. Očekuje se da se srednjoročni proračunski cilj, odnosno strukturni deficit od 1 % BDP-a neće ostvariti do 2019., u razdoblju obuhvaćenom programom. Vlada u svojem Programu konvergencije za 2016. planira povećanje udjela državnog duga u BDP-u sa 51,3 % u 2015. na 52,5 % u 2017., nakon čega će se on smanjiti na 50,4 % u 2019. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je za 2016., a nakon toga povoljan. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. postoji rizik od znatnog odstupanja od preporučene prilagodbe u 2016. te, ne bude li promjene u politikama, u 2017. Na temelju ocjene Programa konvergencije i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće smatra da postoji rizik od toga da Poljska neće biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Stoga će za osiguravanje usklađenosti u 2016. i 2017. biti potrebne dodatne mjere.
- (6) Poljska je jedina država članica koja nema punopravno neovisno fiskalno vijeće ni planove za njegovo osnivanje, iako u njoj postoje neovisne fiskalne institucije koje obuhvaćaju neke od funkcija takvog tijela. Osim kočnice duga koja je upisana u poljski ustav, Poljska je 2013. uvela pravilo o stabilizaciji rashoda koje je po prvi put u potpunosti primijenjeno u proračunu za 2015. Međutim, pravilo je izmijenjeno u prosincu 2015. i njime će se omogućiti veći rashodi, posebno u trenutačnim uvjetima niske inflacije. Postoje veliki rizici za dugoročnu fiskalnu održivost zbog nepovoljnog početnog stanja proračuna i predviđenog povećanja troškova povezanih sa starenjem stanovništva, uglavnom u području izdvajanja za zdravstvo. Sa stajališta održivosti duga, bez promjena u politikama srednjoročni je fiskalni rizik visok zbog predviđenog povećanja razine duga.
- (7) Predviđeni prihodi od poreza za 2015. kao udio u BDP-u i dalje su niski, unatoč dosad uvedenim mjerama, među kojima su mehanizam prijenosa porezne obveze i zajednička odgovornost poduzeća u osjetljivim sektorima. Povećano ubiranje PDV-a i borba protiv prijevара povezanih s PDV-om za vladu su prioriteta područja i u tom se pogledu izrađuje strategija. Očekuje se da će njome biti obuhvaćene mjere kao što su novi informatički alati za otkrivanje prijevara povezanih s PDV-om i borbu protiv njih te reforma porezne uprave. U siječnju 2017. snizit će se granica za gotovinska plaćanja među poduzećima. Poljska se i dalje suočava s dugotrajnim izazovom neučinkovite porezne uprave. Udio troškova u ubiranju poreza, odnosno administrativni troškovi po neto ubranim poreznim prihodima, najviši su u Uniji.
- (8) Poljska i dalje primjenjuje smanjene stope PDV-a na velik broj roba i usluga. Time se doprinosi gubitku prihoda i smanjuje učinkovitost sustava PDV-a. Dokazi upućuju na to da smanjene stope PDV-a nisu učinkovit instrument socijalne politike, osobito zato što nisu posebno usmjerene na ranjiva kućanstva. Njima se zapravo najviše subvencioniraju bogati porezni obveznici. Smatra se da su socijalne naknade i porez na osobni dohodak bolje usmjerene mjere i stoga primjerenije za ostvarivanje cilja preraspodjele. Potencijalni izgubljeni prihodi kao posljedica smanjenih stopa PDV-a i fakultativnih izuzeća među najvećima su u Uniji.
- (9) Unatoč nedavnim poboljšanjima poljsko tržište rada suočava se s velikim izazovima, kao što su starenje radne snage, niska produktivnost i velika segmentacija tržišta rada. Tim se izazovima pridružuju i nedostaci u obrazovnom sustavu. Premda se obrazovni sustav posljednjih godina znatno poboljšao, i dalje učenicima ne daje dovoljno transversalnih vještina potrebnih za inovacije i tržište rada koje se brzo mijenja. Relativno nisko prosječno rangiranje poljskog visokog obrazovanja i znanosti ima negativan učinak na kvalitetu usluge prijenosa znanja. Stupanj internacionalizacije poljskog visokog obrazovanja veoma je ograničen i u smislu broja stranih studenata i u smislu uključivanja u međunarodnu znanstvenu suradnju. Modelom financiranja visokog obrazovanja nedovoljno se promiče kvaliteta jer se uglavnom koristi prošlim rangiranjima sveučilišta i kvantitativnim varijablama kao što su broj studenata i akademskog osoblja. Poslodavci smatraju da osobama s diplomom

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

nedostaju transverzalne vještine kao su rješavanje problema, kritičko razmišljanje ili timski rad. Razina sudjelovanja u cjeloživotnom učenju niska je, a strukovno obrazovanje i osposobljavanje ne odgovaraju potrebama tržišta.

- (10) Premda se posljednjih godina povećala dostupnost i pohađanje predškolskog obrazovanja, dostupnost usluga rane skrbi o djeci i dalje je među najnižima u EU-u. Povećavanje dobi za obvezan upis u osnovnu školu na sedam godina, ukidanje obveze da petogodišnjaci pohađaju predškolsko obrazovanje i novi dječji doplati mogu imati daljnje negativne učinke na sudjelovanje na tržištu rada, osobito žena, te ih stoga treba pomno pratiti.
- (11) Unatoč velikom porastu ugovora na neodređeno vrijeme u 2015., udio ugovora na određeno vrijeme u Poljskoj među najvišima je u Uniji. Poljska je nedavno poduzela niz mjera za rješavanje problema segmentacije tržišta rada. Izmijenjen je zakon o radu, povećani su doprinosi za socijalno osiguranje povezani s određenim građansko-pravnim ugovorima, a u siječnju 2017. očekuje se uvođenje minimalne satnice za osobe zaposlene na temelju građanskopravnih ugovora. Međutim, određene odredbe zakona o radu destimuliraju poslodavce da zapošljavaju na neodređeno vrijeme, tako da je upotreba tih ugovora i dalje ograničena. To je uglavnom posljedica složenosti radnog zakonodavstva i visokih implicitnih troškova u slučaju otpuštanja na temelju tih ugovora. Među te troškove ubrajaju se visoki troškovi postupaka, troškovi povezani s dugotrajnim i neizvjesnim mehanizmima rješavanja sporova te odredbe kao što je posebna zaštita starijih radnika u slučaju otpuštanja.
- (12) Povlaštene aranžmani za socijalnu sigurnost po sektorima, osobito visoko subvencionirani mirovinski sustavi za poljoprivrednike i rudare, sa sobom povlače velike proračunske troškove i njima se može doprinijeti smanjenju mobilnosti radnika. Broj osiguranika u okviru posebnog sustava sigurnosti za poljoprivrednike od 2007. polako se smanjuje, a vlada očekuje da će 2019. ta brojka iznositi 1,18 milijuna osoba, dok će se broj korisnika mirovina, koji iznosi 1,229 milijuna, vjerojatno povećavati do 2018. Od 2011. udio državnih proračunskih rashoda u BDP-u za KRUS zadržao se na 1 %. Za poljoprivrednike ne postoji zahtjev u pogledu općeg poreza ili obveza da imaju računovodstveni sustav, a samofinanciranje KRUS-a je nisko. U Poljskoj je u 2014. bilo 1,382 milijuna poljoprivrednih gospodarstava, od kojih je 52 % manje od 5 hektara (GUS). Rudari su sa svojim posebnim povlaštenim koeficijentima množenja za mirovine izuzeti iz općeg javnog mirovinskog sustava u kojemu su definirani doprinosi, što za javne financije znači znatan godišnji trošak u iznosu većem od 0,5 % BDP-a. Nepovoljno demografsko stanje već se odražava u smanjenju udjela radno sposobnog stanovništva. Stoga je iznimno važno zadržati pozitivan trend u zapošljavanju, osobito starijih radnika, kako bi se, među ostalim, očuvale primjerenost i održivost javnog mirovinskog sustava. Premda se proteklih godina povećala prosječna stvarna dob za umirovljenje, ona je i dalje znatno ispod zakonske dobi za umirovljenje. Stoga je za dugoročnu socijalnu primjerenost budućih mirovina i stabilnost javnih financija od iznimne važnosti povećati stvarnu dob za umirovljenje i sudjelovanje na tržištu rada.
- (13) Unatoč velikim ulaganjima proteklih godina, uska grla i nedostaci u području prijevoza, energetike i komunikacijskih mreža i dalje su prisutni. Prepreke povezane s funkcioniranjem javne uprave, oporezivanjem i okruženjem za aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija te dugotrajnim izvršavanjem ugovora koče investicijske aktivnosti. Slabosti u pogledu upravljačkog i administrativnog kapaciteta imaju negativan učinak na pravodobnu provedbu investicijskih projekata u željezničkom sektoru te drugih infrastrukturnih projekata u području prometa, energetike i telekomunikacija. Poljsko gospodarstvo i dalje obilježavaju velika potrošnja energije i visoke emisije ugljika, te postoje znatne potencijalne koristi od poboljšavanja energetske učinkovitosti. Postrojenja za proizvodnju električne energije sve su starija te i dalje uvelike ovise o ugljenu. Energetska mreža nije dovoljno povezana sa susjednim zemljama. Program potpore za obnovljivu energiju koji je trebao stupiti na snagu 1. siječnja 2016. odgođen je, što je prouzročilo neizvjesnost u pogledu ulaganja. Glavni čimbenici koji koče ulaganja, osobito u građevinarstvu, jesu izrazito mala pokrivenost i nestabilnost prostornog planiranja, osobito na lokalnoj razini, te pretjerana regulacija i regulatorne i administrativne nedosljednosti koje otežavaju izdavanje građevinskih dozvola.
- (14) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu poljske ekonomske politike i objavila je u Izvješću za Poljsku za 2016. Ocijenila je i Program konvergencije i Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Poljskoj u proteklim godinama. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Poljskoj, nego i njihovo poštovanje pravila i

smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku.

- (15) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program konvergencije, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

PREPORUČUJE da Poljska u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,5 % BDP-a prema srednjoročnom proračunskom cilju u 2016. i 2017. Ojačati fiskalni okvir, među ostalim uspostavom neovisnog fiskalnog vijeća. Poboljšati ubiranje poreza osiguravanjem bolje porezne discipline i ograničiti raširenu uporabu smanjenih stopa PDV-a.
2. Osigurati održivost i primjerenost mirovinskog sustava te povećati sudjelovanje na tržištu rada pokretanjem reforme povlaštenih mirovinskih aranžmana, uklanjanjem prepreka za stalnije vrste zapošljavanja te poboljšanjem relevantnosti obrazovanja i osposobljavanja za tržište rada.
3. Poduzeti mjere za uklanjanje prepreka ulaganjima u infrastrukturu u području prometa, građevinarstva i energetike te povećati pokrivenost prostornog planiranja na lokalnoj razini.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ U skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Njemačke za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Njemačke za 2016.**

(2016/C 299/05)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ⁽²⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem Njemačku smatra jednom od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je Preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Njemačka bi trebala osigurati punu i pravovremenu provedbu Preporuke.
- (2) Izvješće za Njemačku objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Njemačke u odnosu na preporuke za Njemačku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak te zemlje u pogledu ostvarivanja

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. donijela Komunikaciju u kojoj su predstavljeni rezultati detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Njemačkoj postoje makroekonomske neravnoteže. Konkretno, velik i dugotrajan suficit tekućeg računa odraz je prekomjerne štednje i smanjenja ulaganja u privatnom i javnom sektoru. Smanjena domaća ulaganja koče potencijalni rast, a pretjerano oslanjanje na vanjsku potražnju podrazumijeva makroekonomske rizike u kontekstu smanjene inozemne potražnje. Veličina suficita tekućeg računa nepovoljno utječe i na gospodarske rezultate europodručja. Smanjenjem suficita s pomoću povećanog ulaganja povećao bi se potencijal rasta Njemačke i podržao bi se oporavak u europodručju.

- (3) Njemačka je 15. travnja 2016. dostavila svoj Program stabilnosti za 2016., a 29. travnja 2016. svoj Nacionalni program reformi za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri planiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedinu zemlju. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se povezuju učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova i dobro ekonomsko upravljanje.
- (5) Na Njemačku se trenutačno primjenjuju preventivni dio Pakta o stabilnosti i rastu i pravilo o dugu. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2016. planira uravnoteženo stanje proračuna u nominalnom smislu u razdoblju 2016. – 2020. Tijekom programskog razdoblja i dalje će se u velikoj mjeri ispunjavati srednjoročni proračunski cilj – strukturni deficit od 0,5 % BDP-a. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u postupno pasti na 59,5 % BDP-a u 2020. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije i koji nije odobrilo neovisno tijelo uvjerljiv je. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. predviđa se da će strukturni saldo ostvariti višak od 0,4 % BDP-a u 2016. i 2017., što je iznad srednjoročnog proračunskog cilja. Moguća buduća odstupanja, među ostalim radi ispunjavanja potreba javnih ulaganja, ocjenjivala bi se u odnosu na zahtjev za održavanje strukturnog salda na razini srednjoročnog proračunskog cilja. Predviđa se da će se bruto dug stabilno smanjivati, izvan zahtjeva određenih pravilom o dugu. Time se stvara prostor za poticanje javnih ulaganja. Vijeće na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016. smatra da se očekuje da će Njemačka ispuniti odredbe Pakta o stabilnosti i rastu.
- (6) Iako je savezna vlada donijela niz mjera za povećanje ulaganja u infrastrukturu u godinama koje dolaze, čini se da ta sredstva još nisu dovela do trajnog povećanja javnih ulaganja i da ne ispunjavaju zahtjeve ulaganja u infrastrukturu. Neto investicije u fiksni kapital ostale su izrazito negativne na razini općina, što ukazuje na nedovoljna ulaganja. Ukupni rashodi za obrazovanje i istraživanje proteklih su godina tek neznatno porasli i vjerojatno nije ostvaren nacionalni cilj od 10 % BDP-a u 2015. Trajna ulaganja u obrazovanje, istraživanje i inovacije ključna su za osiguravanje konkurentnog položaja Njemačke u budućnosti. Budući da se očekuje da će proračun u razdoblju 2016. – 2017. ostati uravnotežen u nominalnom i strukturnom smislu, i dalje postoji dovoljno fiskalnog prostora za veća javna ulaganja bez kršenja pravila Pakta o stabilnosti i rastu te nacionalne kočnice duga. Reformom mirovinskog sustava doprinijelo bi se osiguravanju dugoročne održivosti javnih financija. Trenutačna je struktura fiskalnog uravnoteženja složena i vodi do smanjenja poticaja kako bi se povećali prihodi u pojedinim savezima. Tekućom revizijom saveznih fiskalnih odnosa može se ojačati okvir, među ostalim osiguravanjem dostatnih javnih ulaganja na svim razinama vlasti, prije svega u općinama. Trenutačni kompromisni prijedlog koji su dogovorile savezne države uključivao bi pojednostavnjeno horizontalno fiskalno uravnoteženje. Međutim, prijedlog nije dovoljno definiran u pogledu daljnjeg razdvajanja troškovnih kompetencija, a njime se ne povećava ni autonomija prihoda. S druge strane, alternativni instrumenti za tradicionalno državno financiranje prometne infrastrukture, među ostalim s pomoću javno-privatnih partnerstava, primjenjuju se samo u ograničenoj mjeri. Nadalje, složen sustav nadležnosti za planiranje na

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

različitim razinama vlasti, uska grla povezana s administrativnim kapacitetom i složeni postupci odobravanja i dalje ometaju ulaganja. Učinkovitija uporaba javne nabave mogla bi se također pozitivno odraziti na ulaganja jer je broj postupaka javne nabave koji se objavljuju u EU-u i dalje ispod prosjeka EU-a.

- (7) Složenost sustava oporezivanja dobiti poduzeća i dalje sprečava ulaganja privatnog sektora, a i dalje je visoko i porezno opterećenje na dohodak poduzeća, uključujući lokalni porez na gospodarsku djelatnost (*Gewerbesteuer*) i solidarnu naknadu. Lokalni porez na gospodarsku djelatnost nije učinkovit zbog toga što u poreznu osnovicu uključuje neprofitne elemente. Budući da se u poreznom sustavu daje prednost financiranju zaduživanjem, a ne financiranju vlasničkim kapitalom, odgovarajući pokazatelj naklonjenosti zaduživanju osmi je po visini u Uniji u 2015. U ukupnom oporezivanju udio poreza na potrošnju i periodičnih poreza na imovinu, koji relativno pogoduju rastu, ostao je u razdoblju 2007. – 2014. stabilan na 28 – 29 %, što je niže od prosjeka Unije od 32 – 33 %. Nadalje, nastavio se trend povećanja poreza na promet nekretninama, umjesto veće usredotočenosti na periodične poreze na imovinu s manje narušavajućim učinkom. Jedine mjere modernizacije porezne uprave bile su povezane s donošenjem propisa savezne vlade za pojednostavnjenje postupaka porezne uprave. Automatska razmjena poreznih podataka među poreznim upravama 16 saveznih država, kojom bi se poboljšala učinkovitost poreznih revizija, i dalje ne postoji. Sveukupno, strukturni nedostaci i zakašnjela modernizacija dovode do relativne neuspješnosti porezne uprave i neučinkovitosti ubiranja poreza.
- (8) Uvjeti financiranja u Njemačkoj uglavnom su povoljni. Međutim, tržište poduzetničkog kapitala u globalnoj usporedbi nije dovoljno razvijeno, a okvirni uvjeti povezani s porezom mogli bi ograničiti njegovu veličinu. Poboljšanje pristupa poduzetničkom kapitalu važan je čimbenik poticanja poduzetničke djelatnosti, među ostalim u sektorima visoke tehnologije i uslugama temeljenima na znanju. Njemačka vlada pokrenula je niz mjera za poboljšanje uvjeta za poduzetnički kapital, a u tijeku je rasprava o daljnjim mjerama. Osim toga, revizijom regulatornog okvira za poduzetnički kapital moglo bi se doprinijeti poticanju privatnih ulaganja, uključujući ulaganja stranih ulagača.
- (9) Djelovanje u području politika radi poticanja tržišnog natjecanja u uslužnim sektorima, pogotovo u području profesionalnih usluga, bilo je ograničeno. Njemačka je među državama članicama koje imaju velike regulatorne prepreke u uslugama. Strogi propisi u području tržišta proizvoda utječu na cijene i produktivnost. Niska produktivnost rada i visoke marže upućuju na činjenicu da Njemačka mora znatno poboljšati uspješnost profesionalnih usluga. Problemi u području poslovnih usluga nastaju zbog zahtjeva za izdavanje odobrenja, ograničenja multidisciplinarnih djelatnosti, zahtjeva u pogledu osiguranja i fiksnih tarifa. I dalje se nameću i zahtjevi u pogledu pravnog oblika i vlasničke strukture. Akcijskim planom koji je Njemačka dostavila kao rezultat uzajamnog ocjenjivanja pristupa reguliranim profesijama i njihova obavljanja predlaže se tek ograničen broj mjera, a postoji jasan prostor za ambicioznije prijedloge.
- (10) Iako je sveukupna uspješnost tržišta rada vrlo visoka, posebno zbog razine nezaposlenosti koja je niža nego ikad prije, nazire se nestašica radne snage i vještina zbog starenja stanovništva, zbog čega bi se u potpunosti morala iskoristiti postojeća radna snaga. Budući da ti trendovi nisu samo izazov za tržište rada, već i za održivost i primjerenost mirovinskog sustava, čini se da su jači poticaji za kasnije umirovljenje neophodni. Stopa opasnosti od siromaštva u starijoj dobi (16,3 % u 2014.) veća je od prosjeka EU-a (13,8 %) i postupno se smanjuje stopa zamjene zakonskog mirovinskog sustava, a stope uključivanja u drugi i treći stup mirovinskog osiguranja suviše su niske da bi se znatnije smanjio taj rizik. Broj korisnika naknade minimalnog dohotka za umirovljenike uvjetovanog imovinskim statusom gotovo se udvostručio u razdoblju od 2003. do 2014. Međutim, prijedlozi za povećanje poticaja za kasnije umirovljenje (*Flexi-Rente*) još nisu formalizirani. S vremenom će se pokazati koliko će biti učinkoviti u suzbijanju poticaja za rano umirovljenje koji su uvedeni 2014.
- (11) Potencijal određenih skupina na tržištu rada, prije svega žena i osoba migrantskog podrijetla, i dalje je nedovoljno iskorišten, a nepoticajne mjere za rad za primatelje drugog dohotka još su prisutne. Posebne značajke poreznog sustava i zdravstveno osiguranje odvrćaju primatelje drugog dohotka da se zaposle ili povećaju broj radnih sati. To doprinosi niskom udjelu žena koje rade u punom radnom vremenu, čime je dosegnut prosječan broj radnih sati žena koji je među najnižima u Uniji, usprkos njihovoj visokoj stopi zaposlenosti. Iako je došlo do blagog prelaska s „malih poslova” na standardni oblik zaposlenja kao posljedica uvođenja minimalne plaće, male poslove i dalje obavlja otprilike sedam milijuna zaposlenih (od kojih pet milijuna mali posao obavljaju kao jedino plaćeno zaposlenje). Izuzimanjem malih poslova od poreza na osobni dohodak, a u mnogim slučajevima i od svih socijalnih davanja zaposlenika, radnici se odvrćaju od prelaska na poslove s dohotkom koji prelazi prag malih poslova od 450 EUR mjesečno. Te su nepoticajne mjere u mnogo slučajeva još veće za bračne partnere koji podliježu zajedničkom oporezivanju dohotka. Pozitivan učinak laganog porasta nekoliko naknada i kompenzacije fiskalnog iscrpljivanja na primanja i potrošnju kućanstava mogao bi uvelike biti umanjen povećanjem socijalnih doprinosa zaposlenika. Porezni klin na razini minimalne plaće visok je u usporedbi s ostalim državama članicama

i stvara niže dohotke na dnu ljestvice plaća. Smanjenjem doprinosa zaposlenika za socijalnu sigurnost ili poreza na osobni dohodak, među ostalim ciljanim naknadama i povratima novca, smanjio bi se porezni klin i povećao raspoloživi dohodak za osobe s niskim primanjima, čime bi se povećale mogućnosti potrošnje.

- (12) Velik priljev izbjeglica u protekloj godini imao je brojne socijalne i gospodarske posljedice za Njemačku. Iako će se zbog priljeva izbjeglica kratkoročno povećati javni rashodi i stvoriti dodatna domaća potražnja te će to dovesti do rasta BDP-a, srednjoročni učinak na zapošljavanje i rast ovisi o uspješnoj integraciji izbjeglica na tržište rada i socijalnoj integraciji, čemu može doprinijeti i obrazovna potpora. To pitanje zauzima visoko mjesto u političkim programima na razini EU-a i država članica te će ga se pomno pratiti i analizirati, uključujući i u izvješću za Njemačku za 2017.
- (13) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu njemačke ekonomske politike i objavila je u izvješću za tu zemlju za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti, Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Njemačkoj prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Njemačkoj nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku.
- (14) Uzimajući u obzir tu ocjenu Vijeće je preispitalo Program stabilnosti i njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ da se očekuje da će Njemačka biti usklađena s Paktom o stabilnosti i rastu.
- (15) S obzirom na detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je preispitalo Nacionalni program reformi i Program stabilnosti. Njegove preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku,

PREPORUČUJE Njemačkoj da u 2016. i 2017. poduzme mjere kojima je cilj:

1. Postići trajni trend rasta javnih ulaganja, prije svega u infrastrukturu, obrazovanje, istraživanje i inovacije, istodobno poštujući srednjoročni cilj. Poboljšati strukturu saveznih fiskalnih odnosa s ciljem povećanja javnih ulaganja, pogotovo na razini općina.
2. Smanjiti neučinkovitost poreznog sustava, posebno revizijom oporezivanja poduzeća i lokalnog poreza na gospodarsku djelatnost, modernizirati poreznu upravu i revidirati regulatorni okvir za poduzetnički kapital. Pojačati mjere za poticanje tržišnog natjecanja u uslužnom sektoru, pogotovo u području poslovnih usluga i reguliranih profesija.
3. Povećati poticaje za kasnije umirovljenje i smanjiti nepoticajne mjere za rad za primatelje drugog dohotka. Smanjiti visoki porezni klin na rad za osobe s niskim dohotkom i olakšati prelazak s malih poslova na standardni oblik zaposlenja.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Češke za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Češke za 2016.**

(2016/C 299/06)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem Češka nije utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje.
- (2) Izvješće za Češku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. Njime je ocijenjen napredak Češke u odnosu na preporuke za Češku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak te zemlje u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva strategije Europa 2020.
- (3) Češka je 11. svibnja 2016. dostavila svoj Program konvergencije za 2016., a 12. svibnja dostavila je svoj Nacionalni program reformi za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se povezuju učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova i dobro ekonomsko upravljanje.

- (5) Na Češku se trenutačno primjenjuje preventivni dio Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu konvergencije za 2016. planira blago pogoršanje ukupnog deficita na – 0,6 % BDP-a u 2016. i općenitu stabilizaciju na – 0,5 % BDP-a od 2017. Tijekom trajanja programa i dalje će se ispunjavati srednjoročni proračunski cilj – strukturni deficit od 1 % BDP-a. Prema Programu konvergencije očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u ostati na 41,1 % u 2016. te pasti na 39,3 % u 2019. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je. Mjere potrebne za podupiranje planiranog ciljanog deficita od 2017. nadalje nisu dovoljno određene. Na temelju Komisijine proljetne prognoze za 2016. predviđa se da će strukturni saldo od srednjoročnog proračunskog cilja odstupati za – 0,7 % BDP-a u 2016. te za – 0,9 % BDP-a u 2017. Moguća buduća odstupanja ocjenjivala bi se u odnosu na zahtjev za održavanje strukturnog salda na razini srednjoročnog proračunskog cilja. Vijeće na temelju ocjene Programa konvergencije i uzimajući u obzir Komisijinu proljetnu prognozu za 2016. smatra da se očekuje da će Češka ispuniti odredbe Pakta o stabilnosti i rastu.
- (6) Dugoročno gledano u Češkoj postoje umjereni rizici za fiskalnu održivost. Oni prvenstveno proizlaze iz predviđenog učinka javne potrošnje povezane sa starenjem stanovništva, uglavnom u području zdravstvene skrbi, ali i mirovina. Nedavno donesene ili planirane mjere za izmjenu mirovinskog sustava dovele bi u slučaju njihove provedbe do dugoročnog pogoršanja javnih financija. Prvo, u veljači 2016. vlada je donijela zakonodavstvo kojim je ovlaštena fleksibilnije prilagođavati mehanizam indeksacije mirovina. Drugo, raspravlja se o prijedlozima ograničavanja zakonske dobi za umirovljenje na 65 godina i uspostave redovnog mehanizma preispitivanja dobi za umirovljenje. Trenutačno se ne planira povećanje niske zakonske dobi za umirovljenje. Razlog za zabrinutost je i predviđeno povećanje dugoročne potrošnje u području zdravstvene skrbi. Češka je suočena s izazovima u pogledu poboljšanja upravljanja svojim sustavom zdravstvene skrbi te njegove troškovne učinkovitosti, iako je više mjera trenutačno u različitim fazama provedbe. Pokazatelji upućuju na visoku potrošnju dobara i usluga te na relativno snažno oslanjanje na bolničku skrb, koja je skuplja od izvanbolničkih usluga. Čini se da se dostupni medicinski podaci ne upotrebljavaju učinkovito za planiranje i racionalizaciju kapaciteta bolničke skrbi. Sustav za povrat troškova bolničke skrbi preispituje se zbog različitih nedostataka, kao što je mali uzorak bolnica upotrijebljen za izračun referentnih stopa. Još su nedovoljno istražene mogućnosti jačanja koordinacije izvanbolničke skrbi, unapređenja funkcije nadzora upućivanja pacijenata koju imaju liječnici te ograničavanja nepotrebne upotrebe izvanbolničkih usluga.
- (7) Češki fiskalni okvir među najslabijima je u Uniji. Vlada je u veljači 2015. odobrila paket reformi za rješavanje glavnih nedostataka u tom području, ali parlament ga još nije ratificirao. Cilj je tog paketa prenijeti Direktivu Vijeća 2011/85/EU ⁽²⁾ o proračunskim okvirima u nacionalno zakonodavstvo. Predloženom reformom previđaju se stroža ograničenja rashoda te njihovo izravno povezivanje sa srednjoročnim proračunskim ciljem. U okviru te reforme vlada bi bila dužna donijeti proračun kojim se štiti dugoročna održivost javnih financija te bi se uspostavilo neovisno fiskalno vijeće za praćenje javnih financija i povećanje transparentnosti.
- (8) Ulaganja u Češkoj i dalje su ispod prosjeka EU-a po stanovniku te su vrlo koncentrirana u regiji glavnoga grada. Administrativne i regulatorne prepreke i dalje onemogućuju učinkovito poslovno okružje te sprečavaju ulaganja. Postoje posebni zastoji u provedbi projekata prometne i energetske infrastrukture. Nadalje, apsorpcija sredstava iz fondova EU-a u programskom razdoblju 2007. – 2013. bila je spora, uglavnom zbog složenih postupaka, nedostataka u sustavima upravljanja i kontrole, neučinkovitosti postupaka javne nabave te slabog administrativnog kapaciteta tijela uključenih u provedbu projekta. U pogledu prometne infrastrukture administrativne

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁽²⁾ Direktiva Vijeća 2011/85/EU od 8. studenoga 2011. o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L 306, 23.11.2011., str. 41.);

prepreke ulaganju uključuju dugotrajne postupke za izdavanje građevinskih dozvola i kašnjenja zbog žalbenih postupaka u Uredu za borbu protiv monopola. U pogledu energetske učinkovitosti javni programi za smanjenje energetskog intenziteta fragmentirani su i troškovno neučinkoviti. Postoje naznake da se uštede energije ne povećavaju u skladu s nacionalnim akcijskim planom za energetske učinkovitost. U pogledu usluga postoje određeni dokazi o regulatornim ograničenjima. To se posebno odnosi na određene sektore profesionalnih usluga pojedinaca za koje se čini da su prepreke ulasku na tržište i obavljanju djelatnosti više od prosjeka EU-a. Slaba upotreba kvalitetnih internetskih javnih usluga također ograničava poslovno okruženje i odražava nedostatak ponude. U uslugama e-uprave nisu u potpunosti iskorištene tehnološke mogućnosti za poboljšanje iskustva korisnika te je njihova razina razvijenosti među najnižima u Uniji. Dostupni dokazi upućuju na relativno veliku učestalost utaje poreza u Češkoj. Rješavanje tog problema, posebno u pogledu PDV-a, zauzima visoko mjesto u političkom programu. S druge strane, ne planiraju se mjere za smanjenje relativno visokih troškova povezanih s plaćanjem poreza ili za pojednostavljenje poreznog sustava. Porezna tijela pružaju ograničene usluge prethodno ispunjenih obrazaca. Porezni obveznici u ograničenoj mjeri upotrebljavaju sustave elektroničkih prijava poreza, iako je ostvaren određeni napredak u pogledu PDV-a. Osim toga, prema najnovijim međunarodnim izvješćima troškovi ubiranja poreza relativno su visoki. Visoki socijalni doprinosi poslodavca doprinose općenito visokoj razini oporezivanja rada, a diversifikacija u druga područja, primjerice poreze na imovinu, ograničena je.

- (9) Niz pokazatelja upućuje na znatne slabosti u javnoj upravi. Ostvaren je određeni napredak donošenjem zakonodavnih i nezakonodavnih mjera u okviru plana borbe protiv korupcije iz 2015. Parlament je u studenome 2015. odobrio Zakon o registru ugovora. Njegovom pravovremenom provedbom i daljnjim razvojem poboljšat će se transparentnost i troškovna učinkovitost javnih natječaja. Međutim, još nisu doneseni neki od ključnih akata za borbu protiv korupcije, kao što je izmjena Zakona o sukobu interesa i novi Zakon o financiranju političkih stranaka. Nekoliko donesenih mjera teško se provode i imaju ograničen učinak, a više planiranih mjera neprestano se prenose na sljedeći akcijski plan. Unatoč određenim naporima da se isprave postojeći nedostaci, u češkom sustavu javne nabave postoji prostor za daljnji napredak u pogledu tržišnog natjecanja, a stoga i isplativosti. To je djelomično posljedica nedostatka primjerenog osposobljavanja službenika koji se bave javnom nabavom te nedovoljnog naglaska na kriterijima kvalitete pri dodjeli ugovora. Javni sektor oslanja se u velikoj mjeri na postupke koji se ne temelje na tržišnom natjecanju te imaju ograničenu sposobnost privlačenja ponuditelja, a zbirna nabava rijetko se upotrebljava. Ipak, očekuje se da će provedba nedavno prenesenih direktiva o javnoj nabavi o moderniziranim postupcima javne nabave biti prilika za uvođenje strateškog pristupa politici javne nabave, temeljenog na dokazima, u smislu profesionalizacije, objedinjavanja javne nabave, većeg naglaska na kriterijima kvalitete i integritetu službenika koji se bave nabavom.
- (10) Proteklih godina došlo je do znatnog povećanja ulaganja u istraživanje i razvoj, ali rezultati su i dalje slabi te postoji zabrinutost u pogledu održivosti infrastrukture za istraživanje i razvoj. U češkom sustavu istraživanja trenutačno je u tijeku provedba dugo odgađanih, ali opsežnih reformi upravljanja, posebno u pogledu ocjenjivanja i financiranja. Postojeći mehanizam financiranja fragmentiran je u smislu da ne postoji dostatna koordinacija među relevantnim tijelima te da je podjela odgovornosti i prioriteta nejasna. Razvija se sveobuhvatan okvir za ocjenjivanje za istraživanje i razvoj koji je povezan s financiranjem, ali napredak je spor. Uloženi su ograničeni naponi u jačanje povezanosti akademske i poslovne zajednice. Ta je povezanost oslabljena okvirom za ocjenjivanje javnih istraživačkih institucija kojim se ne uzima u obzir razina suradnje s poduzećima.
- (11) Parlament je u siječnju 2016. donio reformu o višem obrazovanju. I dalje je izazov učiniti nastavničku struku privlačnom, pri čemu se kao jedan od uzroka smatraju relativno niske plaće, a istodobno dolazi do starenja nastavnika. Razvija se novi sustav karijera za nastavnike i pedagoško osoblje kako bi se ta struka učinila privlačnijom, ali je njegova provedba odgođena. Obrazovni rezultati općenito su dobri, ali na njih snažno utječe socioekonomsko stanje učenika. Loši obrazovni rezultati skupina u nepovoljnom položaju, posebno romske zajednice, jasan su razlog za zabrinutost. Procjenjuje se da vrlo visok udio romske djece rano napušta školu. Brojna romska djeca obrazuju se izvan redovnih škola te su stoga suočena s nižim obrazovnim standardima od ostale djece. Nedovoljno su razvijene mogućnosti osposobljavanja nastavnika da im se pomogne u rješavanju tog problema jer mali dio nastavnika sudjeluje u aktivnostima profesionalnog razvoja povezanim s podučavanjem mješovitih skupina i uključivim obrazovanjem. Donesene su brojne zakonodavne i administrativne mjere kojima je cilj uključivo obrazovanje te se počinju provoditi. Očekuje se da će one doprinijeti smanjenju jaza u razini obrazovanja i postignućima između romske i neromske djece. Parlament je u ožujku 2016. donio izmjene

Zakona o obrazovanju proširenjem obveznog obrazovanja na posljednju godinu predškolskog obrazovanja i osiguravanjem da mlađa djeca imaju pravo na mjesto u vrtiću. Ipak, nejednakosti u obrazovnom sustavu prepreka su za poboljšanje kvalitete ljudskog kapitala, a ograničavaju i rezultate na tržištu rada kasnije u životu.

- (12) Stanje tržišta rada u Češkoj poboljšalo se, ali daljnje povećanje stope zaposlenosti ovisit će o većem sudjelovanju nedovoljno zastupljenih skupina. Među njima su žene s malom djecom, niskokvalificirani radnici i članovi romske zajednice. Mogućnosti informiranja javnih službi za zapošljavanje zajedno s primjerenim i dobro usmjerenim aktivnim politikama tržišta rada te individualiziranim uslugama doprinijele bi većem sudjelovanju ranjivih skupina. Sudjelovanje žena s malom djecom na tržištu rada otežano je trajnim nedostatkom pristupačnih i kvalitetnih usluga skrbi o djeci, posebno za djecu do treće godine starosti, te ograničenim mogućnostima fleksibilnog radnog vremena. Proteklih godina poduzete su određene mjere za rješavanje tog manjka, ali ima prostora za konkretnije napore.
- (13) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Češke i objavila je u izvješću za tu zemlju za 2016. Ocijenila je i Program konvergencije i Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Češkoj u proteklim godinama. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Češkoj nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama EU-a s obzirom na potrebu doprinosa na razini EU-a budućim nacionalnim odlukama, a time i jačanja sveopćeg ekonomskog upravljanja EU-om. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku.
- (14) Uzimajući u obzir tu ocjenu Vijeće je preispitalo Program konvergencije te smatra ⁽¹⁾ da se očekuje da će Češka ispuniti odredbe Pakta o stabilnosti i rastu,

PREPORUČUJE Češkoj da u 2016. i 2017. poduzme mjere kojima je cilj:

1. Poduzeti mjere za osiguravanje dugoročne održivosti javnih financija, uzimajući u obzir buduće rizike u području zdravstvene skrbi. Donijeti zakonodavstvo za jačanje fiskalnog okvira.
2. Smanjiti regulatorne i administrativne prepreke ulaganju, posebice u sektorima prometa i energije, te povećati dostupnost usluga e-uprave. Donijeti preostale reforme za borbu protiv korupcije i poboljšati praksu javne nabave.
3. Osnajiti upravljanje u sustavu istraživanja i razvoja te olakšati povezivanje akademske zajednice i poduzeća. Povećati privlačnost nastavničke struke i poduzeti mjere za povećanje sudjelovanja djece u nepovoljnom položaju, uključujući Rome, u redovnim školama i predškolskom obrazovanju. Ukloniti prepreke većem sudjelovanju nedovoljno zastupljenih skupina, posebice žena, na tržištu rada.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Cipra za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Cipra za 2016.**

(2016/C 299/07)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ⁽²⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Cipar je do 31. ožujka 2016. bio obuhvaćen programom makroekonomske prilagodbe u skladu s člankom 1. stavkom 2. Provedbene odluke Vijeća 2013/463/EU ⁽³⁾. Na temelju članka 12. Uredbe (EU) br. 472/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ Cipar je bio izuzet od praćenja i ocjenjivanja u okviru europskog semestra koordinacije ekonomske politike tijekom trajanja spomenutog programa. Budući da je izišao iz programa, Cipar je sada u potpunosti ponovno uključen u europski semestar.
- (2) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja u kojem je navela da će stanje Cipra biti ocijenjeno u kontekstu postupka u slučaju makroekonomskih neravnoteža nakon zaključenja programa makroekonomske prilagodbe. Istog je dana Komisija

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

⁽³⁾ Provedbena odluka Vijeća 2013/463/EU od 13. rujna 2013. o odobravanju programa makroekonomske prilagodbe za Cipar i stavljanju izvan snage Odluke 2013/236/EU (SL L 250, 20.9.2013., str. 40.).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) br. 472/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o jačanju gospodarskog i proračunskog nadzora država članica europodručja koje su u poteškoćama ili kojima prijeti ozbiljne poteškoće u odnosu na njihovu financijsku stabilnost (SL L 140, 27.5.2013., str. 1.).

donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je Preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽¹⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Cipar bi trebao osigurati punu i pravodobnu provedbu Preporuke.

- (3) Izvješće za Cipar za 2016. objavljeno je 7. travnja 2016. U njemu je ocijenjeno gospodarsko i socijalno stanje te izazovi Cipra nakon njegova izlaska iz programa makroekonomske prilagodbe 31. ožujka 2016. te napredak Cipra u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 7. travnja 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Cipru postoje prekomjerne makroekonomske neravnoteže. Osobito je od ključne važnosti rješavanje visokih razina neravnoteža u obliku privatnog, javnog i vanjskog duga te visoke razine loših kredita.
- (4) Cipar je 28. travnja 2016. dostavio svoj Nacionalni program reformi za 2016., a 13. svibnja 2016. (nakon isteka roka) svoj Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (5) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera koje povezuju učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Nakon obustave postupka u slučaju prekomjernog deficita na Cipar se primjenjuje preventivni dio Pakta o stabilnosti i rastu te prijelazno pravilo o dugu. Procjenjuje se da je strukturni saldo u 2015. bio u suficitu za iznos od 1,7 %BDP-a i tako premašio srednjoročni proračunski cilj za isti taj iznos. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. predviđa se da će srednjoročni proračunski cilj biti ispunjen i u 2016. Međutim, ako ne dođe do promjene politike, postoji rizik od odstupanja od srednjoročnog proračunskog cilja u 2017. Predviđa se da će se strukturni saldo Cipra pogoršati više nego što je dopušteno u okviru prijelaznog pravila o dugu. Na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016. Vijeće smatra da postoji rizik da Cipar neće biti usklađen s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Stoga će za osiguravanje usklađenosti u 2017. biti potrebne dodatne mjere.
- (7) Cipar je proveo važne fiskalno-strukturne reforme u okviru svojeg programa makroekonomske prilagodbe. Još se moraju donijeti određeni akti sekundarnog zakonodavstva u pogledu postupaka za pripremu proračuna, zahtjeva za proračunske prilagodbe tijekom godine i odgovornosti službenika za kontrolu obveza. Javni sektor i dalje obilježava neučinkovitost. Konkretno, izdaci za plaće u javnoj upravi među najvišima su u europodručju (kao postotak BDP-a), a pokazatelji učinkovitosti i dalje su prosječni te uzrokovani nedostatkom mobilnosti i poticaja uspješnosti. Javne su usluge (telekomunikacije, energija) skupe i još uvijek relativno zaštićene od tržišnog natjecanja. U okviru programa makroekonomske prilagodbe Cipar se obvezao donijeti obvezujući mehanizam za ograničavanje povećanja plaća zaposlenika u javnom sektoru kako bi se zajamčila dugoročna održivost javnih financija. Iako je nacrt zakona pripremljen i podnesen Zastupničkom domu, još nije donesen. U okviru programa makroekonomske prilagodbe predložene su, ali nisu još donesene, mjere za poboljšanje učinkovitosti javnog sektora kao što su horizontalna reforma javne uprave, plan reforme lokalne uprave te novi zakon o upravljanju subjektima u državnom vlasništvu.

⁽¹⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

- (8) Dug privatnog sektora u Cipru i dalje je prevelik. Iako su reformirani okviri prisilne naplate i insolventnosti važan korak prema uravnoteženju prava zajmoprimaca i vjerovnika, postoji prostor za poboljšanje njihove učinkovitosti i proširenje njihove upotrebe. Niz nedostataka u funkcioniranju tih okvira onemogućuju održivo smanjenje privatnog duga i brže smanjenje loših kredita. To također otežava mogućnost pružanja druge prilike poduzetnicima. Još uvijek postoji i niz nedostataka u funkcioniranju rješenja za restrukturiranje duga privatnog sektora. Osim toga, donošenje svih nužnih propisa i pravila o parničnom postupku ključno je za učinkovitu provedbu zakonodavstva o insolventnosti. Kako bi bila potpuno operativna, služba za insolventnost treba odgovarajuće osoblje, IT infrastrukturu i dovoljan broj odgovarajuće osposobljenih stručnjaka za insolventnost s dozvolom. Nadalje, pouzdani i brzi sustavi za izdavanje i prijenos vlasničkih listova ključni su kako bi se izbjegli zaostaci i kupcima pružile zaštitne mjere kojima bi se osiguralo pravilno utvrđivanje prava vlasništva i doprinijelo vraćanju povjerenja u tržište nekretnina.
- (9) Cipar se suočava s ozbiljnim izazovima i u pogledu funkcioniranja pravosudnog sustava. Neučinkoviti sudski postupci i ograničen kapacitet uzrok su znatnih kašnjenja u obradi sudskih predmeta, čime se onemogućuje funkcioniranje okvira prisilne naplate i insolventnosti te općenito slabi poslovno okruženje. U nedostatku reforme Zakona o parničnom postupku obrada i provedba sudskih odluka te smanjenje zaostataka i dalje su spori.
- (10) U okviru programa makroekonomske prilagodbe ostvaren je znatan napredak u restrukturiranju ciparskog financijskog sustava te vraćanju povjerenja u taj sustav. Međutim, Cipar je i dalje suočen s izazovom ponovne uspostave uobičajenih uvjeta kreditiranja gospodarstva i smanjenja loših kredita, koji čine oko 55 % ukupnih kredita kućanstvima i nefinancijskim društvima. Visok korporativni dug čini poduzeća manje konkurentnima i otežava njihovu mogućnost ulaganja i rasta. Iako se postiže napredak, naponi banaka da restrukturiraju dug održivih zajmoprimaca još nisu pokazali opipljive rezultate, a izdvajanje rezervacija za neprihodujuću izloženost i dalje je relativno umjereno. Slabosti u izvršavanju ugovora i discipliniranom otplaćivanju otežavaju sposobnost rješavanja strateških nedostataka i ograničavanja stvaranja loših kredita. Banke imaju i ograničen pristup informacijama o prihodima i imovini zajmoprimaca unatoč osnivanju kreditnog registra.
- (11) Cipar je ostvario velik napredak u izvlačenju gospodarstva iz krize, ali ulaganja su i dalje niska te su slabe mogućnosti rasta gospodarstva. U okviru programa Cipar je donio akcijski plan za rast usmjeren na poboljšanje tržišnog natjecanja, jačanje poticaja za inovacije i olakšavanje ulaganja stvaranjem transparentnijeg i učinkovitijeg okruženja za poslovanje i pojednostavnjivanjem postupaka licenciranja i izdavanja dozvola. Cilj je provedbe plana privatizacije i jačanja nacionalnih regulatornih tijela privući strana ulaganja koja jačaju produktivnost. Novoosnovana poduzeća i mala i srednja poduzeća trenutačno imaju vrlo ograničene mogućnosti pristupa financiranju zbog strogih uvjeta bankovnog kreditiranja i nedostatka alternativnih izvora financiranja. Pristup financiranju mogao bi se olakšati boljom koordinacijom instrumenta EU-a kao što su europski strukturni i investicijski fondovi, Europski fond za strateška ulaganja i poticajni programi EU-a.
- (12) Tržište rada počelo se oporavljati u 2015., a iako se nezaposlenost smanjuje i dalje je visoka. Poseban razlog za zabrinutost su nezaposlenost mladih i dugoročna nezaposlenost. Poduzete su određene mjere u područjima aktivnih politika tržišta rada i javnih službi za zapošljavanje. Međutim, navedene službe još nemaju dovoljno kapaciteta za udovoljavanje potrebama, pružanje kvalitetne pomoći i savjetovanja u pogledu traženja posla te za uključivanje neregistriranih nezaposlenih osoba. Planovi za jačanje administrativnog kapaciteta javnih službi za zapošljavanje, uključujući specijalizaciju i povećanje broja savjetnika koji izravno odgovaraju na potrebe korisnika, odgođeni su. Učinkovitost aktivnih politika tržišta rada ograničena je nedostatkom učinkovitog praćenja kvalitete trenutačnih programa.
- (13) Sudjelovanje mladih u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju i dalje je slabo te je obilježeno nedostatkom angažmana poslodavaca u obrazovanju studenata. Ipak, trenutačno se provode mjere u skladu sa strategijom strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.

- (14) U Cipru ne postoji univerzalno zdravstveno osiguranje te njegov sustav zdravstvene skrbi ne pruža primjeren i učinkovit pristup skrbi. Budući da se mali udio javnih sredstava izdvaja za zdravstvenu skrb, u toj zemlji ima znatno više nezadovoljenih potreba nego u ostalim državama članicama EU-a, a razlog tome su i troškovi te neposredna plaćanja. Ima prostora za poboljšanje učinkovitosti upotrebe resursa. Veća autonomija javnih bolnica i stvaranje nacionalnog zdravstvenog sustava među mjerama su za koje je utvrđeno da su važne za poboljšanje dostatnosti i troškovne učinkovitosti ciparskog zdravstvenog sustava, ali nisu još donesene.
- (15) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Cipra i objavila je u Izvješću za Cipar za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti i Nacionalni program reformi Cipra. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Cipru, nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 5. u nastavku.
- (16) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.
- (17) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi i Program stabilnosti. Njegove preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama od 1. do 5. u nastavku,

PREPORUČUJE Cipru da u 2016. i 2017. poduzme mjere kojima je cilj:

1. Nakon ispravljanja prekomjernog deficita poštovati srednjoročni proračunski cilj u 2016. i 2017. Do kraja 2016. donijeti obvezujući mehanizam za ograničavanje stope rasta plaća zaposlenika u javnom sektoru. Do kraja 2016. donijeti horizontalnu reformu javne uprave i zakon o upravljanju subjektima u državnom vlasništvu te provesti reformu lokalne uprave. Do kraja 2016. donijeti sekundarno zakonodavstvo za dovršetak novog proračunskog okvira.
2. Do lipnja 2017. ukloniti prepreke punoj provedbi okvira za insolventnost i prisilnu naplatu te osigurati primjerene resurse za službu za insolventnost. Osigurati pouzdane i brze sustave za izdavanje vlasničkih listova i prijenos prava povezanih s nepokretnom imovinom. Povećati učinkovitost i kapacitet sudskog sustava. Reformirati Zakon o parničnom postupku.
3. Do kraja 2016. poduzeti dodatne mjere za smanjenje loših kredita i točno vrednovanje kolaterala u svrhu izdvajanja rezervacija. Povećati spektar informacija koji je dostupan vjerovnicima i poboljšati informacije koje se trenutno dobivaju kako bi kreditni registar postao potpuno operativan.
4. Ukloniti prepreke ulaganju, osobito primjenom akcijskog plana za rast, nastavkom plana privatizacije i jačanjem nacionalnih regulatornih tijela. Poduzeti mjere za jačanje pristupa malih i srednjih poduzeća financiranju.

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

5. Pojačati kapacitet javnih službi za zapošljavanje i njihovih usluga dugoročno nezaposlenim osobama; obuhvatiti neregistrirane nezaposlene osobe. Donijeti zakonodavstvo za bolničku reformu i nastaviti s planiranom provedbom univerzalnog zdravstvenog osiguranja.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće

Predsjednik

P. KAŽIMÍR

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Bugarske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Bugarske za 2016.**

(2016/C 299/08)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ⁽²⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Bugarska utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje.
- (2) Izvješće za Bugarsku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Bugarske u provedbi preporuka za Bugarsku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak te zemlje u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. donijela komunikaciju u kojoj su predstavljeni rezultati detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Bugarskoj postoje prekomjerne makroekonomske neravnoteže. Konkretno, gospodarstvo je i dalje obilježeno preostalim slabostima u financijskom sektoru i visokom korporativnom zaduženosti u kontekstu visoke razine nezaposlenosti.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

- (3) Bugarska je 15. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. i svoj Program konvergencije za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova međusobna povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedinu zemlju. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Bugarska je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu konvergencije za 2016. planira postupno poboljšanje ukupnog salda s – 1,9 % BDP-a u 2016. na – 0,2 % BDP-a u 2019. Srednjoročni proračunski cilj, strukturni deficit od 1 % BDP-a, planira se ostvariti od 2017. Prema Programu konvergencije očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u doseći vrhunac od 31,8 % u 2018. te pasti na 30,8 % u 2019. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje proračunske projekcije blago je povoljan. Mjere potrebne za podupiranje planiranih ciljeva deficita počevši od 2017. nadalje nisu dovoljno određene. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. postoji rizik od određenog odstupanja od fiskalne prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja u 2016. kao i 2017., ne bude li promjene u politikama. Na temelju ocjene Programa konvergencije i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016. Vijeće smatra da se očekuje da će Bugarska uglavnom biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Bez obzira na to, za osiguravanje njihova ispunjavanja u 2016. i 2017. bit će potrebne dodatne mjere.
- (6) Bugarska je ostvarila određeni napredak u izvršavanju prošlogodišnje preporuke da potrošnju u području zdravstva učini učinkovitijom, osobito izradom nacionalnog plana za zdravstvo zahvaljujući kojem će biti moguće planiranje zdravstvenih rashoda u skladu s teritorijalnim kriterijima i potrebama stanovništva. Bugarski zdravstveni sustav suočen je s velikim izazovima, uključujući ograničen pristup, nisku razinu financiranja i loše zdravstvene ishode. Unatoč nedavnim naporima za poboljšanje ubiranja poreza, siva ekonomija i dalje je velik izazov koji utječe na javne prihode. Neprijavljeni rad, uključujući nepotpuno prijavljene plaće i izbjegavanje doprinosa za socijalnu sigurnost, uzrokuje narušavanje tržišta rada i smanjenje fiskalnih prihoda.
- (7) Slučajevima nerazboritog poslovanja u financijskom sektoru, osobito u bankarskom sektoru, zajedno s neučinkovitim nadzorom stvoreno je okruženje koje pogoduje gomilanju neravnoteža. Dovođenjem nedavno pokrenutih preispitivanja bankarskog sektora, sektora osiguranja i sektora mirovinskih fondova na transparentan način i u skladu s najboljim međunarodnim praksama te poduzimanjem potrebnih daljnjih mjera doprinijet će se jačanju povjerenja u financijski sektor. Nadalje, trajni naponi za poboljšanje financijskog nadzora u bankarskom i nebankarskom sektoru igrat će važnu ulogu u jačanju financijskog sustava i njegovu usmjeravanju na pružanje potpore makroekonomskom oporavku.
- (8) Tržište rada lagano se oporavilo, ali preostale slabosti i dalje ometaju rast i ograničavaju sposobnost prilagodbe gospodarstva. Strukturna priroda dugotrajne nezaposlenosti, smanjivanje i starenje radne snage, slabo sudjelovanje na tržištu rada i neusklađenosti vještina ometaju prilagodbu tržišta rada. Iako se nezaposlenost postupno smanjuje, i dalje su prisutni važni izazovi, primjerice u pogledu dugotrajno nezaposlenih i mladih koji nisu zaposleni niti su u sustavu obrazovanja ili osposobljavanja. Uloga aktivnih politika tržišta rada u pomaganju tim skupinama da pristupe tržištu rada mogla bi biti veća. Fragmentacija i ograničena suradnja među različitim agencijama koje pružaju naknade i usluge uključivanja na tržište rada otežava aktivaciju osoba koje primaju

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

socijalne naknade. U okviru pilot-projekta osnovani su namjenski centri za zapošljavanje i socijalnu pomoć u kojima se kombiniraju usluge agencija za zapošljavanje i socijalnu pomoć, ali još nije donesena odluka o povećanju opsega projekta nakon njegova završetka u prosincu 2016.

- (9) Iako je i dalje najniža u Uniji, minimalna plaća u Bugarskoj znatno se povećala od 2011., a nedostatak objektivnih kriterija za određivanje minimalne plaće stvara nesigurnost. Unatoč djelovanju vlade i socijalnih partnera u tom području Bugarska još nema jasne smjernice ni transparentne kriterije za određivanje minimalne plaće kojima se u obzir uzima njezin učinak na otvaranje radnih mjesta, socijalne uvjete i konkurentnost.
- (10) U Bugarskoj su razina rizika od siromaštva i socijalne isključenosti i razina nejednakosti još vrlo visoke. Stalni izazovi u pogledu uključenja Roma u radnu snagu, olakšanja prijelaza između školovanja i zaposlenja te poboljšanja opsega i učinkovitosti socijalnih i zdravstvenih politika i politika tržišta rada ometaju napredak u uklanjanju siromaštva i socijalne isključenosti. Općim programom minimalnog dohotka zahvaća se vrlo mali dio stanovništva i pružaju vrlo ograničene razine potpore. Razina naknada ispod je praga siromaštva i nije povećana u skladu s razvojem prosječne i minimalne plaće tijekom proteklih godina. Procjene o pokrivenosti upućuju na to da velik broj ciljanih korisnika ne prima socijalne naknade. Ublažavanju siromaštva doprinio bi veći obuhvat ciljnih skupina uz zadržavanje fiskalne odgovornosti.
- (11) Kapacitet obrazovnog sustava za uključanje ranjivih skupina i davanje relevantnih vještina polaznicima ograničen je. Ranjive skupine poput Roma i učenika iz siromašnih obitelji i dalje se suočavaju sa znatnim preprekama pristupu obrazovanju i njegovu završavanju. Razina upisa u sve razine obrazovanja među romskim stanovništvom znatno je niža nego među neromskim. Stopa ranog napuštanja školovanja i dalje raste, a osobito je visoka u ruralnim područjima i slabije razvijenim regijama. Uklanjanje prepreka sudjelovanju djece koja žive u nepovoljnim uvjetima u predškolskom odgoju ključno je za poboljšanje rezultata obrazovanja i sprečavanje napuštanja školovanja. Novi zakon o predškolskom i školskom obrazovanju koji je Parlament donio u rujnu 2015. važan je korak u smjeru sveobuhvatne reforme školskog sustava. Provedbom tog zakona zajedno s ciljanim mjerama za uklanjanje nezakonodavnih prepreka potpunom sudjelovanju ugroženih skupina u obrazovanju trebalo bi se doprinijeti poboljšanju potencijala za rast bugarskog gospodarstva i socijalnoj koheziji u dugom roku. Stopa upisa u visoko obrazovanje i stopa njegova završavanja u porastu su, dok se stopa zaposlenosti osoba koje su nedavno diplomirale polako povećava iako je i dalje znatno ispod prosjeka EU-a.
- (12) Rizici koji proizlaze iz visokog korporativnog duga i prepreka smanjenju financijske poluge i dalje su znatni. Postojećim stečajnim okvirom daje se malo prostora za učinkovit postupak rješavanja duga i slabo se rješava visoka razina korporativne zaduženosti. Reformama za olakšanje postupaka stečaja poduzeća moglo bi se poboljšati smanjenje financijske poluge i otvoriti put novom kreditiranju i ulaganju.
- (13) Sustav javne nabave u Bugarskoj i dalje je obilježen strukturnim slabostima, uključujući sustavne nepravilnosti u postupcima javne nabave, nedostatak administrativnog kapaciteta i manjkave mehanizme kontrole, zajedno sa sustavnim žalbenim sudskim postupcima koji su često uzrok kašnjenja radova na terenu. U pogledu potpunog prelaska na e-javnu nabavu postignut je tek ograničeni napredak. Nedostaci bugarskog sustava javne nabave uzrok su prekida u isplata i financijskim ispravcima u kontekstu programâ financiranja EU-a, a imaju učinak i na šire poslovno okružje.
- (14) Nestabilne politike i nedostatak povjerenja u ključne javne institucije, primjerice pravosuđe, važni su čimbenici kojima se sprečavaju ulaganja u bugarsko gospodarstvo. Polagana provedba reformi javne uprave i reformi u posebnim sektorima kao što su istraživanje, inovacije i energija otežava napredak u poboljšanju ulagačke klime. Iako je Bugarska donijela strateški okvir za reformu i modernizaciju svoje javne uprave, napredak je polagan, a provedba se često odlaže. Novo zakonodavstvo ne podliježe sustavnoj procjeni rizika iako su poduzeti određeni naponi da se to promijeni. Česte promjene pravnog okvira uzrok su nesigurnosti i utječu na poslovno okružje. Korupcija je i dalje velik izvor zabrinutosti, a slabe i fragmentirane institucije nastavljaju ometati odgovor nacionalnih tijela na taj problem. Bugarskoj se u okviru mehanizma suradnje i provjere dostavljaju preporuke u pogledu reforme pravosuđa i borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala. Iako su od iznimne važnosti za opće poslovno okružje, ta područja slijedom toga nisu obuhvaćena preporukom za Bugarsku.

- (15) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu bugarske ekonomske politike i objavila je u Izvješću za Bugarsku za 2016. Ocijenila je i Program konvergencije i Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Bugarskoj u proteklom godinama. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Bugarskoj, nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 4. u nastavku.
- (16) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program konvergencije, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.
- (17) S obzirom na detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi i Program konvergencije. Preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama od 1. do 4. u nastavku,

PREPORUČUJE da Bugarska u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,5 % BDP-a prema srednjoročnom proračunskom cilju u 2016. i 2017. Dodatno poboljšati ubiranje poreza i poduzeti mjere za smanjenje opsega neformalnog gospodarstva, uključujući neprijavljeni rad.
2. Do kraja 2016. završiti preispitivanje kvalitete imovine i test otpornosti banaka na stresove. Do kraja 2016. dovršiti preispitivanje bilanci i test otpornosti osiguravajućih društava na stresove te preispitivanje imovine mirovinskih fondova. Poduzeti, prema potrebi, daljnje mjere u sva tri sektora i nastaviti s poboljšanjem nadzora bankarskog i nebankarskog sektora.
3. Jačati i integrirati socijalnu pomoć, uključujući relevantne socijalne usluge, i aktivne politike tržišta rada, osobito u pogledu dugotrajno nezaposlenih i mladih koji nisu zaposleni niti su u sustavu obrazovanja ili osposobljavanja. Povećati pružanje kvalitetnog obrazovanja ugroženim skupinama, uključujući Rome. Poboljšati učinkovitost zdravstvenog sustava poboljšanjem dostupnosti i financiranja te rezultate u zdravstvu. Utvrditi smjernice i kriterije za određivanje minimalne plaće u suradnji sa socijalnim partnerima. Povećati opseg i primjerenost programa minimalnog dohotka.
4. Provesti reformu stečajnog okvira kako bi se ubrzali postupci oporavka i sanacije te poboljšati njihovu učinkovitost i transparentnost. Povećati kapacitet sudova u odnosu na postupke stečaja. Ojačati kapacitet agencije za javnu nabavu i ugovornih tijela te poboljšati osmišljavanje postupaka javne nabave i njihovu kontrolu, osobito potpunom provedbom Nacionalne strategije razvoja sektora javne nabave (2014. – 2020.). Ubrzati uvođenje e-javne nabave.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ U skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Belgije za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Belgije za 2016.**

(2016/C 299/09)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Belgija utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europskog područja. Tu je Preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Belgija bi trebala osigurati punu i pravovremenu provedbu te Preporuke.
- (2) Izvješće za Belgiju za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. Njime je ocijenjen napredak Belgije u odnosu na preporuke za Belgiju koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te je uključivao detaljno preispitivanje u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Belgiji ne postoje makroekonomske neravnoteže. Slabiji vanjski rezultati

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

u kombinaciji s visokom javnom zaduženosti mogli bi predstavljati rizike u budućnosti. Međutim, nedavna kretanja upućuju na poboljšanje konkurentnosti. Korektivne mjere, uključujući ograničavanje plaća i smanjenje doprinosa za socijalno osiguranje, dovele su do usporavanja rasta cijene rada. Javni dug se ne smanjuje, ali čini se da su kratkoročni rizici ograničeni.

- (3) Belgija je 29. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. i Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se povezuju učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova i dobro gospodarsko upravljanje.
- (5) U Programu stabilnosti za 2016. upućuje se na znatan učinak iznimnog priljeva izbjeglica u 2015. i 2016. i iznimnih sigurnosnih mjera u 2016. na proračun te pružaju odgovarajući dokazi o opsegu i prirodi tih dodatnih proračunskih troškova. Prema Komisiji, prihvatljivi dodatni rashodi za izbjeglice iznosili su 0,03 % BDP-a u 2015., dok je učinak povećanja u 2016. procijenjen na 0,17 % BDP-a za rashode povezane s izbjeglicama te 0,12 % BDP-a za sigurnosne mjere. Odredbama iz članka 5. stavka 1. i članka 6. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 1466/97 uzimaju se u obzir ti dodatni rashodi jer su priljev izbjeglica te ozbiljnost terorističke prijetnje izvanredni događaji, a njihov je utjecaj na javne financije Belgije znatan te održivost ne bi bila ugrožena ako se dopusti privremeno odstupanje od kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju. Stoga, kako bi se u obzir uzeli dodatni troškovi povezani s izbjeglicama, smanjena je potrebna prilagodba prema srednjoročnom proračunskom cilju za 2015. U pogledu 2016., konačna će se ocjena, uključujući prihvatljive iznose, izraditi u proljeće 2017. na temelju zabilježenih podataka koje su dostavila belgijska nadležna tijela.
- (6) Na Belgiju se trenutačno primjenjuje preventivni dio Pakta o stabilnosti i rastu te prijelazno pravilo o dugu. Komisija je 18. svibnja 2016. objavila izvješće na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a jer Belgija nije ostvarila dovoljan napredak prema usklađenosti s pravilom o dugu u 2015. U analizi je zaključeno da bi se trebalo smatrati da je kriterij duga ispunjen. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2016. planira postupno poboljšanje ukupnog salda s deficita od 2,6 % BDP-a u 2015. na -0,2 % BDP-a u 2019. Očekuje se da će se revidirani srednjoročni proračunski cilj, odnosno uravnoteženo stanje proračuna u strukturnom smislu, ostvariti do 2018. Međutim ponovno izračunani strukturni saldo ⁽²⁾ još uvijek upućuje na strukturni deficit od 0,4 % BDP-a u 2018. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u dosegnuti vrhunac od 106,2 % BDP-a u 2016. te da će pasti na 99,6 % BDP-a do 2019. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje proračunske projekcije uvjerljiv je. Međutim, mjere potrebne za podupiranje planiranog ciljanog deficita od 2017. nadalje nisu dovoljno određene. Na temelju Komisijine proljetne prognoze za 2016. postoji rizik od znatnog odstupanja od preporučene prilagodbe u 2016. te, ne bude li promjene u politikama, u 2016. i 2017. uzetima zajedno. Kad bi se iz procjene isključio učinak iznimnog priljeva izbjeglica i iznimnih sigurnosnih mjera na proračun, predviđeno odstupanje u 2016. više ne bi bilo relevantno. Predviđa se da Belgija u 2016. neće ispuniti zahtjeve prijelaznog pravila o dugu i, nakon završetka prijelaznog razdoblja, referentno mjerilo za smanjenje duga u 2017. Na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće smatra da postoji rizik da Belgija neće biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Stoga će za osiguravanje njihova ispunjavanja u 2016. i 2017. biti potrebne dodatne mjere.
- (7) Uz visoku javnu zaduženost prisutni su slabi rezultati u području izvoza i konkurentnosti. Kao što pokazuju gubici udjela na svjetskom tržištu, vanjski rezultati pogoršali su se od 2000., a njihovo je stanje dodatno

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁽²⁾ Strukturni saldo, prema novom izračunu Komisije, na temelju informacija u Programu stabilnosti, prema usuglašenoj metodologiji.

pogoršano činjenicom da je izvoz uglavnom usmjeren na manje dinamična tržišta. Iako je proteklih godina zaustavljen negativan trend u udjelima tržišta, akumulirani gubici i dalje su vrlo veliki. Specijalizacija u segmentima tržišta koji su više izloženi cjenovnom natjecanju također ograničava kapacitet izvoza Belgije. To je osobito teško pomiriti s visokim troškovima rada u toj zemlji. Jedinični troškovi rada do nedavno brzo su rasli zbog sporog rasta produktivnosti i, osobito, brzog rasta plaća. Rast plaća može se pripisati određenim značajkama sustava određivanja plaća. S jedne strane, neprestano su se utvrđivale previsoke marže za realan rast plaća. S druge strane, inflacija je neprestano bila iznad očekivane i iznad inflacije u susjednim zemljama. Uzrok strukturne razlike u ključnim stopama inflacije između Belgije i susjednih zemalja uglavnom su veći rast cijena usluga i neoptimalno funkcioniranje maloprodajnog tržišta. Općom praksom automatske indeksacije plaća ta se inflacija prenijela na rast plaća. Ti su čimbenici zajedno narušili učinkovitost visokokoordiniranog sustava određivanja plaća. Kako bi zaustavila pad konkurentnosti i njegov negativan učinak na izvozne rezultate i zaposlenost, belgijska su nadležna tijela proteklih godina intervenirala u postupku određivanja plaća. Nametnute su mjere za ograničavanje plaća, uključujući ograničenja realnog rasta plaća i obustavu programâ indeksacije plaća. Osim toga, uvedeno je smanjenje doprinosa za socijalno osiguranje. Međutim, kako bi se osiguralo trajno ispravljanje neravnoteža, potrebne su strukturne reforme okvira za određivanje plaća u skladu s preporukama Vijeća iz proteklih godina. Iako vlada planira izmjenu Zakona iz 1996. za promicanje zaposlenosti i preventivnu zaštitu konkurentnosti u kojem je navedena osnova na temelju koje socijalni partneri svake dvije godine određuju „normu za plaće”, dosad nije ostvaren velik napredak. Osiguravanjem formalnije povezanosti plaća i produktivnosti omogućilo bi se zadržavanje nedavnih dobitaka i spriječila ponovna pojava prijašnjih problema.

- (8) Ostvaren je određeni napredak u sveukupnom funkcioniranju tržišta rada. Poticaji na rad pojačani su mjerama za smanjenje poreznog klina i promjenama u sustavu naknade za nezaposlenost. Međutim, znatne razlike u zaposlenosti među posebnim skupinama stanovništva i dalje dovode do kroničnog nedostatka iskorištenosti radne snage, osobito među niskokvalificiranim radnicima, mladim i starijim osobama te osobama migrantskog podrijetla. Osim toga, zbog graničnih poreznih stopa prilikom ulaska ili ponovnog ulaska na tržište rada dolazi do neaktivnosti i zamki niske plaće kod osoba koje ostvaruju drugi dohodak u kućanstvu te posebnih vrsta kućanstava kao što su samci i samohrani roditelji. Stoga je važno prilagoditi i provoditi politike čiji je cilj potaknuti prijelaz iz neaktivnosti ili nezaposlenosti u zaposlenost. Nejednakosti u obrazovanju povezane sa socioekonomskim stanjem među najvišima su u Uniji te se lošim obrazovnim rezultatima djelomično mogu objasniti uočeni slabi rezultati osoba s migrantskim podrijetlom na tržištu rada. Reforme obrazovanja koje se trenutačno uvode posebno su osmišljene za rješavanje problema ranog napuštanja škole te za poboljšanje pružanja skrbi o djeci predškolske dobi i njihova obrazovanja. Nadležna tijela žele unaprijediti kvalitetu i važnost sustava strukovnog obrazovanja. Tim bi se reformama mogao omogućiti lakši prijelaz na gospodarstvo temeljeno na znanju i koje je sve više usmjereno na usluge te smanjiti neusklađenost ponuđenih i traženih vještina te trajni manjak radne snage u određenim zanimanjima. Osim toga, zbog vrlo niskih stopa aktivnosti i zaposlenosti starijih radnika potrebne su politike za promicanje aktivnog starenja i podupiranje potražnje na tržištu rada za starijim radnicima. Konačno, postoje opravdani razlozi i za dodatne porezne mjere za olakšavanje porasta zaposlenosti.
- (9) Još postoji znatan prostor za poboljšanje netroškovne dimenzije vanjske konkurentnosti. Kako bi se očuvala i povećala postojeća razina socijalne skrbi, potrebno je staviti veći naglasak na povećanje produktivnosti i ulaganje u kapital koji se temelji na znanju. Zato je potrebno stalno stavljati naglasak na proizvode i povezanu usluge na višem položaju u vrijednosnom lancu na temelju boljih rezultata u inovacijama te primjenom rezultata istraživanja i razvoja. Unatoč svojem visokokvalitetnom javnom istraživačkom sustavu Belgija ima relativno mali broj brzorastućih poduzeća u inovativnim sektorima. Osim toga, poslovnu klimu sputavaju administrativna i regulatorna opterećenja koja onemogućuju stvaranje i širenje trgovačkih društava. Zahtjevi u pogledu vlasničke strukture i ograničenja prava na glasovanje, pravnog oblika i multidisciplinarnih aktivnosti usporavaju dinamiku tržišta za poslovne usluge. Operativna ograničenja i ograničenja u pogledu mjesta poslovnog nastana trgovaca na malo imaju isti učinak u sektoru maloprodaje. Osim toga, postoje nedostaci u učinkovitosti pravosudnog sustava u kojem su slabo prisutne informacijske i komunikacijske tehnologije. Zajedno ti čimbenici čine znatne prepreke privatnom ulaganju. Nedovoljno kvalitetna infrastruktura i dugi zastoji također onemogućuju rast produktivnosti i ulaganja. U prometnoj mreži postoji najkritičniji investicijski jaz. Zahvaljujući zemljopisnom položaju Belgije i prisutnosti međunarodnih organizacija ta je zemlja privukla mnoge distribucijske centre, logističke baze i međunarodna sjedišta raznih društava. Međutim, postoji sve veći problem zagušenja prometa u najprometnijim satima, što umanjuje privlačnost te zemlje za strane ulagače te dovodi do velikih gospodarskih troškova i troškova u pogledu okoliša. Isto tako, očekuje se da Belgija neće ispuniti svoj cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova do 2020., a u toj zemlji postoje i ozbiljni problemi onečišćenja zraka. Uzevši u obzir visoku koncentraciju gospodarske aktivnosti u okolici glavnoga grada i luka, najhitniji su izazovi unapređenje osnovne infrastrukture željezničkog i cestovnog prometa te rješavanje nepostojećih veza između glavnih gospodarskih

čvorišta. Istodobno je važno riješiti problem zagušenja u najprometnijim satima poboljšanjem usluga javnog prijevoza, optimiziranjem upravljanja prometom i uklanjanjem narušavanja tržišta i nepovoljnih poreznih poticaja, kao što je povlašten tretman poslovnih automobila.

- (10) Postoji i izazov u pogledu prikladnosti domaće proizvodnje energije i općenite sigurnosti opskrbe. Zbog neplaniranih prekida djelovanja nekoliko nuklearnih postrojenja pojavila se zabrinutost u vezi s načinom ostvarivanja ravnoteže ponude i potražnje električne energije, dok višekratno izmijenjeni raspored za postupno ukidanje nuklearnih postrojenja stvara klimu koja nije pogodna za donošenje odluka o dugoročnom ulaganju. To se održava u većem uvozu energije i sve slabijoj sigurnosti opskrbe. Iako su se kratkoročni rizici opskrbe smanjili, još postoji znatna potreba za dugoročnijim ulaganjem. Uz znatan novi kapacitet domaće proizvodnje i daljnje povećanje međusobne povezanosti potrebno je razviti pametne mreže kako bi se razvilo upravljanje potražnjom. Uzimajući u obzir dugačak rok za velike projekte u energetsom sektoru i veliku potrebu za zamjenskim kapacitetom u tijeku sljedećih deset godina, bit će potrebno brzo djelovati, osobito u obliku odgovarajućeg pravnog okvira kojim se promiče povećanje kapaciteta proizvodnje.
- (11) Belgija je ostvarila određeni napredak u reformiranju poreznog sustava, osobito preusmjeravanjem oporezivanja s rada na druge porezne osnovice, čime će se postupno smanjiti porezni klin na rad. Smanjenjem oporezivanja osobnog dohotka i doprinosa poslodavaca za socijalno osiguranje također će se pomoći u premošćivanju jaza. Ipak, porezni sustav i dalje je složen, a porezne osnovice narušene su posebnim oslobođenjima, olakšicama i smanjenim stopama. Neki od tih postupaka dovode do gubitka prihoda, gospodarskih poremećaja i velikog administrativnog opterećenja. Osim toga, čini se da preusmjeravanje poreza nije bez posljedica u pogledu proračuna. Još postoji znatan prostor za poboljšanje poreznog sustava daljnjim proširenjem poreznih osnovica, čime bi se omogućile niže zakonske stope i smanjili poremećaji. Postoji i znatan potencijal za „zeleno” preusmjeravanje poreza koje proizlazi, među ostalim, iz povlaštenog poreznog tretmana poslovnih automobila i kartica za gorivo, koji doprinose onečišćenju, zagušenju prometa i emisijama stakleničkih plinova.
- (12) Belgija je proteklih godina ostvarila važan napredak u reformiranju svojeg mirovinskog sustava. Zakonom od 10. kolovoza 2015. o povećanju dobi za umirovljenje, uvjetima za prijevremeno umirovljenje i minimalnoj dobi za obiteljske mirovine utvrđeni su novi kriteriji za minimalnu dob i trajanje radnog vijeka za uobičajene mirovine. Međutim, čak i nakon nedavnih reformi predviđeno povećanje udjela rashoda za mirovine i dalje je vrlo veliko. Automatskom vezom s promjenama u očekivanom životnom vijeku, kao što se prije predlagalo, smanjili bi se srednjoročni i dugoročni rizici za održivost. Vlada je u tom smislu najavila da namjerava uvesti mirovinski sustav na temelju bodova kojim bi se omogućili mehanizmi automatske prilagodbe kao odgovor na demografska kretanja. Ta će se pitanja i dalje pomno pratiti u okviru europskog semestra.
- (13) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Belgije i objavila je u izvješću za tu zemlju za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti, Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Belgiji prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Belgiji, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku.
- (14) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je preispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku,

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUČUJE da Belgija u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od najmanje 0,6 % BDP-a prema srednjoročnom proračunskom cilju u 2016. i 2017. Iskoristiti neočekivane prihode kako bi ubrzala smanjivanje udjela duga opće države. Usuglasiti se u pogledu provedive raspodjele fiskalnih ciljeva među svim državnim razinama. Pojednostavniti porezni sustav i ukinuti štetne porezne rashode.
2. Provesti planiranu izmjenu „Zakona iz 1996.” o promicanju zapošljavanja i zaštite konkurentnosti u dogovoru sa socijalnim partnerima. Osigurati da razvoj plaća prati produktivnost. Osigurati učinkovitost politika aktivacije tržišta rada. Nastaviti s reformama obrazovanja i strukovnog osposobljavanja i podupirati osposobljavanje skupina u nepovoljnom položaju, osobito osoba s migrantskim podrijetlom.
3. Povećati kapacitet za inovacije, osobito poticanjem ulaganja u kapital temeljen na znanju. Povećati tržišno natjecanje u sektoru poslovnih usluga i sektoru maloprodaje ukidanjem neopravdanih operativnih ograničenja i ograničenja u pogledu poslovnog nastana. Riješiti manjak ulaganja u prometnu infrastrukturu i kapacitet proizvodnje energije.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Nizozemske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Nizozemske za 2016.**

(2016/C 299/10)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ⁽²⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Nizozemska utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Nizozemska bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu te preporuke.
- (2) Izvješće za Nizozemsku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Nizozemske u izvršavanju preporuka za Nizozemsku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te njezin napredak u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je obuhvaćalo i detaljno preispitivanje u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Nizozemskoj postoje makroekonomske neravnoteže.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

Ključno je riješiti vrlo visoku zaduženost kućanstava. Izazov i dalje predstavlja velik i trajan suficit tekućeg računa, koji je odraz strukturnih značajki ekonomskog i političkog okružja u pogledu nefinancijskih društava, također i s obzirom na prelijevanje na druge države članice europskog područja.

- (3) Nizozemska je 28. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. te Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Nizozemska je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu te podliježe prijelaznom pravilu o dugu. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2016. planira postupno poboljšanje ukupnog salda na 0,1 % BDP-a u 2019. Vlada istodobno planira pogoršanje ponovno izračunanog strukturnog salda ⁽²⁾ na –1,4 % BDP-a u 2016. te potom njegovo poboljšanje. Planira se ostvarenje srednjoročnog proračunskog cilja, odnosno strukturnog deficita od 0,5 % BDP-a, u 2019. Međutim, na temelju ponovno izračunanog strukturnog salda ostvarenje srednjoročnog proračunskog cilja očekuje se već od 2018. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u dosegnuti 65,4 % u 2016. te se potom postupno smanjiti na 58,9 % u 2019. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. postoji rizik da će Nizozemska, ne bude li promjene u politikama, u određenoj mjeri odstupati od zahtjeva preventivnog dijela Pakta u 2016. te u 2016. i 2017. kada se zajedno uzmu u obzir. Predviđa se da će Nizozemska ispuniti zahtjeve prijelaznog pravila o dugu u 2016., a nakon završetka prijelaznog razdoblja i referentno mjerilo za smanjenje duga u 2017. Na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće očekuje da će Nizozemska uglavnom biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. No za osiguravanje usklađenosti u 2016. i 2017. ipak će biti potrebne dodatne mjere.
- (6) Nedavni rast zaposlenosti može se u potpunosti pripisati povećanju broja zaposlenih na ugovor o radu na određeno vrijeme i broja samozaposlenih. Iako je Nizozemska poduzela mjere za rješavanje tog pitanja, potreban je sveobuhvatniji pristup. Niske stope prijelaza s ugovora o radu na određeno vrijeme na ugovore o radu na neodređeno vrijeme i dalje predstavljaju rizik od segmentacije tržišta rada. Visok i sve veći postotak ugovora o radu na određeno vrijeme razmatra se u kontekstu velikih razlika među odredbama o zaštiti zaposlenja u okviru ugovora o radu na određeno vrijeme s jedne strane i ugovora o radu na neodređeno vrijeme s druge strane. Samozaposlene osobe bez zaposlenika često nisu dovoljno osigurane u pogledu invaliditeta, nezaposlenosti i starosti, što bi dugoročno moglo utjecati na održivost sustava socijalne sigurnosti. Uvedeno je nekoliko mjera kojima su smanjene razlike između ugovora o radu na neodređeno vrijeme i ugovora o radu na određeno vrijeme. Povoljni porezni aranžmani i nedostatak obveza plaćanja određenih doprinosa za socijalno osiguranje i dalje djeluju kao financijski poticaji za samozapošljavanje.
- (7) Ključan izazov pri rješavanju visoke zaduženosti kućanstava predstavlja tržište stambenih nekretnina, na kojemu se uzorci stambenog financiranja i štednje u tom sektoru oblikuju na temelju desetljećima prisutnih nefleksibilnosti i poticaja koji imaju štetan učinak. Sklonost kućanstava da povećavaju bruto hipotekarni dug s obzirom na vrijednost stambenih nekretnina uglavnom je posljedica dugotrajnih fiskalnih poticaja, posebno poreznog odbitka na hipotekarne kamate. Od 2012. proveden je niz mjera za djelomično rješavanje tog pitanja, ali one nisu pojačane u skladu s preporukom Vijeća za 2015. Razvoj djelotvornog privatnog tržišta najma nekretnina ograničen je subvencijama u drugim stambenim podsektorima. Sektor socijalnog stanovanja jedan je od najvećih u EU-u, ali stambene nekretnine ne dodjeljuju se uvijek učinkovito onima kojima su stvarno potrebne. U sektoru socijalnog stanovanja uvedeno je veće razlikovanje visina najamnina na temelju dohotka. Društva za stanovanje morat će djelatnosti od općeg gospodarskog interesa (npr. socijalno stanovanje) odvojiti od drugih djelatnosti.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁽²⁾ Strukturni saldo, prema novom izračunu Komisije, na temelju informacija u Programu stabilnosti, prema usuglašenoj metodologiji.

Budući da je riješeno pitanje nekih poticaja sa štetnim učinkom na tržištu socijalnog stanovanja kojima se najamnine povezivalo s dohotkom, primjereno je da se taj dio preporuke Vijeća za 2015. prebaci na praćenje situacije. Istodobno je tržište stambenih nekretnina i dalje znatno narušeno te nastavlja uzrokovati naklonjenost kućanstava zaduživanju. Potreban je daljnji napredak u pogledu tih pitanja.

- (8) Uz narušavanja tržišta stambenih nekretnina, raspoloživi dohodak kućanstava opterećuju i obvezni neporezni doprinosi drugom stupu mirovinskog sustava. Drugi stup mirovinskog sustava bilježi dobre rezultate u pogledu kvalitete i primjerenosti, ali i nedostatke u pogledu međugeneracijske pravednosti, transparentnosti i otpornosti na ekonomske šokove. Posljednjih godina poboljšana je održivost mirovinskog sustava tako što je dob za umirovljenje povećana na 67 godina do 2021., a zatim će se povezivati s očekivanim životnim vijekom. Mirovinski doprinosi u prosjeku su smanjeni jer je smanjena maksimalna stopa prirasta za mirovine koja je oslobođena od poreza. Odgovarajuća raspodjela, unutar naraštaja i među njima, troškova i rizika koji nisu obuhvaćeni propisima o indeksaciji i financijskim zaštitnim slojevima (okvir za financijsku procjenu) pomogla bi kućanstvima da raspodijele svoja financijska sredstva na način koji više pogoduje rastu. Vlada je objavila namjeru uvođenja znatne reforme drugog mirovinskog stupa, uz uključivanje socijalnih partnera, s ciljem stvaranja transparentnijeg i aktuarski pravednijeg sustava.
- (9) Tijekom gospodarske krize došlo je do znatnog pada ulaganja, koje se otad tek djelomično oporavilo. Čini se da su slaba ulaganja na razini cijelog gospodarstva jakog cikličkog karaktera. Bila su potaknuta padom na tržištu stambenih nekretnina i odabirima povezanim s fiskalnom konsolidacijom. Iako se čini da su prepreke ulaganjima neznatne, čini se da su niska ulaganja u građevinskom sektoru te u sektoru obnovljive energije povezana s nesigurnošću tržišta i regulatornim čimbenicima. Unatoč poboljšanim kreditnim uvjetima, u trenutnom financijskom okružju povećani su rizici povezani s novim kreditiranjem. Državni rashodi za istraživanja i razvoj u padu su od 2014., a privatna potrošnja u tom području i dalje je niska. Stoga je Vijeće u 2015. preporučilo da Nizozemska preusmjeri javne rashode u potporu ulaganju u istraživanja i razvoj te da potakne privatnu potrošnju za istraživanja i razvoj. Javni i privatni rashodi za istraživanja i razvoj niski su s obzirom na razinu obrazovanja, akademska postignuća i gospodarski razvoj.
- (10) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu nizozemske ekonomske politike i objavila je u Izvješću za Nizozemsku za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti i Nacionalni program reformi te daljnje djelovanje u odnosu na preporuke upućene Nizozemskoj prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Nizozemskoj, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku.
- (11) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je preispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.
- (12) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi i Program stabilnosti. Njegove preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporuci 3. u nastavku.

PREPORUČUJE da Nizozemska u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Ograničiti odstupanje od srednjoročnog proračunskog cilja u 2016. i ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,6 % BDP-a u 2017. Dati prioritet javnim rashodima kojima se potiču veća ulaganja u istraživanja i razvoj.
2. Ukloniti preostale prepreke zapošljavanju osoblja na ugovore o radu na neodređeno vrijeme te olakšati prijelaz s ugovora o radu na određeno vrijeme na ugovore o radu na neodređeno vrijeme. Riješiti problem velikog rasta samozaposlenih osoba bez zaposlenika, među ostalim smanjenjem poreznih distorzija koje pogoduju samozapošljavanju, bez ugrožavanja poduzetništva, te promicanjem dostupnosti cjenovno pristupačne socijalne zaštite za samozaposlene osobe.

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

3. Poduzeti mjere u svrhu povećanja transparentnosti drugog stupnja mirovinskog sustava te njegove međugeneracijske pravednosti i otpornosti na šokove. Poduzeti mjere za smanjenje preostalih poremećaja na tržištu stambenih nekretnina te naklonjenosti kućanstava zaduživanju, posebno smanjenjem poreznog odbitka na hipotekarne kamate.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće

Predsjednik

P. KAŽIMÍR

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Estonije za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Estonije za 2016.**

(2016/C 299/11)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Estonija utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je Preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Estonija bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu Preporuke.
- (2) Izvješće za Estoniju za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. Njime je ocijenjen napredak Estonije u izvršavanju preporuka za Estoniju koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak te zemlje u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Estoniji ne postoje makroekonomske neravnoteže.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

- (3) Estonija je 28. travnja 2016. dostavila svoj Program stabilnosti za 2016., a 10. ožujka 2016. svoj Nacionalni program reformi za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Na Estoniju se trenutačno primjenjuje preventivni dio Pakta o stabilnosti i rastu. U svojem Programu stabilnosti za 2016. vlada planira ukupni deficit od otprilike 0,5 % BDP-a u razdoblju 2016. – 2018., nakon čega bi ponovno uspostavila ravnotežu. U strukturnom smislu Estonija i dalje ostvaruje srednjoročni proračunski cilj, odnosno strukturnu ravnotežu, tijekom čitavog programskog razdoblja. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će udio javnog duga u BDP-u ostati na otprilike 10 % BDP-a u 2017. te da će se smanjiti na otprilike 9,5 % BDP-a u 2020. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je za 2016., ali optimističan za 2017. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. predviđa se da će strukturni saldo s viška od 0,6 % BDP-a u 2015. prijeći na uravnoteženi proračun u 2016. te na blagi deficit od 0,2 % BDP-a u 2017., što se može smatrati bliskim srednjoročnom proračunskom cilju. Daljnja odstupanja ocjenjivala bi se u odnosu na zahtjev za održavanjem strukturnog salda na razini srednjoročnog proračunskog cilja. Na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće očekuje da će Estonija biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu.
- (6) Estonija je poduzela važne korake radi poboljšanja sudjelovanja na tržištu rada provođenjem, među ostalim, reforme u području radne sposobnosti. Tom reformom, koja je stupila na snagu u siječnju 2016., a u potpunosti će se provesti do siječnja 2017., povećat će se sveukupna ponuda radne snage. Neće biti jednostavno olakšati reintegraciju osoba koje su dugo bile izvan tržišta rada. Uvode se nove aktivne mjere za tržište rada kako bi se korisnicima reforme u području radne sposobnosti omogućilo da uđu na tržište rada i ostanu na njemu, a uvedene su i izmjene programa financijske potpore.
- (7) Estonija je poduzela mjere za poboljšanje poticaja za rad smanjenjem poreznog opterećenja rada za sve dohodovne skupine, uključujući osobe s niskim primanjima. Moguće je da je to doprinijelo tome da Estonija ima nižu stopu nezaposlenosti i višu stopu zaposlenosti niskokvalificiranih radnika od prosjeka EU-a. Među već donesenim mjerama planira se dodatan povrat poreza za osobe s niskim primanjima, počevši od 2017. Međutim, to dovodi do visoke efektivne granične porezne stope koja bi mogla dovesti do zamke niske plaće i potaknuti isplaćivanje plaća „na ruke”. Učinak tih mjera znat će se tek nakon njihove ocjene.
- (8) Provedbom strategije cjeloživotnog učenja 2020., zajedno s Programom strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za razdoblje 2015. – 2018., povećalo se sudjelovanje u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te njegova relevantnost za tržište rada. Očekuje se da će udio polaznika programa strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u naukovanju porasti, ali još uvijek zabrinjava stopa napuštanja školovanja u okviru navedenih programa.
- (9) Još postoji određeni manjak mjesta u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju za djecu do tri godine, ali stanje se poboljšava jer se svake godine otvaraju nova mjesta.
- (10) U Estoniji postoji najveći rodni jaz u plaćama u EU-u, koji je u 2014. iznosio 28,3 %. To dovodi do rizika nepotpunog ostvarivanja potencijala žena. Rodni jaz u plaćama može se objasniti, među ostalim, strukovnom

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

i sektorskom rodnom segregacijom na tržištu rada, nedostatkom transparentnosti plaća u privatnom sektoru te duljim prekidima u karijeri kod žena zbog odgovornosti u pogledu skrbi. Vlada je najavila niz mjera za rješavanje problema rodnog jaza u plaćama. Planirane mjere koje još treba donijeti i provesti uključuju, među ostalim, poboljšanje prikupljanja podataka, zaduživanje inspektorata rada za praćenje načina na koji poslodavci primjenjuju načelo jednake plaće, promicanje transparentnosti plaća, pružanje poticaja očevima da preuzmu dio roditeljskog dopusta i povećanje pristupa ustanovama za skrb o djeci. Jedan je od ciljeva Plana za blagostanje 2016. – 2023. i postizanje rodne ravnopravnosti, uz mjere za uklanjanje rodne segregacije na tržištu rada i za borbu protiv stereotipa. Planiraju se mjere kojima je cilj olakšati teret skrbi u obitelji i dovesti pružatelje skrbi na tržište rada, za što se očekuje da će imati pozitivan učinak na sudjelovanje žena na tržištu rada.

- (11) U Estoniji nije u svim općinama zajamčen pristup javnim uslugama te i dalje postoje poteškoće u lokalnom pružanju kvalitetnih usluga u područjima kao što su prijevoz, obrazovanje, dugoročna skrb za starije osobe i druge socijalne usluge na lokalnoj razini. U ožujku 2016. vlada je parlamentu podnijela Nacrt zakona o upravnoj reformi kako bi otvorila put za reformu lokalne uprave. U reformi se predviđa dobrovoljno spajanje jedinica lokalne uprave i spajanje na poticaj vlade kako bi se omogućilo pružanje dostupnih i kvalitetnih usluga te osigurala učinkovitija i sposobnija uprava. Izmijenjenim Zakonom o socijalnoj skrbi utvrđeni su minimalni zahtjevi za devet socijalnih službi, ali postoji rizik da se on neće provesti zbog toga što općine nedostatan pružaju usluge. Još nije donesena predložena reforma lokalne uprave.
- (12) Estonija ima jedan od najvećih udjela ulaganja u BDP-u i u privatnom i u javnom sektoru. Ipak, ta se zemlja i dalje suočava s izazovom daljnjeg poboljšanja ulagačkog okružja. Estonija je poduzela mjere za provedbu svoje strategije za istraživanja, razvoj i inovacije pod nazivom „Estonija utemeljena na znanju” te strategije za poduzetništvo i rast, a obje su obuhvaćene okvirom za pametnu specijalizaciju. Osiguravanje dobre sinergije između tih strategija može pomoći u poticanju privatnih ulaganja u istraživanja, razvoj i inovacije, osobito zato što se ulaganje u poslovno istraživanje i tehnologiju smanjilo na 0,6 % BDP-a u 2014. te nije vjerojatno da će Estonija u 2020. doseći cilj od 3 % BDP-a za istraživanja, razvoj i inovacije. Broj poduzeća koja surađuju s istraživačkim ustanovama ograničen je, što dovodi do niske razine prijava patenata. Osim toga, čini se da se proteklih godina sveukupna struktura izvoza proizvedenih dobara iz Estonije preusmjerila prema dobrima s nižom vrijednosti. Manjak radne snage i vještina može biti prepreka većem ulaganju u sektore visoke tehnologije.
- (13) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Estonije i objavila je u Izvješću za Estoniju za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti, Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Estoniji prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Estoniji nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama 1. i 2. u nastavku.
- (14) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je preispitalo Program stabilnosti te očekuje da će Estonija biti usklađena s Paktom o stabilnosti i rastu.

PREPORUČUJE da Estonija u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Osigurati pružanje i dostupnost visokokvalitetnih javnih usluga, posebno socijalnih usluga, na lokalnoj razini, među ostalim donošenjem i provedbom predložene reforme lokalne uprave. Donijeti i provesti mjere za smanjivanje rodnog jaza u plaćama, uključujući mjere predviđene u Planu za blagostanje.

2. Promicati privatna ulaganja u istraživanja, razvoj i inovacije, među ostalim jačanjem suradnje između akademske zajednice i poduzeća.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Mađarske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2016.**

(2016/C 299/12)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Mađarska utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje.

(2) Izvješće za Mađarsku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Mađarske u provedbi preporuka za Mađarsku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak Mađarske u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Mađarskoj ne postoje makroekonomske neravnoteže. Konkretno, iako su velike potrebe povezane s produljenjem roka otplate vanjskog duga i udio loših kredita i dalje razlozi za zabrinutost, smanjeni su rizici povezani s vanjskim i unutarnjim obvezama.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

- (3) Mađarska je 29. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. i svoj Program konvergencije za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera koje povezuju učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) U Programu konvergencije navodi se znatan učinak iznimnog priljeva izbjeglica na proračun, a u dodatku od 6. svibnja pružaju se odgovarajući dokazi o opsegu i prirodi tih dodatnih proračunskih troškova. Prema ocjeni Komisije prihvatljivi dodatni rashodi iznosili su 0,04 % BDP-a u 2015., a trenutačno se u 2016. ne očekuju dodatni troškovi. Odredbama iz članka 5. stavka 1. i članka 6. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 1466/97 uzimaju se u obzir ti dodatni rashodi jer je priljev izbjeglica izvanredan događaj, a njegov utjecaj na javne financije Mađarske je znatan te održivost ne bi bila ugrožena ako se dopusti odstupanje od kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju. Stoga, kako bi se u obzir uzeli ti troškovi, smanjena je potrebna prilagodba prema srednjoročnom proračunskom cilju za 2015. Završna ocjena u pogledu mogućeg dodatnog odstupanja u 2016., uključujući i prihvatljive iznose, bit će pripremljena u proljeće 2017. na temelju zabilježenih podataka koje su dostavila mađarska nadležna tijela.
- (6) Mađarska je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu i pravilom o dugu. Vlada u svojem Programu konvergencije za 2016. planira povećanje ukupnog deficita na 2,4 % BDP-a u 2017. i nakon toga postupno smanjenje na 1,2 % BDP-a do 2020. Vlada planira postupno poboljšanje strukturnog salda kako bi ostvarila svoj revidirani srednjoročni proračunski cilj – strukturni deficit od 1,5 % BDP-a do 2019. Međutim, ponovno izračunani ⁽²⁾ strukturni deficit ostao bi viši od srednjoročnog proračunskog cilja. Prema Programu konvergencije očekuje se da će se udio državnog duga u BDP-u postupno smanjiti sa 75,3 % u 2015. na ispod 65 % u 2020. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uglavnom je uvjerljiv do 2017., a nakon toga sve je povoljniji. Mjere potrebne za postizanje planiranog ciljanog deficita od 2017. nadalje nisu dovoljno utvrđene, osobito za razdoblje nakon 2017. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. postoji velik rizik od znatnog odstupanja od potrebne prilagodbe u 2016. te, ne bude li promjene u politikama, u 2016. i 2017. zajedno. Istodobno se predviđa da će Mađarska ispuniti zahtjeve referentnog mjerila za smanjenje duga u 2016 i 2017. Na temelju ocjene Programa konvergencije i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće smatra da postoji rizik od toga da Mađarska neće biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Stoga će radi osiguranja usklađenosti za obje godine biti potrebno donijeti dodatne mjere.
- (7) Unutarnje su financijske neravnoteže smanjene, a bankovni je sustav manje osjetljiv, no izazovi i dalje postoje. Znatna je napredak ostvaren u smanjenju duga privatnog sektora, u kojem su u prošlosti uglavnom prevladavale strane valute. Kreditiranje kućanstava pokazuje znakove oporavka, ali još mora doći do preokreta u korporativnom kreditiranju. Profitabilnost bankovnog sektora počela se oporavljati, čemu pogoduje sve povoljnije gospodarsko okruženje i ublažavanje prethodnih politika u pogledu oporezivanja banaka. Međutim, banke su oprezne u pogledu kreditiranja iako su dobro kapitalizirane i s visokim stupnjem likvidnosti. Glavni izazov koji banke još moraju riješiti jest smanjenje i dalje visokog udjela loših kredita koji sprečavaju nova kreditiranja i opterećuju stvaranje profita. Rizici nepredviđenih obveza povezani sa sve većim državnim vlasništvom u bankovnom sektoru i dalje su visoki.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁽²⁾ Strukturni saldo, prema novom izračunu Komisije, na temelju informacija u Programu konvergencije, prema usuglašenoj metodologiji.

- (8) Usprkos nedavnim znatnim poboljšanjima poreznih politika i porezne uprave oslanjanje Mađarske na sektorske poreze i dalje potencijalno sprečava ulaganja. Selektivna priroda tih poreza uzrokuje poremećaje u sektorima. Iako i dalje postoji nekoliko sektorskih poreza, namet na kreditne institucije znatno je smanjen, a progresivne su stope naknada za nadzor hrane ukinute. Porezni klin na rad za osobe s niskim primanjima i dalje je visok, posebno za osobe bez djece. To može negativno utjecati na njihovu zapošljivost, a može i ograničiti ulaganja. Poduzete su mjere smanjenja poreznog klina (uključujući smanjenje jedinstvene stope poreza za porez na osobni dohodak od jednog postotnog boda i povećanje obiteljske porezne olakšice za zaposlene osobe s dvoje djece). Međutim, mjere nisu dovoljno dobro usmjerene kako bi imale bitniji učinak za osobe s niskim primanjima. Postoji mogućnost preusmjerenja oporezivanja s rada na područja koja manje štete rastu. Doneseno je nekoliko mjera poboljšanja usklađenosti i smanjenja troškova usklađivanja iako su troškovi porezne discipline i dalje visoki. Usprkos poboljšanjima proteklih godina Mađarska i dalje mora raditi na poboljšanju učinkovitosti ubiranja poreza. Vlada je najavila veliku institucijsku reformu koja će se pokrenuti u 2016. i koja je usmjerena na poboljšanje učinkovitosti porezne uprave.
- (9) Ograničen napredak postignut je u pogledu promicanja tržišnog natjecanja i transparentnosti u postupku javne nabave (primjerice donošenjem novog zakona o javnoj nabavi, za koji još treba ocijeniti usklađenost sa zakonodavstvom EU-a), ali nepredvidive regulatorne izmjene i administrativno opterećenje otežavaju privatno poslovanje i ulaganja. Velik broj neobjavljenih pregovaračkih postupaka i ugovora dodijeljenih na temelju samo jedne ponude pokazuje da je razina tržišnog natjecanja u javnoj nabavi i dalje niska. Vlada je u svibnju 2016. predstavila strategiju e-nabave. Potrebno je pratiti njezinu provedbu i učinak na poboljšanje učinkovitosti i transparentnosti, a opasnost od korupcije i dalje postoji. Potrebne su izmjene kako bi novi Nacionalni akcijski program za suzbijanje korupcije (NAP) za razdoblje 2015. – 2018. bio učinkovitiji u sprečavanju korupcije u javnim ustanovama i primjeni odvraćajućih sankcija. Vlada nije obnovila prije preuzetu obvezu da će revidirati zakon o zviždačima iz 2013., u kojem nedostaju odredbe kojima bi se na odgovarajući način zviždači zaštitili od odmazde. Planovi u okviru NAP-a da se revidira sustav imovinskih kartica nisu dovoljno ambiciozni, a novim zakonodavnim izmjenama iz 2015. uvedena su dodatna ograničenja javnog pristupa informacijama. Vlada je poduzela mjere smanjenja administrativnog opterećenja, ali mađarski restriktivni propisi u uslužnom sektoru i nestabilno regulatorno okruženje i dalje su izvor zabrinutosti za poduzeća te stvaraju neizvjesnost za ulagače. Ograničenja u pogledu osnivanja poduzeća i operativna ograničenja u maloprodajnom sektoru znatne su prepreke ulasku na tržište i širenju. Marže u mađarskom maloprodajnom sektoru treće su po visini u Uniji i u posljednjih deset godina sve više rastu, dok je pokazatelj učinkovitosti dodjele sredstava među najnižima u Uniji.
- (10) Nedavni su pomaci na tržištu rada u Mađarskoj povoljni, a nezaposlenost je pala na razinu prije krize. Otvaranje radnih mjesta u privatnom sektoru ubrzava se, ali je smanjenju nezaposlenosti doprinio i program javnih radova. Taj je program glavna aktivna politika tržišta rada u Mađarskoj. Njegov se proračunski trošak u posljednjih pet godina povećao za više od četiri puta. Međutim, čini se da se programom nedovoljno poboljšava ponovno uključivanje sudionika na otvoreno tržište rada. U prvoj polovini 2015. stopa uspješnog prelaska iz programa u redovito zaposlenje iznosila je 13,1 %, ali se oko 60 % sudionika koji su u tom razdoblju izišli iz programa vratilo u program u roku od 180 dana. To uvelike dovodi do rizika da se sudionici nađu zatvorenima u tom programu, posebno za niskokvalificirane radnike i osobe u regijama u nepovoljnom položaju. Iako je program usmjeren na dugotrajno nezaposlene, niskokvalificirane i nezaposlene koji žive u regijama u nepovoljnom položaju, 47 % sudionika u 2015. imalo je srednje ili visoko obrazovanje. Omjer nezaposlenih osoba koje sudjeluju u javnim radovima znatan je i u regijama s uspješnim tržištima rada. Čini se da će zbog nedavne reforme javne službe za zapošljavanje program postati manje učinkovit. Administrativna složenost mehanizama upravljanja – nadležnost za javnu službu za zapošljavanje trenutačno dijele četiri ministarstva, mogla bi znatno ugroziti učinkovito upravljanje i povećanu usmjerenost na rezultate. Najdulje razdoblje primanja naknada za nezaposlenost iznosi tri mjeseca, najkraće je u Uniji i znatno je kraće od razdoblja koje je u prosjeku potrebno za pronalaženje posla. Pokazatelji siromaštva popravljaju se, ali su i dalje visoki, posebno među najugroženijim skupinama, a to su Romi i djeca. Pokrivenost odgovarajućom socijalnom pomoći i dalje treba rješavati, a posljednjim bi se reformama još više mogli ograničiti uvjeti pristupa brojnim naknadama.
- (11) Prosječna uspješnost mađarskih učenika u osnovnim vještinama u okviru OECD-ova Programa za međunarodnu procjenu učenika (PISA) iz 2012. ispod je prosjeka EU-a, a udio učenika s lošim rezultatima povećao se u razdoblju od 2009. do 2012. Utjecaj društveno-gospodarske pozadine i položaja škole na rezultate obrazovanja među najvećima je u Uniji. Selektivnost obrazovnog sustava povećava razlike u uspješnosti učenika u različitim vrstama škola i te se razlike s vremenom povećavaju. Nedostatak jednakog pristupa kvalitetnom redovitom

obrazovanju posebno je izražen među romskim stanovništvom. Uz iznimku predškolskog obrazovanja koje se posljednjih godina znatno poboljšalo, razlike u stopama završetka obrazovanja između romskog i neromskog stanovništva i dalje su velike na svim ostalim razinama obrazovanja, odnosno u osnovnom, srednjem i visokom obrazovanju. Rano napuštanje školovanja i dalje je učestalo među Romima. Mađarska je uvela niz mjera kojima želi učinkovitije suzbiti postizanje loših rezultata. Međutim, važni podaci o provedbi tih mjera nisu dostupni, što otežava procjenu njihova mogućeg učinka. Još nije razvijen sustavan pristup promicanju uključivog redovitog obrazovanja. Najavljeni provedbeni plan strategije ranog napuštanja školovanja još nije objavljen. Prijelaz između različitih oblika i stupnjeva obrazovanja i dalje je otežan, a provedba nedavnih reformi strukovnog obrazovanja trebala bi se usmjeriti na olakšavanje prijelazâ.

- (12) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu mađarske ekonomske politike te ju je objavila u Izvješću za Mađarsku za 2016. Ocijenila je i Program konvergencije i Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Mađarskoj u proteklom godinama. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Mađarskoj nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku.
- (13) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program konvergencije, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

PREPORUČUJE Mađarskoj da u 2016. i 2017. poduzme mjere kojima je cilj:

1. Zbog velikog rizika od znatnog odstupanja ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,3 % BDP-a prema srednjoročnom proračunskom cilju u 2016. i 0,6 % BDP-a u 2017., poduzimanjem potrebnih strukturnih mjera, osim ako se srednjoročni proračunski cilj ostvari uz niži napor.
2. Dalje smanjivati sektorske poreze i porezni klin za osobe s niskim primanjima. Pojačati transparentnost i tržišno natjecanje u postupku javne nabave s pomoću e-nabave, češćom objavom poziva na nadmetanje i dodatnim poboljšanjem okvira za borbu protiv korupcije. Poboljšati regulatorno okruženje u uslužnom i maloprodajnom sektoru ublažavanjem restriktivnih propisa i osiguravanjem predvidivosti.
3. Olakšati prelazak iz programa javnih radova na primarno tržište rada i pojačati ostale aktivne politike tržišta rada. Poboljšati pokrivenost odgovarajućom socijalnom pomoći i naknadama za nezaposlenost. Poduzeti mjere radi poboljšanja rezultata obrazovanja i povećati sudjelovanje ugroženih skupina u uključivom redovitom obrazovanju, prije svega Roma.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ U skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Švedske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Švedske za 2016.**

(2016/C 299/13)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ⁽²⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Švedska utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje.
- (2) Izvješće za Švedsku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. Njime je ocijenjen napredak Švedske u izvršavanju preporuke za Švedsku koju je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak te zemlje u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Švedskoj postoje makroekonomske neravnoteže. Konkretno, visok i rastući dug kućanstava povezan s visokim i rastućim cijenama stambenih nekretnina u kontekstu pozitivnih kreditnih tokova predstavlja rizik od nepravilnog ispravljanja neravnoteža s posljedicama za realno gospodarstvo i bankarski sektor. Poduzete su mjere politike u makrobonitenoj domeni, što bi ipak moglo biti nedovoljno. I dalje su prisutni nedostaci u okviru politika u području oporezivanja povezanog sa stambenim nekretninama, otplate hipotekarnih kredita, funkcioniranja stambene ponude i tržišta najma nekretnina.

- (3) Švedska je 28. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. te Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa ocijenjena istodobno.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke po državama članicama. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Švedska je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu konvergenције planira postići ukupni saldo od –0,4 % BDP-a te nastaviti ispunjavati srednjoročni proračunski cilj, tj. strukturni deficit od 1 % BDP-a, tijekom programskog razdoblja. Prema programu Konvergenције očekuje se da će se udio državnog duga u BDP-u smanjiti na 42,5 % u 2016. te se dodatno smanjiti na 39,1 % u 2019. Makroekonomske scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je do 2016., a nakon toga oprezan. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. predviđa se da će strukturni saldo biti na – 0,5 % BDP-a u 2016. te – 0,9 % BDP-a u 2017. u odnosu na srednjoročni proračunski cilj. Moguća buduća odstupanja procjenjivat će se u odnosu na zahtjev održavanja strukturnog salda na razini srednjoročnog proračunskog cilja. Na temelju ocjene Programa konvergenције i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće očekuje da će Švedska ispuniti odredbe Pakta o stabilnosti i rastu.
- (6) Zaduženost kućanstava u Švedskoj na vrlo je visokoj razini, a u posljednjem desetljeću stopa njegova rasta jedna je od najviših u Uniji. Prema švedskoj središnjoj banci Riksbank, u 2015. dug kućanstava u odnosu na godišnji raspoloživi dohodak iznosio je 175 %, a u odnosu na BDP 87 %. Zbog razmjerno niskih poreza na imovinu i visokog poreznog odbitka za hipotekarne kamate, porezni poticaji Švedske za vlasništvo stambenih nekretnina među najvećima su u Uniji. Visoka razina zaduženosti kućanstava stvara rizik za makroekonomsku stabilnost. Vlada je poduzela određene korake za rješavanje zaduženosti kućanstava, uključujući zakon kojim se uvodi zahtjev obvezne otplate novih hipotekarnih zajmova, koji je parlament donio 23. ožujka 2016. Donošenje te ključne mjere znatno je kasnilo zbog dvojbi u pogledu toga ima li makrobonitetno tijelo Švedske zakonsku ovlast uvesti taj zahtjev. Postoji rizik da će na sličan način kasniti i dodatne mjere koje bi mogle biti potrebne za rješavanje rastućih neravnoteža Švedske ako ne bude revidiran pravni okvir koji se odnosi na područje djelovanja makrobonitetnog tijela. Konačno, vlada nije poduzela mjere u cilju prilagodbe fiskalnih poticaja, primjerice smanjenjem poreznog odbitka za hipotekarne kamate ili revizijom oporezivanja nepokretne imovine.
- (7) Švedsko tržište stambenih nekretnina i dalje je potencijalni izvor nestabilnosti. Cijene stambenih nekretnina gotovo su kontinuirano rasle tijekom posljednjih 20 godina, posebno u velegradskim područjima Stockholma i Göteborga. Cijene stambenih nekretnina i dalje rastu, ne samo zbog izrazito visokih ključnih pokazatelja, kao što je rast raspoloživog dohotka, već i zbog strukturnih nedostataka na tržištu stambenih nekretnina. Na ponudu stambenih nekretnina negativno utječe neučinkovita upotreba postojećih stambenih prostora, visoka razina kontrole najamnina, slabo tržišno natjecanje u građevinskom sektoru, nedostatna dostupnost zemljišta za novu gradnju te dugotrajni i složeni postupci planiranja. Postojećom strukturom poreza na transakcije na kapitalne

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

dobitke od prodaje nekretnina ograničava se potencijal za učinkovitije korištenje postojećih stambenih prostora. Strukturni nedostaci dovode do nedostatnog ulaganja u stambene nekretnine i sveopćeg manjka stambenih nekretnina te doprinose trajnom povećanju cijena stambenih nekretnina. Zbog manjka raspoloživih i pristupačnih stambenih nekretnina ograničena je i mobilnost na tržištu rada te učinkovita integracija migranata u tržište rada. Vlada je poduzela određene mjere, među kojima je povećanje javnog financiranja za ulaganja u sektor stambenih nekretnina te pojednostavnjenje određenih postupaka planiranja. Nakon ispitivanja tržišnog natjecanja u građevinskom sektoru u prosincu 2015. predložen je niz mogućih mjera, kao što je povećanje transparentnosti ugovora u području socijalne stanogradnje. Međutim, vlada nije napredovala u reformi sustava određivanja najamnina.

- (8) Unatoč razmjerno dobrim rezultatima u području ulaganja, Švedska je suočena s problemima koji bi mogli negativno utjecati na dugoročnu konkurentnost zemlje. Konkretno, strukturni nedostaci na tržištu stambenih nekretnina koče ulaganje u tom području. Ulaganje u infrastrukturu radi poboljšanja povezanosti unutar urbanih područja i među njima nedostatno je s obzirom na ograničenja koja uzrokuje manjak stambenih nekretnina.
- (9) Švedska je tijekom proteklog desetljeća među svim zemljama OECD-a doživjela najveći pad obrazovnih rezultata petnaestogodišnjaka prema istraživanju PISA te su njihovi rezultati sada ispod prosjeka EU-a i OECD-a. Postoji rizik da će slabljenje rezultata školskog obrazovanja dugoročno dovesti do pritiska na konkurentnost i inovacijski kapacitet Švedske. Dio obrazovnog problema leži i u velikoj razlici u uspješnosti učenika migrantskog podrijetla i onih koji nisu migrantskog podrijetla. Ta razlika zaslužuje posebnu pažnju s obzirom na velik broj novopridošlih mladih migranata koje treba integrirati u obrazovni sustav. Nejasni mehanizmi financiranja školstva te nesustavno praćenje upotrebe sredstava na raznim razinama obrazovnog sustava dovode do smanjene učinkovitosti korištenja resursa. Vlada je osigurala dodatna financijska sredstva kojima će se poboljšati obrazovni rezultati i jednakost te poduzima korake za integraciju novopridošlih migranata u obrazovni sustav.
- (10) Velik priljev izbjeglica u protekloj godini imao je brojne socijalne i gospodarske posljedice za Švedsku. Iako će se zbog priljeva izbjeglica kratkoročno povećati javni rashodi, stvoriti dodatna domaća potražnja, što će pak dovesti do rasta BDP-a, srednjoročni učinak na zapošljavanje i rast ovisi o uspješnoj integraciji izbjeglica na tržište rada i socijalnoj integraciji, čemu može pridonijeti i obrazovna potpora. To pitanje zauzima važno mjesto u političkim programima na razini EU-a i države članice te će ga se pomno pratiti i analizirati, uključujući i u izvješću za Švedsku za 2017.
- (11) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Švedske, koju je objavila u Izvješću za Švedsku za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti i Nacionalni program reformi te daljnje djelovanje u odnosu na preporuke upućene Švedskoj prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Švedskoj, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporuci 1. u nastavku.
- (12) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je preispitalo Program konvergenije, te je mišljenja ⁽¹⁾ da se očekuje da će Švedska biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu.
- (13) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi i Program konvergenije. Njegove su preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene u preporuci 1. u nastavku,

PREPORUČUJE da Švedska u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Riješiti povećanje duga kućanstava prilagodbom fiskalnih poticaja, u prvom redu postupnim ograničavanjem poreznog odbitka za plaćanja hipotekarnih kamata ili povećanjem periodičnih poreza na nepokretnu imovinu. Osigurati da je makrobonitetno tijelo ovlašteno za pravovremenu provedbu mjera za očuvanje financijske stabilnosti.

⁽¹⁾ U skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97.

Promicati ulaganje u stambene nekretnine i poboljšati učinkovitost tržišta stambenih nekretnina, među ostalim uvođenjem veće fleksibilnosti u određivanju cijena najma te revizijom strukture poreza na kapitalne dobitke radi pospješivanja transakcija u području stambenih nekretnina.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće

Predsjednik

P. KAŽIMÍR

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Austrije za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Austrije za 2016.**

(2016/C 299/14)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Austrija utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i preporuku za Preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Austrija bi trebala osigurati punu i pravovremenu provedbu te preporuke.
- (2) Izvješće za Austriju za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Austrije u provedbi preporuka za tu zemlju koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak Austrije u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Austriji ne postoje makroekonomske neravnoteže.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

- (3) Austrija je 26. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016., a 27. travnja 2016. Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera koje povezuju učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) U Programu stabilnosti navodi se znatan učinak iznimnog priljeva izbjeglica na proračun i pružaju odgovarajući dokazi o opsegu i prirodi tih dodatnih proračunskih troškova. Prema Komisiji prihvatljivi dodatni rashodi iznosili su 0,09 % BDP-a u 2015., a trenutačne procjene za 2016. iznose 0,26 % BDP-a. Ti su iznosi korigirani naviše u odnosu na procjene iz nacrtu proračunskog plana za 2016. u kojem su očekivani dodatni rashodi činili otprilike 0,08 % BDP-a u 2015. i 0,16 % BDP-a u 2016. Odredbama iz članka 5. stavka 1. i članka 6. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 1466/97 uzimaju se u obzir ti dodatni rashodi jer je priljev izbjeglica izvanredan događaj, a njegov utjecaj na javne financije Austrije je znatan te održivost ne bi bila ugrožena ako se dopusti odstupanje od kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju. Budući da je postigla svoj srednjoročni proračunski cilj, Austrija u 2015. nije iskoristila moguće privremeno odstupanje. Međutim, kako bi joj se dopustilo jednako privremeno odstupanje kao državama koje još nisu postigle svoj srednjoročni proračunski cilj, Austriji će u 2016. i 2017. biti dopušteno odstupanje od srednjoročnog proračunskog cilja za iznos koji se smatrao prihvatljivim za 2015. Završna ocjena u pogledu mogućeg dodatnog odstupanja u 2016., uključujući i prihvatljive iznose, bit će pripremljena u proljeće 2017. na temelju zabilježenih podataka koje su dostavila austrijska nadležna tijela.
- (6) Austrija je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu i prijelaznim pravilom o dugu. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2016. očekuje pogoršanje ukupnog deficita na 1,6 % BDP-a u 2016. i postupno poboljšanje na 0,4 % BDP-a u 2020. Predviđeno je da se srednjoročni proračunski cilj – da strukturni deficit od 0,45 % BDP-a do 2016. i revidiran postane strukturni deficit od 0,5 % BDP-a za razdoblje od 2017. – dosegne od 2018. nadalje. Međutim na temelju ponovno izračunanog strukturnog salda ostvarenje srednjoročnog proračunskog cilja očekuje se tek od 2019. U skladu s Programom stabilnosti očekuje se da je udio državnog duga u BDP-u dosegao vrhunac od 86,2 % u 2015. te da će postupno pasti na 76,6 % u 2020. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje proračunske projekcije vjerojatan je. Istodobno nisu dovoljno precizirane mjere potrebne za potporu planiranim ciljevima u pogledu deficita od 2017. nadalje. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. postoji rizik od određenog odstupanja u 2016. Međutim, ako se dodatni učinak iznimnog priljeva izbjeglica koji je trenutačno predviđen za 2016. također isključi iz ocjene, očekuje se da će Austrija u 2016. ispuniti odredbe Pakta o stabilnosti i rastu. Ne bude li promjena u politikama, postoji rizik od toga da u 2017. dođe do znatnog odstupanja od preporučene prilagodbe. Međutim, predviđeno odstupanje u 2017. više ne bi bilo znatno nakon što se u obzir uzme dodatno odstupanje zbog proračunskog učinka iznimnog priljeva izbjeglica koje će možda biti odobreno za 2016. Predviđa se da će Austrija ispuniti zahtjeve prijelaznog pravila o dugu u 2016., a nakon završetka prijelaznog razdoblja i referentno mjerilo ispunjenja duga u 2017. Na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće smatra da postoji rizik od toga da Austrija neće biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Stoga će za osiguravanje usklađenosti u 2016. i 2017. biti potrebne dodatne mjere.
- (7) Učinak nedavne porezne reforme na proračun i dalje je neizvjestan. Pri poduzimanju mjera za osiguranje fiskalne održivosti trebalo bi voditi računa o činjenici da je usprkos nedavnim reformama porezno opterećenje na rad i dalje visoko i da je u usporedbi s ostalim europskim zemljama porezni klin u Austriji visok. Istodobno su

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

porezni izvori koji više pogoduju rastu i omogućuju smanjenje poreznog opterećenja na rad i dalje nedovoljno iskorišteni. Poduzimanje koraka za smanjenje poreznog opterećenja na rad premještanjem poreznog opterećenja na ostale izvore koji manje štete rastu doprinijelo bi rješenju tog problema.

- (8) U 2015. stopa zaposlenosti osoba u dobi između 55 i 64 godine iznosila je 46,3 % (prosjeak EU-a iznosi 53,3 %) i zauzela 19. mjesto u usporedbi s ostalim državama članicama. Dodatne mjere za povećanje stvarne dobi za umirovljenje na snazi su od 2014. i djelomično su učinkovite. S vremenom će se pokazati hoće li se uz pomoć tih mjera u srednjem roku preokrenuti trend zaostajanja stvarne dobi za umirovljenje u Austriji za prosjekom u Uniji. Osim toga, zbog dužeg očekivanog životnog vijeka povećava se trajanje mirovine. Od 2024. do 2033. zakonska dob za umirovljenje žena povećavat će se i postupno usklađivati s onom za muškarce. U Austriji zakonska dob za umirovljenje nije povezana s produljenjem očekivanog životnog vijeka. Komisija procjenjuje da će se u 2040. rashodi za mirovine povećati za 0,8 % BDP-a u usporedbi s 2013. U dugom roku (2060.) očekuje se da će se rashodi za mirovine povećati za 0,5 % BDP-a. Isto tako očekuje se da će se rashodi za zdravstvo od 2013. do 2040. povećati za 1 % BDP-a, a u 2060. za 1,3 % BDP-a. Ta činjenica zajedno s predviđenim porastom rashoda za dugotrajnu skrb predstavlja srednjoročni rizik za fiskalnu održivost Austrije.
- (9) Porezni režimi na različitim razinama vlasti (federalna, državna i lokalna razina) složeni su, a nadležnosti u pogledu prihoda i rashoda u mnogim područjima politika, primjerice zdravstvena skrb, nisu usklađene. Iako su, u skladu s podacima OECD-a za 2014., podnacionalne vlasti nadležne za politike kojima su namijenjeni rashodi opće države u iznosu od 16 % BDP-a, udio podnacionalnih poreza iznosi samo otprilike 2 % BDP-a. Ta složena situacija uzrokuje visoke troškove, a može dovesti i do smanjenja proračunske discipline. U tijeku su pregovori o raspodjeli prihoda među trima razinama vlasti za razdoblje od 2017., što omogućuje razmatranje tog pitanja.
- (10) Austrija tradicionalno ima jednu od najnižih stopa nezaposlenosti u Uniji. Međutim, ta stopa od 2011. raste te je u 2015. dosegla 5,7 %. Stopa nezaposlenosti mladih također je niska: 10,6 % aktivnih mladih u dobi između 15 i 24 godine u 2015. Austrija ima i visoku stopu zaposlenosti. Međutim, iako stopa zaposlenosti žena iznosi 70,2 %, što je iznad prosjeka EU-a, relativno velik udio žena zbog skrbi za djecu i starije radi na nepuno radno vrijeme. Time se doprinosi jednom od najvećih rodni jazova u plaćama u Uniji i velikom rodnom jazu u visini mirovina. Stopa zaposlenosti starijih radnika (55 do 64 godine) ispod je prosjeka EU-a.
- (11) Austrija je već premašila svoj nacionalni cilj strategije Europa 2020. u području obrazovanja. U 2015. stopa ranog napuštanja školovanja iznosila je 7,3 %, a stopa stjecanja visokog obrazovanja 38,7 %. Obrazovni rezultati, međutim, u velikoj mjeri ovise o socioekonomskom položaju. Međugeneracijska mobilnost u području obrazovanja jedna je od najnižih među zemljama OECD-a za koje su podaci dostupni. Stopa napuštanja školovanja među učenicima migrantskog podrijetla više je od tri puta veća od one među učenicima koji nemaju migrantsko podrijetlo, a tu je i dodatni izazov integracije mladih izbjeglica i migranata obvezne školske dobi i starijih u sustav obrazovanja i osposobljavanja.
- (12) Iako se austrijske banke susreću s izazovima na domaćem tržištu i stranim tržištima, nadzorne mjere na nacionalnoj i europskoj razini doprinijele su suzbijanju rizika od smanjenja kvalitete imovine u srednjoj, istočnoj i jugoistočnoj Europi. Fiskalni rizici u pogledu restrukturiranja i likvidacije financijskih institucija u poteškoćama već su uzeti u obzir u državnim računima. Iako daljnje rizike nije moguće isključiti, čini se da su ograničeni na naslijeđene probleme nekoliko određenih institucija.
- (13) Austrija ima višu stopu ulaganja od prosjeka EU-a za sve komponente BDP-a, osim stambenih nekretnina. Međutim, usprkos stabilnoj likvidnosti poduzeća i povoljnim financijskim uvjetima, od 2012. ulaganja su slaba u Austriji. Kako bi se potaklo ulaganje i rast, potrebno je ukloniti administrativne poteškoće i prepreke. Primjerice, regulatornim preprekama i administrativnim opterećenjem u području pružanja usluga ne potiče se otvaranje novih poduzeća. Što se tiče prepreka osnivanju interdisciplinarnih poduzeća, kako je navedeno u preporukama za Austriju za 2015., Austrija je počela razmatrati poboljšanja, ali odluke još nisu donesene. U području poslovnih usluga osobit izazov predstavljaju strogi zahtjevi za izdavanje odobrenja i, u vezi s nekim profesijama, ograničenja u pogledu pravnog oblika i vlasničke strukture, čime se uzrokuje slaba dinamika tržišta i negativan rast produktivnosti. Akcijskim planom koji je Austrija dostavila kao rezultat uzajamnog ocjenjivanja pristupa reguliranim profesijama i njihova obavljanja predlaže se tek ograničen broj mjera, a postoji jasan prostor za ambicioznije prijedloge.

- (14) Veliki priljev izbjeglica u protekloj godini imao je brojne socijalne i gospodarske posljedice za Austriju. Iako će se zbog priljeva izbjeglica kratkoročno povećati javni rashodi i stvoriti dodatna domaća potražnja te će to dovesti do rasta BDP-a, srednjoročni učinak na zapošljavanje i rast ovisi o uspješnoj integraciji izbjeglica na tržište rada i socijalnoj integraciji, čemu može doprinijeti i obrazovna potpora. To pitanje zauzima visoko mjesto u političkim programima na razini Unije i nacionalnoj razini te će ga se pomno pratiti i analizirati, uključujući i u izvješću za Austriju za 2017.
- (15) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Austrije, koju je objavila u izvješću za Austriju za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti, Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Austriji prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Austriji nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama EU-a s obzirom na potrebu doprinosa na razini EU-a budućim nacionalnim odlukama, a time i jačanja sveopćeg gospodarskog upravljanja EU-om. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku.
- (16) Uzimajući u obzir tu ocjenu Vijeće je preispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

PREPORUČUJE Austriji da u 2016. i 2017. poduzme mjere kojima je cilj:

1. Osigurati da odstupanje od srednjoročnog proračunskog cilja u 2016. i 2017. bude ograničeno na odstupanje zbog učinka iznimnog priljeva izbjeglica na proračun u 2015. i u tu svrhu postići godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,3 % BDP-a u 2017., osim ako se srednjoročni proračunski cilj ostvari uz niži napor. Osigurati održivost zdravstvenog i mirovinskog sustava povezivanjem zakonske dobi za umirovljenje s očekivanim životnim vijekom. Racionalizirati i pojednostavniti fiskalne odnose i nadležnosti na različitim razinama vlasti.
2. Povećati sudjelovanje žena na tržištu rada. Poduzeti korake za poboljšanje obrazovnih uspjeha mladih ljudi u nepovoljnom položaju, a osobito mladih migrantskog podrijetla.
3. U području usluga smanjiti administrativne i regulatorne prepreke ulaganjima, kao što su strogi zahtjevi za izdavanje odobrenja i ograničenja u pogledu pravnog oblika i vlasničke strukture, te prepreke osnivanju interdisciplinarnih poduzeća.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Slovačke za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovačke za 2016.**

(2016/C 299/15)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem Slovačku ne smatra državom članicom za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog dana Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europskog područja. Tu je Preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Slovačka bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu te Preporuke.
- (2) Izvješće za Slovačku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Slovačke u provedbi preporuka za Slovačku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak te zemlje u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva strategije Europa 2020.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

- (3) Slovačka je 29. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. i Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova međusobna povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Slovačka je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2016. planira poboljšati ukupni saldo na -1,9 % BDP-a u 2016. te ga dodatno postupno poboljšati na -1,3 % BDP-a u 2017. U skladu s Programom stabilnosti srednjoročni proračunski cilj – strukturni deficit od 0,5 % BDP-a – bio bi postignut u 2019. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u dosegnuti 52,9 % u 2016. te će se nakon toga nastaviti smanjivati do razine od 47,3 % u 2019. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je. Međutim mjere potrebne za podupiranje planiranih ciljeva deficita od 2017. nadalje nisu dovoljno određene. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. postoji rizik od određenog odstupanja Slovačke od srednjoročnog proračunskog cilja u 2016., ali se očekuje ostvarenje preporučene prilagodbe u 2017., ne bude li promjene u politikama. Vijeće na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016. smatra da se očekuje da će Slovačka uglavnom biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. No za osiguravanje usklađenosti u 2016. bit će potrebne dodatne mjere. U tu svrhu od ključne bi važnosti bilo dugo odgađano donošenje obvezujućih gornjih granica rashoda te provedba programa „vrijednosti za novac” radi povećanja učinkovitosti javnih rashoda, uz planirana preispitivanja rashoda u odabranim područjima.
- (6) Dugoročna održivost javnih financija u Slovačkoj i dalje je izazov. Glavni je razlog tomu predviđeni rast troškova za zdravstvenu skrb i mirovine povezanih sa starenjem stanovništva. Očekuje se da će rast rashoda za mirovine u Slovačkoj, potaknut starenjem stanovništva, do 2060. biti jedan od najvećih u Uniji. Zakonska dob za umirovljenje u Slovačkoj relativno je niska, djelomično kao rezultat čimbenika povezanih s očekivanim životnim vijekom. Rashodi za zdravstvenu skrb glavni su razlog za troškove povezane sa starenjem. Predviđa se znatan dugoročni rast rashoda za javno zdravstvo, premda s relativno niske razine. Unatoč određenom poboljšanju pokazatelji zdravlja u Slovačkoj i dalje su vrlo niski. Vlada poduzima mjere u bolničkoj i izvanbolničkoj skrbi u cilju povećanja troškovne učinkovitosti zdravstvenog sektora. I dalje se nastoji uvesti integrirani model skrbi. Uspjeh te reforme vjerojatno će ovisiti o odgovornosti ključnih dionika, integraciji centara za pružanje zdravstvene skrbi i bolnica te zapošljavanju odgovarajućeg osoblja. Unatoč poduzetim mjerama za ograničavanje daljnjeg gomilanja duga u državnim bolnicama, mnoge od njih i dalje su u teškoj financijskoj situaciji. I dalje su prisutni izazovi u pogledu potpunog preokretanja negativnih trendova rashoda, primjerice restrukturiranje bolničkih kapaciteta, uvođenje sustava povrata troškova na temelju unaprijed određenih predviđenih iznosa te povećanje tržišnog natjecanja u pogledu javne nabave u području zdravstvene skrbi. U pogledu izvanbolničke skrbi slaba selekcijska uloga liječnika opće prakse djelomično je rezultat neoptimalne podjele kompetencija između liječnika opće prakse i specijalista te se zbog toga pribjegava skupljaj, specijaliziranoj skrbi. U pogledu oporezivanja vladine mjere borbe protiv porezne prijevare doprinijele su boljem prikupljanju poreza, posebno u području poreza na dodanu vrijednost (PDV). Međutim, razlika između planiranog i prikupljenog PDV-a i dalje je visoka, što upućuje na postojeći izazov u pogledu usklađenosti. Zbog snažnog naglaska na prikupljanje PDV-a zadnjih godina manje se pozornosti pridavalo ostalim važnim područjima oporezivanja, primjerice oporezivanju

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

dohotka. Osim toga, zbog usmjerenosti na reviziju nisu se dovoljno razvile ostale funkcije porezne uprave, primjerice, naplata poreznog duga. To upućuje na postojanje prostora za napredak u pogledu dodjele sredstava u okviru sustava oporezivanja. Još nije razvijena strategija za utvrđivanje ciljeva u pogledu usklađenosti.

- (7) Unatoč poboljšanjima na tržištu rada zbog dobrog gospodarskog oporavka i nedavnih mjera politike, dugotrajna nezaposlenost i dalje je problem. Stopa dugotrajne nezaposlenosti i dalje je jedna od najviših u Uniji (7,6 % u odnosu na 4,3 % u Uniji kao cjelini u trećem tromjesečju 2015.). Posebno su pogođeni marginalizirano romsko stanovništvo, niskokvalificirani radnici i mladi. Poduzete su mjere za rješavanje nezaposlenosti u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, subvencioniranih radnih mjesta i savjetovanja pri traženju zaposlenja. Međutim uspješna provedba većine tih reformi ovisit će o kapacitetima javne službe za zapošljavanje. Unatoč reorganizaciji središnjega ureda rada te poboljšanom pristupu osposobljavanju i dalje su prisutne poteškoće pri uvođenju individualizirane podrške za dugotrajno nezaposlene i za ugrožene skupine. Sudjelovanje Roma na slovačkom tržištu rada i dalje je vrlo nisko te njihova stopa zaposlenosti sporo raste. Niska razina obrazovanja i vještina te diskriminacija čimbenici su koji utječu na njihovu slabu zastupljenost na tržištu rada. Niska stopa zaposlenosti žena u dobi za rađanje odraz je dugog roditeljskog dopusta (do tri godine), manjka ustanova za skrb o djeci, posebno djeci mlađoj od tri godine, visokih troškova skrbi o djeci te ograničene uporabe fleksibilnog radnog vremena. Osim toga, i dalje su prisutne regionalne razlike – stopa nezaposlenosti u istočnoj Slovačkoj još uvijek je dvostruko veća od one u Bratislavi. Kad je riječ o službama na tržištu rada, mjere poduzete zadnjih mjeseci ne omogućuju prilagođeni pristup rješavanju strukturnih izazova slovačkog tržišta rada.
- (8) Obrazovni sustav nije dovoljno prilagođen sve većem gospodarskom potencijalu Slovačke. Rezultati obrazovanja loši su u usporedbi s međunarodnim standardima te su se dodatno pogoršali. To je većinom povezano s neodgovarajućim obrazovanjem nastavnika te niskom privlačnosti nastavničke struke. Unatoč rastu nastavničkih plaća od 4 % u 2016. niske plaće i nedostatan praktično osposobljavanje neki su od čimbenika zbog kojih ta struka ne privlači mlade ljude. Tek se očekuje provedba nedavno donesenog zakonodavstva protiv segregacije radi postizanja pozitivnih promjena i povećanja sudjelovanja Roma u redovnom obrazovanju, uključujući predškolsko obrazovanje.
- (9) Javna uprava i dalje je opterećena neučinkovitošću. Zbog rascjepkane i nefleksibilne organizacije javne uprave još uvijek nije ostvarena učinkovita koordinacija. Donošenje Strategije upravljanja ljudskim resursima u listopadu 2015. pozitivan je korak naprijed. Međutim još nije donesen novi zakon o državnim službenicima, a to je nužan preduvjet za njezinu uspješnu provedbu. Vlada je poduzela nekoliko mjera za suzbijanje korupcije, ali njihov je učinak zasad bio ograničen. Konkretno, Slovačka bilježi ograničen broj slučajeva pokretanja kaznenog postupka i kaznenog progona slučajeva korupcije, uključujući nezakonite prakse u području javne nabave. Skraćeni su postupci za izdavanje građevinskih dozvola za velike projekte ulaganja i infrastrukturne projekte. Nekonsolidirano upravljanje, manjak postupaka javne nabave izrađenih na temelju dokaza, niska razina profesionalizma, sukobi interesa, specifikacije za podnošenje ponuda prilagođene određenim sudionicima natječaja te pretjerana uporaba najniže cijene kao kriterija za dodjelu imaju za rezultat ograničenost tržišnog natjecanja na temelju kvalitete. Stalno se izvješćuje kako slabosti u području javne nabave utječu na učinkovitost raspodjele javnih sredstava. Česte promjene zakonodavstva te komplicirani administrativni postupci i zahtjevi utječu na poslovanje u Slovačkoj. Visoke administrativne i regulatorne prepreke u pogledu nekih profesionalnih usluga i mrežnih industrija, slabosti u nekim područjima, primjerice izvršavanju ugovora i postupaka u slučaju nesolventnosti, te dugotrajne zabrinutosti u pogledu kvalitete pravosudnog sustava štete poslovnom okruženju i odvraćaju ulaganja. Poduzete su neke mjere za olakšavanje poslovanja, primjerice osnivanje Centra za bolju regulativu u listopadu 2015. te pokretanje Nacionalnog centra za poslovanje početkom 2016. Međutim, odgođeno je donošenje Zakona o malom poduzetništvu u okviru razvojne strategije za malo i srednje poduzetništvo.
- (10) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu slovačke ekonomske politike i objavila je u izvješću za Slovačku za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti i Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Slovačkoj prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Slovačkoj, nego i njihovo poštovanje

pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku.

- (11) Uzimajući u obzir tu ocjenu Vijeće je preispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

PREPORUČUJE da Slovačka u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,25 % BDP-a prema srednjoročnom proračunskom cilju u 2016. i 0,5 % BDP-a u 2017. Poboljšati troškovnu učinkovitost zdravstvenog sustava. Poduzeti mjere za povećanje porezne discipline.
2. Poboljšati mjere aktivacije za dugotrajno nezaposlene i druge ugrožene skupine, uključujući individualizirane usluge i ciljano osposobljavanje. Olakšati zapošljavanje žena, posebno proširenjem pružanja pristupačne, kvalitetne skrbi o djeci. Učiniti nastavničku struku privlačnijom te povećati sudjelovanje romske djece u redovnom obrazovanju od rane dobi radi poboljšanja obrazovnih rezultata.
3. Konsolidirati upravljanje, potaknuti prijelaz s tržišnog natjecanja koje se temelji samo na cijeni prema onome koje se temelji na kvaliteti te povećati kazneni progon nezakonitih praksi u području javne nabave. Povećati transparentnost, kvalitetu i učinkovitost upravljanja ljudskim resursima u javnoj upravi, posebno donošenjem novog zakona o državnim službenicima, te povećati učinkovitost pravosudnog sustava. Donijeti sveobuhvatan plan za uklanjanje administrativnih i regulatornih prepreka poslovanju.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Irske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Irske za 2016.**

(2016/C 299/16)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ⁽²⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Irska utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je Preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Irska bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu te Preporuke.
- (2) Izvješće za Irsku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. Njime je ocijenjen napredak Irske u provođenju preporuka za Irsku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak Irske u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je obuhvaćalo i detaljno preispitivanje u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Irskoj postoje makroekonomske neravnoteže. Konkretno, neophodno je suočiti se s visokim razinama neto vanjskih obveza i javnog i privatnog duga, koji unatoč poboljšanjima predstavljaju ranjivosti.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

- (3) Irska je 29. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. i svoj Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera koje povezuju učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Nakon obustave postupka u slučaju prekomjernog deficita Irska je obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu te podliježe prijelaznom pravilu o dugu. U svojem Programu stabilnosti za 2016., koji se temelji na pretpostavci o nepromijenjenim politikama, vlada planira postupna poboljšanja ukupnog salda do postizanja suficita od 0,4 % BDP-a u 2018. Očekuje se ostvarenje revidiranog srednjoročnog proračunskog cilja, strukturnog deficita od 0,5 % BDP-a, do 2018. Međutim, godišnja promjena ponovno izračunanog ⁽²⁾ strukturnog salda od 0,1 % BDP-a u 2016. ne osigurava dostatan napredak prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u pasti na 88,2 % BDP-a u 2016. i da će se nastaviti smanjivati do razine od 85,5 % BDP-a u 2017. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je. Međutim, mjere potrebne za podupiranje planiranih ciljeva u pogledu deficita od 2017. nadalje nisu dovoljno određene. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. postoji rizik od određenog odstupanja od preporučene fiskalne prilagodbe u 2016., ali predviđa se da će Irska ispunjavati zahtjeve u 2017. ne bude li promjene u politikama. Predviđa se da će Irska biti usklađena s prijelaznim pravilom o dugu u 2016. i 2017. Vijeće na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016. smatra da da će Irska uglavnom biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. No za osiguravanje usklađenosti u 2016. ipak će biti potrebne dodatne mjere.
- (6) Nastojanja za proširenje porezne osnovice bila su ograničena, a nedavne porezne mjere bile su usmjerene na porezne rezove i olakšice. Potrebno je dodatno napredovati prema učinkovitijem poreznom sustavu koji više pogoduje rastu. Irska nadležna tijela trenutačno provode program revizija poreznih rashoda, čiji će rezultati biti objavljeni u godišnjem izvješću. Međutim, postupkom revizije nisu obuhvaćeni porezni rashodi povezani s PDV-om te ima još prostora za proširenje porezne osnovice povećanjem najmanje distorzivnih poreza.
- (7) Troškovna učinkovitost, jednak pristup i održivost i dalje su ključni izazovi s kojima se suočava zdravstveni sustav. Prisutan je napredak u određenim područjima reformi, ali troškovi farmaceutskih proizvoda, posebno zbog visokog troška lijekova sa samo jednim dobavljačem, i dalje negativno utječu na troškovnu učinkovitost. Sustavi financijskog upravljanja i informacijski sustavi još su slabi, a nejednak pristup primarnoj zdravstvenoj zaštiti i dalje predstavlja problem. Oko 40 % stanovništva ima besplatan pristup uslugama liječnika opće prakse, dok ostali snose puni trošak. Prisutna je znatna nesigurnost u pogledu opsežne reforme zdravstvenog sustava s obzirom na nedoumice u pogledu modela univerzalnog zdravstvenog osiguranja.
- (8) Treba se posvetiti infrastrukturnim potrebama radi promicanja održivog i uravnoteženog rasta u budućnosti. Nakon vrhunca od 5,2 % BDP-a u 2008. javno ulaganje palo je na 1,8 % BDP-a u 2013., prije laganog oporavka u 2014., kada je još bilo znatno ispod prosjeka EU-a. Osim toga, čini se da je zbog krize došlo do strukturnog zaokreta u sastavu rashoda opće države, odnosno pomaka s ulaganja prema tekućoj potrošnji. U razdoblju 2010. – 2013. kapitalni rashodi iznosili su u prosjeku tek 4,8 % ukupnih rashoda, što je manje od polovice dugoročnog prosjeka za razdoblje 1995. – 2008. Sedam godina znatnog smanjivanja državnog ulaganja imalo je negativan učinak na kvalitetu i primjerenost infrastrukture te državne potpore za nematerijalna ulaganja. Prisutne su važne

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁽²⁾ Strukturni saldo prema novom izračunu Komisije na temelju informacija u Programu konvergencije, prema usuglašenoj metodologiji.

slabosti u pogledu kapaciteta u području stambenih nekretnina, javnog prijevoza, vode i ublažavanja klimatskih promjena. U glavnim urbanim područjima države potražnja za novim stambenim prostorima trenutačno uvelike premašuje ponudu. Kao posljedica toga u 2014. naglo su porasle cijene stambenih nekretnina i najamnine u urbanim područjima, prije usporeivanja njihova rasta u 2015. Trenutačno nema naznaka precijenjenosti, ali ograničenja građevinskog sektora i ponude stambenih prostora, uključujući neka ograničenja povezana s javnom infrastrukturuom, mogla bi, ako se ne riješe, dovesti do rizika od neravnoteža. Promjena državnih rashoda utjecala je i na potporu javnog sektora za istraživanja i razvoj te inovacije, koja je 2014. bila ispod razine iz 2007. U pogledu istraživanja i razvoja u javnom sektoru kao postotka BDP-a Irska je trenutačno na 22. mjestu u Uniji. To ima negativan učinak na konkurentnost malih i srednjih poduzeća.

- (9) Nezaposlenost je pala ispod prosjeka EU-a te je u ožujku 2016. iznosila 8,6 %. Međutim, dugotrajna nezaposlenost i nizak intenzitet rada kućanstava i dalje izazivaju zabrinutost. Konkretno, iako se stopa dugotrajne nezaposlenosti posljednjih nekoliko godina smanjila, udio dugotrajno nezaposlenih osoba još je visok te je u četvrtom tromjesečju 2015. iznosio 56,3 %, što je iznad prosjeka EU-a od 48,3 %. U 2014. (zadnji usporedivi podaci) postotak stanovništva koje živi u kućanstvima s vrlo niskim intenzitetom rada bio je najviši u EU-u te je iznosio 21,1 %, a osobito je prevladavao u jednoroditeljskim kućanstvima. Udio djece (u dobi od 0 do 17 godina) kojoj prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost pao je na 30,3 % u 2014., ali i dalje je veći od prosjeka EU-a od 27,8 %. Odgovarajuća brojka djece kojoj prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost za jednoroditeljska kućanstva (62,5 % u 2014.) mnogo je veća od prosjeka EU-a (48,2 %).
- (10) Irska je započela s provedbom programa JobPath za rad na potrebama dugotrajno nezaposlenih osoba te razvija aktivacijski pristup za poticanje osoba s potencijalom i željom za aktivnijom ulogom u radnoj snazi. Proširenje službi pružanja potpore u traženju zaposlenja onima koji su obično isključeni iz tržišta rada, uključujući osobe s invaliditetom i one koje su dužne skrbiti o drugima, i dalje je izazov. Sveukupno gledano, sustav socijalne skrbi bio je uspješan u suzbijanju učinaka krize na siromaštvo i nejednakost, ali još su prisutne prepreke uključivom rastu. Postignut je određeni napredak u postupnom smanjenju naknada, ali i dalje je prisutna zabrinutost u pogledu zamki neaktivnosti za određena kućanstva. Neto troškovi skrbi o djeci u Irskoj, izraženi kao postotak plaće, među najvišima su u Uniji, drugi po visini za parove te najviši za samohrane roditelje. I dalje su prisutni razlozi za zabrinutost u pogledu kvalitete ponude skrbi o djeci. Primjerice, u 2014. postotak osoba s diplomom koje rade u sektoru ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (15 %) i dalje je bio znatno ispod preporučene razine. I dalje su prisutne neusklađenosti postojećih i traženih vještina, a u određenim područjima pojavio se i manjak vještina, dok su mogućnosti za unapređenje vještina i prekvalifikaciju još nedostatne, te bi smanjenje rashoda za obrazovanje moglo imati negativan učinak na buduće obrazovne rezultate.
- (11) Visoka razina zaduženosti privatnog sektora odraz je tekućih problema u pogledu umanjenja vrijednosti kredita. Krajem lipnja 2015. nekonsolidirani dug privatnog sektora iznosio je 266,3 % BDP-a, što je znatno iznad prosjeka europodručja. Iako je zahvaljujući gospodarskom oporavku i aktivnostima restrukturiranja udio loših kredita u opadanju, krajem 2015. i dalje je bio među najvećima u europodručju te je iznosio preko 16 % svih kredita domaćih banaka. Nadalje, 14,7 % hipoteka nije plaćeno na vrijeme krajem 2015., a hipoteke s čijim se plaćanjem kasni više od dvije godine činile su gotovo 10 % ukupnog salda hipotekarnih kredita. Iako se postiže napredak, restrukturiranje hipoteka uglavnom je privremeno, što upućuje na rizik od ponovnog neispunjavanja obveza, posebno u slučaju makroekonomskog pogoršanja ili vanjskog šoka. Komercijalni krediti za nekretnine koje drže domaće banke te krediti za mala i srednja poduzeća te poslovni krediti i dalje su problematična područja, s udjelom loših kredita od 37,3 % odnosno 13,8 %. Iako se postiže napredak, bit će potrebno mnogo više vremena i truda za održivo restrukturiranje tih računa. I dalje se nedostatan primjenjuju postupci osobnog stečaja, stečaj, postupak *examinership* (sudska zaštita za društva u poteškoćama u okviru irskog zakona) te ostala sredstva djelomičnog otpisa dugova namijenjena ponovnoj uspostavi održivosti kućanstava i poduzeća. Uvođenje središnjeg kreditnog registra sporo je, iako je on ključan za podupiranje razboritog kreditiranja.
- (12) Zakon o uređenju pravnih usluga iz 2015. donesen je, ali su u kasnijoj fazi postupka učinjeni ustupci pravnim profesijama, čime je znatno ublažena početna ambicija reforme. Provedba novog okvira tek je započela i prerano je s punim pouzdanjem tvrditi da će se njime potaknuti tržišno natjecanje i smanjiti troškovi. Pravne usluge pružaju se u svim sektorima gospodarstva, a njihova cijena utječe na konkurentnost Irske. Stvarno smanjenje

troškova može se ostvariti samo ako odredbe o jačanju tržišnog natjecanja i smanjenju troškova iz planiranog regulatornog okvira postanu zakon nakon postupaka javnog savjetovanja ili ako se uključe u propise koje treba donijeti regulatorno tijelo u području pravnih usluga.

- (13) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu irske ekonomske politike i objavila je u Izvješću za Irsku za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti, Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Irskoj prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Irskoj, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku.
- (14) Uzimajući u obzir tu ocjenu Vijeće je ispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.
- (15) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi i Program stabilnosti. Njegove preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama 1. i 3. u nastavku.

PREPORUČUJE da Irska u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Nakon ispravljanja prekomjernog deficita ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,6 % BDP-a prema srednjoročnom proračunskom cilju u 2016. i 2017. Neočekivane prihode proizašle iz jakih gospodarskih i financijskih uvjeta te iz prodaje imovine iskoristiti za ubrzanje smanjenja duga. Smanjiti ranjivost na gospodarske fluktuacije i šokove, među ostalim proširivanjem porezne osnovice. Povećati kvalitetu rashoda, posebno povećanjem troškovne učinkovitosti zdravstvene skrbi i davanjem prednosti državnim kapitalnim rashodima u području istraživanja i razvoja te javne infrastrukture, posebno prometa, vodnih usluga te stambenih nekretnina.
2. Proširiti i ubrzati provedbu politika aktivacije za povećanje radnog intenziteta kućanstava te riješiti problem rizika od siromaštva djece. Poduzeti mjere za poticanje zapošljavanja postupnim ukidanjem socijalnih naknada te dodatnih isplata. Poboljšati dostupnost kvalitetne i cijenom pristupačne skrbi o djeci tijekom punog radnog vremena.
3. Ostvariti održiva rješenja za restrukturiranje radi smanjenja loših kredita, osiguravanja održivosti duga kućanstava te poticanja zaposlodavaca na smanjenje duga pretjerano zaduženih, ali održivih poduzeća. Ubrzati postupno uvođenje potpuno operativnog središnjeg kreditnog registra kojim će biti obuhvaćene sve kategorije zaposlodavaca i dužnika.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Litve za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Litve za 2016.**

(2016/C 299/17)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju gospodarske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Litva utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europskog područja. Tu je Preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Litva bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu te Preporuke.
- (2) Izvješće za Litvu objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Litve u provedbi preporuka za Litvu koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak Litve u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

- (3) Litva je 29. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. i Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova međusobna povezanost, oba su programa ocijenjena istodobno.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera koje povezuju učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Litva u svojem Programu stabilnosti za 2016. traži privremeno odstupanje od potrebnog kretanja prilagodbe radi ostvarivanja srednjoročnog proračunskog cilja u 2017., u iznosu od 0,6 % BDP-a, kako bi se u obzir uzela glavne strukturne reforme s pozitivnim utjecajem na dugoročnu održivost javnih financija. No dok se o njima ne postigne konačan dogovor, i dalje vlada nesigurnost u pogledu paketa reformskih mjera i njihove provedbe. Stoga, iako Litva ima dovoljno fiskalnog prostora da iskoristi privremeno odstupanje, čini se da ne ispunjava kriterij u pogledu provedbe reformi kako bi iskoristila klauzulu u vezi sa strukturnim reformama. Nadalje, u ovom trenutku nije moguće ocijeniti uvjerljivost vladine procjene učinka reformi. Stoga se učinak tih reformi još ne odražava u traženoj prilagodbi radi ostvarenja potrebnog srednjoročnog proračunskog cilja za 2017.
- (6) Litva je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2016. planira poboljšanje ukupnog salda s deficita od 0,8 % BDP-a u 2016. na suficit od 0,9 % BDP-a u 2019. Procjenjuje se da će (ponovno izračunana ⁽²⁾) strukturna ravnoteža u 2016. i nakon toga ostati iznad srednjoročnog proračunskog cilja – strukturni deficit od 1 % BDP-a. Kretanje prilagodbe uključuje sustavnu mirovinsku reformu u 2016., ali ne odražava planiranu strukturnu reformu u 2017. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u pasti sa 39,9 % BDP-a u 2016. na 35,7 % BDP-a u 2019. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje proračunske projekcije uvjerljiv je. Mjere potrebne za podupiranje planiranog ciljnog deficita od 2018. nadalje još nisu dovoljno određene. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. predviđa se da će strukturni saldo biti -1,2 % BDP-a u 2016. što se može smatrati približnim srednjoročnom proračunskom cilju te -0,8 % BDP-a u 2017., što je iznad srednjoročnog proračunskog cilja. Na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016. očekuje se da će Litva biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu.
- (7) Smanjenje broja radno sposobnih građana zbog starenja, loših rezultata zdravstva i znatnog neto iseljavanja može naštetiti litavskom potencijalu rasta i budućoj konvergenciji, ugrožavajući tako održivost mirovinskog sustava i sustava dugoročne skrbi. Do 2030. očekuje se kumulativni gubitak od 35 % radno sposobnog stanovništva. Ne preokrene li se taj trend, ugrožit će dostupnost prikladnih radnih resursa, održivost dugoročnog gospodarskog rasta i sustavâ socijalne sigurnosti, osobito mirovinskog sustava.
- (8) Zbog tekućih demografskih trendova naglašava se potreba za sveobuhvatnom mirovinskom reformom u Litvi kojom će se rješavati pitanje srednjoročne održivosti i rizika povezanog s primjerenošću sadašnjeg mirovinskog sustava. Razina siromaštva među starijima u Litvi među najvišima je u Uniji. No u ovome trenutku ne postoji mehanizam indeksacije za mirovine osigurane iz javnog sektora, a izdaci za mirovine po socijalnom osiguranju razmjerno su niski. Parlament još nije donio nacrt zakona koji je Vlada predložila radi uvođenja mehanizma indeksacije, povezivanja dobi umirovljenja s promjenama u vezi s očekivanom životnom dobi nakon 2026. te poboljšanja financiranja temeljnog dijela mirovine po socijalnom osiguranju.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁽²⁾ Strukturni saldo, prema novom izračunu Komisije, na temelju informacija u Programu stabilnosti, prema usuglašenoj metodologiji.

- (9) Rezultati zdravstva u Litvi među najlošijima su u Europskoj uniji. Preciznije, stopa smrtnosti stanovništva u dobi od 20 do 64 godine najviša je u Uniji, što snažno utječe na potencijalno dostupnu radnu snagu i produktivnost rada. Među slabostima zdravstvenog sustava još su i preveliko oslanjanje na bolničko liječenje i mali izdaci za prevenciju i javno zdravstvo. Nužno je pozabaviti se problemom toga negativnog demografskog trenda.
- (10) Važno je da Litva jačanjem ulaganja u ljudski kapital djeluje protiv nekih negativnih učinaka smanjenja broja svojih radno sposobnih građana i da podupire tranziciju prema gospodarstvu veće dodane vrijednosti. Iako je razina obrazovanja podignuta, udio učenika s nedovoljnim osnovnim vještinama i dalje je visok. Treba pokušati osigurati visokokvalitetnu nastavu koja je ključna za borbu protiv nezadovoljavajućih rezultata i obrazovnih nedostataka. Osim toga, postoje slabosti u kvaliteti nastave u visokom obrazovanju i njegovoj sposobnosti za inovacije. Trajno niska razina sudjelovanja u obrazovanju odraslih potkopava nastojanja da se unaprijedi kvaliteta ljudskog kapitala i poveća produktivnost. Ima znakova novog manjka određenih vještina u određenim gospodarskim sektorima. Očekuje se da taj manjak vještina ubuduće bude sve izraženiji. Snažan rast plaća i usporavanje rasta produktivnosti mogu oslabiti troškovnu konkurentnost. Stoga je važno poboljšati tržišnu usmjerenost obrazovanja, pojednostavniti strukturu i financiranje obrazovnog sustava, razvijati cjeloživotno obrazovanje i poboljšati usmjerenost i učinkovitost aktivnih politika tržišta rada. Litva poduzima mjere poboljšavanja aktivnih mjera na tržištu rada i drugih vrsta potpore tražiteljima posla, ali još se može popraviti usmjerenost na specifične skupine, posebice dugotrajno nezaposlene i one bez potrebnih vještina. Izdaci za učinkovite mjere politike tržišta rada u Litvi i dalje su ograničeni, a socijalna zaštita slaba. Približno 27 % stanovništva Litve u opasnosti je od siromaštva ili socijalne isključenosti, a nejednakost dohotka među najvišima je u Uniji. Vlada planira popraviti pokrivenost i adekvatnost naknada za nezaposlenost i za socijalnu pomoć, ali zakonodavstva o tome još nema.
- (11) U tijeku je parlamentarna rasprava o sveobuhvatnoj reviziji zakona o radu i socijalnog modela. Cilj joj je povećati fleksibilnost odnosa na tržištu rada i pružiti veću sigurnost, ali tek treba donijeti odgovarajuće zakonodavstvo. Za provedbu te reforme važno je sudjelovanje socijalnih partnera i širi socijalni dijalog.
- (12) Od početka gospodarske krize ulaganja su se polako oporavila, a idućih će ih godina podupirati strukturni i investicijski fondovi EU-a. No prihvaćanje i upotreba nove tehnologije nisu uzeli maha u gospodarstvu, a inovacije su slabe, što sprečava rast produktivnosti. Niska su i privatna ulaganja u istraživanje i inovacije, vjerojatno zbog nedostatnih poticaja za poslovno istraživanje i inovacije te javno-privatnu suradnju. Jačanje privatnih ulaganja moglo bi ublažiti rizike koji se odnose na ovisnost litavskih javnih ulaganja u istraživanje i inovacije o EU-ovim strukturnim i investicijskim fondovima. Sustav visokog školstva pokazuje slabosti u pogledu kvalitete i inovacija, a suradnja sa stranim sveučilištima i istraživačkim centrima ograničena je. Istraživački i inovacijski sustav rascjepkan je i obilježen preklapanjem i dupliciranjem. To sprečava Litvu da postigne kritičnu masu istraživačkih i razvojnih kapaciteta nužnih za povećanje inovativnih znanja. Treba pojačati poticaje za inovaciju i suradnju akademske zajednice i poduzeća, među ostalim i razvojem i ulaganjem u ljudski kapital, kako bi se povećao transfer tehnologije realnom gospodarstvu. Unapređivanje ograničenih kapaciteta litavskih poduzeća da apsorbiraju vanjsko znanje i primijene ga u komercijalne svrhe podignulo bi razinu inovacija.
- (13) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu litavske gospodarske politike i objavila je u izvješću za Litvu za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti, Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Litvi prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Litvi nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a s obzirom

na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku.

- (14) Uzimajući u obzir tu ocjenu Vijeće je preispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

PREPORUČUJE Litvi da u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Osigurati da odstupanje od srednjoročnog proračunskog cilja bude ograničeno na sustavnu mirovinsku reformu u 2016. i 2017. Smanjiti porezno opterećenje za osobe s niskim dohotkom premještanjem poreznog opterećenja na druge izvore koji manje štete rastu te povećati poreznu disciplinu, posebice u području PDV-a.
2. Jačati ulaganje u ljudski kapital i rješavati problem manjka vještina usmjeravanjem obrazovanja prema potrebama tržišta, povećavanjem kvalitete nastave i obrazovanja odraslih. Povećati pokrivenost i učinkovitost aktivnih politika tržišta rada. Jačati ulogu mehanizama socijalnog dijaloga. Poboljšati djelotvornost zdravstvenog sustava jačanjem ambulantne skrbi, prevencije bolesti i promicanjem zdravlja. Poboljšati pokrivenost i adekvatnost naknada za nezaposlenost i za socijalnu pomoć.
3. Poduzeti mjere povećanja produktivnosti te prihvaćanja i apsorpcije novih tehnologija na razini gospodarstva. Poboljšati usklađenost inovacijskih politika i poticati privatna ulaganja, među ostalim i alternativnim načinima financiranja.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Rumunjske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Rumunjske za 2016.**

(2016/C 299/18)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu je Rumunjska utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje.
- (2) Izvješće za Rumunjsku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Rumunjske u provedbi preporuka za Rumunjsku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak Rumunjske u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Rumunjskoj ne postoje makroekonomske neravnoteže.
- (3) Rumunjska je 28. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. i svoj Program konvergencije za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera koje povezuju učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Treći program financijske pomoći platne bilance (2013. – 2015.) završio je u rujnu 2015. bez dovršenih preispitivanja. Treća službena misija preispitivanja (16. – 30. lipnja 2015.) s ciljem ocjenjivanja provedbe uvjeta programa nije dovršena. Iako je u određenim područjima postignut ograničen napredak, postignuća u okviru tekućeg i prethodnog programa ugrožena su u glavnim područjima politike. Nadzor nakon provedbe programa započeo je 1. listopada 2015. i provodit će se dok se ne isplati barem 70 % kredita odobrenog u okviru prvog programa potpore platne bilance, odnosno barem do proljeća 2018.
- (6) Rumunjska je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu konvergencije za 2016. planira odstupanje od ukupnog salda sa – 0,7 % BDP-a u 2015. na – 2,9 % BDP-a u 2016. i 2017. Očekuje se da će se pogoršati i strukturni saldo. Programom se planira odstupanje od srednjoročnog proračunskog cilja, a to je strukturni deficit od 1 % BDP-a, koji je bio ostvaren u 2014. i 2015., i tijekom programskog razdoblja ne planira se povratak na njega. Prema Programu konvergencije očekuje se da će se udio državnog duga u BDP-u zadržati ispod 40 % tijekom trajanja programa. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske prognoze uvjerljiv je za 2016. i blago povoljan za 2017. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. postoji rizik od znatnog odstupanja u 2016. i, ne bude li promjene u politikama, u 2017. Osim toga, u proljetnoj prognozi Komisije za 2016. predviđa se deficit opće države od 3,4 % BDP-a za 2017., što je iznad referentne vrijednosti od 3 % BDP-a iz Ugovora. Na temelju ocjene Programa konvergencije i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016. Vijeće smatra da postoji rizik od toga da Rumunjska neće biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Stoga će za osiguravanje njihove usklađenosti u 2016. i 2017. biti potrebne dodatne mjere.
- (7) Fiskalni okvir u Rumunjskoj ima dobre odredbe, ali se u praksi ne primjenjuje učinkovito. Nijedna nedavna fiskalna mjera za povećanje deficita nije pokrenuta niti donesena kao dio uobičajenog proračunskog postupka. U 2015. prekršen je zahtjev za uključivanje procjene učinka novih zakonodavnih inicijativa kojima bi se povećala javna potrošnja ili smanjili javni prihodi i koju je provjerilo Ministarstvo financija, za poštovanje gornjih granica rashoda te za predlaganje kompenzacijskih mjera za smanjenje prihoda. Konkretno, fiskalno vijeće na raspolaganju ima premalo vremena da bi reagiralo na prijedloge proračuna, a njegova se mišljenja i preporuke nedostavno uzimaju u obzir. Cilj je zakona o proračunu iz 2016. doseći fiskalni deficit od 2,95 % BDP-a, što bi dovelo do znatnog odstupanja od srednjoročnog cilja. Time dolazi do odstupanja od nacionalnog fiskalnog okvira.
- (8) Provodi se niz mjera za poboljšanje ubiranja poreza i porezne discipline. To uključuje obvezne registarske blagajne, stroža pravila o plaćanju gotovinom, nov postupak prijave PDV-a, češće revizije u poreznoj upravi (ANAF) i njezinu tekuću reorganizaciju. Međutim, preostaje izazov visoke razine utaje poreza i niska razina porezne discipline. Neprijavljeni rad i prijavljivanje umanjениh primanja i dalje opterećuju porezne prihode i narušavaju gospodarstvo. Učinkovitost mjera, uključujući mjere inspektorata rada za suzbijanje neprijavljenog rada, i dalje je ograničena.
- (9) Još od 2013. čeka se da parlament donese zakon o izjednačavanju dobi za umirovljenje muškaraca i žena. Njegovim donošenjem znatno bi se povećalo sudjelovanje starijih žena na tržištu rada, smanjila bi se razlika u mirovinama između muškaraca i žena te bi se ublažio rizik od siromaštva u starijoj dobi.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

- (10) Uvjeti na tržištu rada poboljšali su se u 2015. Nezaposlenost je niska, a stopa zapošljavanja raste. Dugotrajna nezaposlenost ispod je prosjeka EU-a. Međutim, i dalje postoje znatni izazovi, posebno u odnosu na visoku stopu mladih koji ne rade ili nisu u postupku obrazovanja ili osposobljavanja, a pokušaji njihova učinkovitog aktiviranja tek su ograničeni.
- (11) Nacionalna agencija za zapošljavanje zaostaje u pružanju individualiziranih usluga tražiteljima zaposlenja i ima ograničene usluge za poslodavce usprkos obvezi upućivanja slobodnih radnih mjesta toj agenciji. Odobren je postupak pružanja potpore prilagođene raznim kategorijama nezaposlenih, ali se još ne provodi. Suradnja službi za zapošljavanje i socijalnih službi vrlo je ograničena, što još više otežava aktivaciju korisnika socijalne pomoći.
- (12) Minimalna plaća, koja je među najnižima u Uniji, znatno se povećala od 2013., a nedostatak objektivnih kriterija za određivanje minimalne plaće stvara nesigurnost. Osnovana je trostrana radna skupina za rad na reformi određivanja minimalne plaće, no još ne postoje jasne smjernice ili kriteriji kojima bi se uzeo u obzir njezin utjecaj na otvaranje novih radnih mjesta, socijalne uvjete i konkurentnost. Općenito, socijalni dijalog i dalje je slab.
- (13) Rumunjska je među zemljama s najvećim rizikom od siromaštva i socijalne isključenosti u Uniji. Sudjelovanje osoba koje primaju socijalnu pomoć na tržištu rada vrlo je ograničeno, prije svega u ruralnim područjima. Pokazatelj socijalne referentnosti, na kojem se temelje iznosi socijalnih naknada, ne ažurira se redovito u skladu s gospodarskim kontekstom, što se s vremenom može odraziti na primjerenost naknada. Zakon o minimalnom dohotku za uključivanje, kojim bi se trebali poboljšati usmjerenost i primjerenost naknada te sudjelovanje na tržištu rada primatelja minimalnog dohotka za uključivanje, poslan je u parlament na donošenje. Međutim, cilj je nekoliko mjera u okviru vladina „paketa za suzbijanje siromaštva” riješiti to pitanje uporabom sveobuhvatnog pristupa (obrazovanje, zdravlje, stanovanje, socijalna zaštita, prijevoz).
- (14) Rumunjska je i dalje suočena s izazovima u pogledu obrazovanja. Nekoliko strategija obuhvaća cjeloživotno učenje, strukovno obrazovanje i osposobljavanje, visoko obrazovanje te rano napuštanje školovanja. Međutim, stopa ranog napuštanja školovanja i dalje je znatno iznad prosjeka EU-a, djelomično zbog velikih zastoja u provedbi strategije odobrene 2015. Prevencija i programi nadoknade zaostataka ograničeni su. Ranjive skupine poput Roma i djece iz siromašnih obitelji i dalje se suočavaju s preprekama u pristupu kvalitetnom obrazovanju i njegovu završavanju, prije svega u ruralnim područjima. Rumunjska je u području ranog predškolskog obrazovanja i skrbi poduzela mjere za podupiranje upisivanja učenika u nepovoljnom položaju u dječje vrtiće (u dobi od 3 do 6 godina). Pružanje usluga ranog predškolskog odgoja za djecu u dobi od 0 do 3 godine i dalje je ograničeno. Nedavno donesenim zakonima o proširenju propisa o roditeljskom dopustu i nedovoljnim poticajima za rad moglo bi se još više ograničiti sudjelovanje žena na tržištu rada. Sudjelovanje u višem srednje strukovnom obrazovanju i osposobljavanju iznad je prosjeka EU-a, ali stope napuštanja školovanja i dalje su visoke. Stopa stjecanja visokog obrazovanja raste, ali su njegova kvaliteta i važnost za tržište rada i dalje ograničeni. Sudjelovanje u obrazovanju odraslih vrlo je nisko.
- (15) Rezultati u zdravstvu u Rumunjskoj loši su. Očekivani životni vijek pri rođenju znatno je ispod prosjeka EU-a i za muškarce i za žene. Glavni razlozi za zabrinutost i dalje su dostupnost zdravstvene skrbi i prekomjerno oslanjanje na bolničku skrb. Zbog učestalosti neformalnih plaćanja smanjuje se dostupnost zdravstvene skrbi osobama s niskim primanjima. Rumunjska je donijela mjere poboljšanja dostupnosti zdravstvene skrbi za umirovljenike s niskim primanjima te osobe u udaljenim i izoliranim područjima. Razvija se mreža socijalnih posrednika i posrednika u području zdravstva te je predložen nacrt zakona o javnim uslugama. Deinstitutionalizacija osoba s invaliditetom i dalje je izazov.
- (16) Rumunjska je poduzela mjere za rješavanje slabog financiranja sustava zdravstvene skrbi i svojeg neučinkovitog iskorištavanja javnih sredstava. Te su reforme obuhvatile rješavanje zaostalih dugovanja u zdravstvenom sektoru, povećanje održivosti farmaceutskih troškova, provedbu rješenja e-zdravlja, poboljšanje financiranja zdravstvenog sustava, izradu strategije preusmjerenja sredstava s bolničke skrbi na preventivnu i primarnu skrb te postupke centralizirane javne nabave. Međutim, zbog nedostatka administrativnoga kapaciteta zaostaje se u provedbi nacionalne strategije zdravstvene skrbi za razdoblje 2014. – 2020. Konkretno, učinkovitost zdravstvenog sustava narušena je zbog kašnjenja u pojednostavnjenju bolničkog sektora i prelasku s bolničke na ekonomičniju izvanbolničku zdravstvenu skrb.

- (17) Glavne su nejednakosti u razvoju u Rumunjskoj između urbanih i ruralnih područja. Rezultati zapošljavanja, zdravstvene skrbi, obrazovanja te socijalni rezultati niži su u ruralnim područjima i stanovništvo ima uvelike smanjen pristup obrazovanju, medicinskim uslugama, osnovnim komunalnim uslugama i javnim uslugama zbog niskog i fragmentiranoga kapaciteta lokalne uprave. Isto tako, društveno-gospodarski razvoj ruralnih područja ugrožen je nedovoljno razvijenom prometnom infrastrukturom, ograničenim javnim i privatnim prijevozom te visokim troškovima prijevoza i ograničenim pristupom širokopojasnoj infrastrukturi. Niska dodana vrijednost u poljoprivredi i nedostatak gospodarske diversifikacije u ruralnim područjima ometaju razvoj održivog ruralnoga gospodarstva. Velik udio ruralne radne snage radi u samoopskrbenoj ili djelomično samoopskrbenoj poljoprivredi, što je povezano s prikrivenom nezaposlenošću, neplaćenim obiteljskim radom, niskom produktivnošću i siromaštvom. Paketom za suzbijanje siromaštva, koji će se uglavnom financirati iz fondova EU-a, predviđa se sveobuhvatan pristup borbi protiv siromaštva, među ostalim u ruralnim područjima. Postoje planovi za uspostavljanje integriranih timova koji djeluju unutar zajednica i pružaju razne sveobuhvatne usluge zajednicama u nepovoljnom položaju, ali se još ne provode.
- (18) Strateški okvir za reformu javne uprave na snazi je od 2014., ali je njegova provedba u 2015. bila spora. U 2016. donesene su određene ključne inicijative za povećanje transparentnosti i učinkovitosti funkcioniranja javne uprave. Međutim, kašnjenje u donošenju općeg i transparentnog pristupa upravljanju ljudskim resursima, a posebno u području zapošljavanja/imenovanja, ocjenjivanja, plaća i napretka u karijeri za sve kategorije zaposlenika i osposobljavanja ostavlja prostor za proizvoljan pristup ključnim postupcima i odlukama. Sve to, u kombinaciji s nestabilnim organizacijskim strukturama, negativno utječe na neovisnost državne službe i profesionalnost te stoga i na njezinu učinkovitost i djelotvornost. Složeni administrativni postupci, neučinkovit sustav javne nabave i raširena korupcija ometaju pružanje usluga (uključujući usluge e-uprave) u javnom i poslovnom sektoru. Nedostatna je uporaba strateškog planiranja, programske izrade proračuna, praksi savjetovanja i donošenja politika utemeljenih na dokazima. Ti izazovi ometaju provedbu važnih politika u mnogim područjima, uključujući učinkovito iskorištavanje dostupnih fondova EU-a i ostale financijske pomoći.
- (19) Poduzeća u državnom vlasništvu koja dominiraju glavnim gospodarskim sektorima ostvaruju slabe rezultate. Ta poduzeća prije svega prevladavaju u glavnim granama privrede usmjerenima na infrastrukturu, pa tako u energetskom sektoru čine 44 % prometa i 77 % zaposlenosti, a u prometnom sektoru 24 % prometa i 28 % zaposlenosti. Izvanredna uredba vlade br. 109/2011 o korporativnom upravljanju poduzećima u državnom vlasništvu pretvorena je 10. svibnja 2016. u zakon, čijim je izmjenama sada bolje usklađena s međunarodnim dobrim praksama. Rumunjska je ponovno počela zapošljivati profesionalne upravitelje koji će zamijeniti privremenu upravu u nekoliko poduzeća u državnom vlasništvu, ali je napredak u tom pogledu sporiji nego što je bilo najavljeno. Brže donošenje godišnjih proračuna te odobravanje i objava revidiranih godišnjih financijskih izvještaja koristili bi transparentnosti i odgovornosti u poduzećima u državnom vlasništvu. U pripremi je novi zakon o privatizaciji. Međutim, mogao bi sadržavati odredbe koje su u sukobu s propisima o korporativnom upravljanju. Posebno su zabrinjavajuća vjerojatna preklapanja u pogledu nadležnosti posebnog upravitelja privatizacije i uprave poduzeća.
- (20) Usprkos naporima da pravosudne institucije riješe visoku razinu korupcije, ona je i dalje prisutna u mnogim gospodarskim sektorima te uključuje imenovane i izabrane dužnosnike na svim razinama vlasti te državne službenike i zaposlenike javnih ustanova. Provode se velike reforme pravosuđa, ali i dalje zabrinjavaju veliko radno opterećenje sudova, predvidivost i pravilna provedba sudskih odluka te vanjski pritisak na sudstvo. Rumunjska u okviru mehanizma suradnje i provjere dobiva preporuke u područjima reforme pravosuđa i borbe protiv korupcije. Ta područja stoga nisu obuhvaćena preporukama za Rumunjsku.
- (21) Popravlja se stabilnost financijskog sektora. Međutim, taj je sektor i dalje osjetljiv na domaće pravne inicijative. Nedavno donesen zakon o otpustu duga uz retroaktivnu primjenu na postojeće stanje kredita mogao bi biti izazov za nekoliko kreditnih institucija i dovesti do slabije kreditne aktivnosti. Tim bi se zakonom mogli povećati rizici za stabilnost financijskog sektora s posljedicama za cijelo gospodarstvo. Negativne posljedice na banke mogli bi imati i prijedlog konverzije kredita u stranoj valuti u domaću valutu te neke odluke suda u pogledu nepoštenih ugovornih uvjeta u ugovorima o kreditu.
- (22) Nedostatnost ili loša kvaliteta infrastrukture jedan je od najvećih problema u poslovanju u Rumunjskoj te sprečava razvoj trgovine i gospodarstva. Usprkos nedavnim manjim poboljšanjima Rumunjska je i dalje na

zadnjem mjestu u usporedbi sa zemljama iz regije u pogledu percepcije kvalitete prometne i komunikacijske infrastrukture. Mreža cesta i autocesta mala je u odnosu na ostale zemlje u regiji i veličinu zemlje. Donošenje glavnog prometnog plana i povezane reforme željeznice neprestano se odgađa.

- (23) Javna ulaganja smanjuju se od 2008. unatoč dostatnoj raspoloživosti financijskih sredstava, osobito iz fondova EU-a. Taj trend je preokrenut u 2015., ali očekuje se da će se javna ulaganja usporiti od 2016. nadalje jer provedba programa za razdoblje 2014. – 2020. nije u potpunosti pokrenuta i nema dovoljno zrelih projekata u postupku. Rumunjska je nedavno započela napore jačanja suradnje među ministarstvima, reorganizacije sustava javne nabave te poboljšanja planiranja i provedbe investicijskih projekata. Međutim, izrada projekata javnih ulaganja još nije dostatna te je i dalje podložna vanjskim utjecajima. Odabir projekata i dalje ometaju nedostatak srednjoročnog i dugoročnog planiranja i strateških prioriteta, potreba postizanja sporazuma među brojnim donositeljima odluka, ograničena izvršna ovlast odjela za vrednovanje javnih ulaganja u Ministarstvu javnih financija te nedostatak kriterija odabira u nacionalnom programu lokalnog razvoja.
- (24) Unatoč znatnim poboljšanjima troškovne konkurentnosti i trgovinskih rezultata netroškovna konkurentnost u Rumunjskoj i dalje je izazov. Strukturne prepreke ometaju prelazak na gospodarstvo s većom dodanom vrijednošću i ograničavaju sposobnost Rumunjske da potiče održiv rast. Složenost upravnih postupaka, nestabilnost fiskalnih i poreznih politika te slabo poslovno okružje i dalje otežavaju odluke o ulaganjima. Zbog visoke razine utaje poreza i neprijavljenog rada smanjuju se porezni prihodi i narušava gospodarstvo. Dostupnost financiranja za mala i srednja poduzeća i dalje je ograničena.
- (25) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Rumunjske i objavila je u izvješću za tu zemlju za 2016. Ocijenila je i Program konvergencije i Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Rumunjskoj u proteklom godinama. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Rumunjskoj, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 4. u nastavku.
- (26) Uzimajući u obzir tu ocjenu Vijeće je preispitalo Program konvergencije, a njegovo je mišljenje⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

PREPORUČUJE da Rumunjska u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Ograničiti odstupanje od srednjoročnog proračunskog cilja u 2016. i postići godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,5 % BDP-a u 2017., osim ako se srednjoročni proračunski cilj ostvari uz niži napor. Osigurati primjenu fiskalnog okvira i dodatno ojačati poreznu disciplinu i ubiranje poreza. Osigurati da se zakonodavnim inicijativama ne ugrožavaju pravna sigurnost i financijska stabilnost. Prema potrebi donijeti mjere ublažavanja tih rizika.
2. Poboljšati usluge nacionalne agencije za zapošljavanje za poslodavce i tražitelje zaposlenja, prije svega prilagođavanjem usluga profilu tražitelja zaposlenja, boljim povezivanjem tražitelja sa socijalnom pomoći, među ostalim socijalnim službama, i uključivanjem neregistriranih mladih osoba. Utvrditi objektivne kriterije za određivanje minimalne plaće u suradnji sa socijalnim partnerima. Poduzeti mjere sprečavanja ranog napuštanja školovanja i povećati dostupnost kvalitetnog obrazovanja, prije svega za Rome. Provesti izjednačavanje dobi za umirovljenje za muškarce i žene.
3. Suzbiti neformalna plaćanja u zdravstvenom sustavu i povećati dostupnost izvanbolničke skrbi. Ojačati neovisnost i transparentnost upravljanja ljudskim resursima u javnoj upravi. Pojednostavniti upravne postupke u poslovnom i javnom sektoru. Ojačati korporativno upravljanje poduzeća u državnom vlasništvu.

⁽¹⁾ U skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

4. Poboljšati dostupnost sveobuhvatnih javnih usluga, povećati osnovnu infrastrukturu i potaknuti gospodarsku diversifikaciju, prije svega u ruralnim područjima. Donijeti i provesti glavni prometni plan. Ojačati određivanje prioriteta i pripremu u pogledu projekata javnih ulaganja.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće

Predsjednik

P. KAŽIMÍR

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Finske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Finske za 2016.**

(2016/C 299/19)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ⁽²⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Finska utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Finska bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu te Preporuke.
- (2) Izvješće za Finsku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Finske u provedbi preporuka za Finsku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te njezin napredak u pogledu ostvarivanja

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je obuhvaćalo i detaljno preispitivanje u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Finskoj postoje makroekonomske neravnoteže. Osobito je važno rješavanje gubitka troškovne konkurentnosti koji se nakupio tijekom nekoliko godina i to uglavnom zbog toga što je rast plaća dulje vremena premašivao produktivnost, što je dovelo do znatnog pogoršanja tekućeg računa od 2008. do 2012. Iz analize je također vidljivo da postoje znatni srednjoročni i dugoročni rizici za održivost već opterećenih javnih financija.

- (3) Finska je 14. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. te Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (¹), ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) U Programu stabilnosti za 2016. upućuje se na znatan učinak iznimnog priljeva izbjeglica na proračun i pružaju odgovarajući dokazi o opsegu i prirodi tih dodatnih proračunskih troškova. Prema Komisiji prihvatljivi dodatni rashodi iznosili su 0,05 % BDP-a u 2015., a trenutačne procjene za 2016. iznose 0,2 % BDP-a. Odredbama iz članka 5. stavka 1. i članka 6. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 1466/97 dozvoljava se uzimanje u obzir tih dodatnih rashoda jer je priljev izbjeglica izvanredan događaj, a njegov je utjecaj na javne financije Finske znatan te održivost ne bi bila ugrožena ako se dopusti privremeno odstupanje od kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju. Stoga, kako bi se u obzir uzeli ti troškovi, smanjena je potrebna prilagodba prema srednjoročnom proračunskom cilju za 2015. U pogledu 2016., konačna će se ocjena, uključujući prihvatljive iznose, izraditi u proljeće 2017. na temelju zabilježenih podataka koje dostave finska nadležna tijela.
- (6) Finsku je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Komisija je 18. svibnja 2016. u skladu s člankom 126. stavkom 3. UFEU-a izdala izvješće jer je u 2015. finški dug opće države premašio referentnu vrijednost od 60 % BDP-a. U analizi je zaključeno da bi se trebalo smatrati da je kriterij duga ispunjen. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2016. planira poboljšanje ukupnog salda s – 2,5 % BDP-a u 2016. na – 1,3 % BDP-a u 2020. Vlada planira ostvariti svoj srednjoročni proračunski cilj – strukturni deficit od 0,5 % BDP-a – do 2019. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u dosegnuti vrhunac od 67,4 % BDP-a u 2019. te će se nakon toga smanjiti na 67,2 % BDP-a u 2020. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je. Mjere potrebne za ostvarivanje srednjoročnog proračunskog cilja do 2019. nisu dovoljno precizirane. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. postoji rizik određenog odstupanja od preporučene prilagodbe u 2016. Zaključak za 2016. ostao bi isti u slučaju da proračunski učinak iznimnog priljeva izbjeglica nije bio uključen u ocjenu. Ne bude li promjena u politikama, postoji rizik da u 2017. dođe do znatnog odstupanja od preporučene prilagodbe. Predviđa se da će se udio duga u BDP-u i dalje povećavati te dosegnuti 66,9 % u 2017. Na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće smatra da postoji rizik da Finska neće ispuniti odredbe Pakta o stabilnosti i rastu. Stoga će za osiguravanje njihova ispunjavanja u 2016. i 2017. biti potrebne dodatne mjere.
- (7) Zbog starenja stanovništva i sve manjeg broja aktivnog stanovništva povećat će se rashodi za mirovine, zdravstvo i dugotrajnu skrb sa 23,1 % u 2013. na 26,9 % BDP-a do 2030. U siječnju 2016. Finska je pokrenula mirovinsku reformu kojom će se od 2027. zakonska dob za umirovljenje povezati s promjenama u očekivanom životnom

(¹) Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

vijeku. Socijalne i zdravstvene usluge koje pružaju općine iznose 10 % BDP-a. Ako ne dođe do reforme sustava, predviđa se nominalni godišnji rast tih rashoda od 2,4 % i rast njihovog udjela u BDP-u. Dogovoren je okvirni nacrt dalekosežne upravne reforme i restrukturiranja zdravstvenih i socijalnih usluga. Glavni ciljevi reforme uključuju smanjenje dugoročnog nedostatka održivosti za 3 milijarde EUR boljom kontrolom troškova. To će se postići integracijom usluga, većim organizatorima usluga i digitalizacijom. Potrebno je razraditi sve detalje i uspostaviti promijenjene planove upravljanja prije provedbe reforme koja se planira za 2019. Vlada je najavila da će mjere za provedbu reforme biti predstavljene 2016. Provedba reforme bit će izazov zbog njezine veličine i kratkog roka. Stoga je važno pravodobno donošenje zakonodavnih prijedloga.

- (8) Kako bi Finska ponovno postala konkurentna, potrebno je na nekoliko načina poboljšati funkcioniranje tržišta rada. Sveukupno je rast plaća bio umjeren nakon što je krajem 2013. na središnjoj razini došlo do dogovora o plaćama. Prema dogovoru godišnje se povećanje dogovorenih plaća smanjilo s 1,3 % u zadnjem tromjesečju 2013. na 0,5 % četvrtom tromjesečju 2015. U lipnju 2015. socijalni partneri odlučili su produžiti dogovor na 2016. Međutim i dalje nije došlo do rasta produktivnosti, tako da se predviđa rast nominalnih jediničnih troškova rada, premda će taj rast biti sporiji. Provedeni su pregovori radi ponovne uspostave troškovne konkurentnosti. Socijalni partneri sklopili su 29. veljače 2016. Pakt o konkurentnosti. Prije njegove provedbe taj se sporazum mora preinačiti u sektorske sporazume. Pakt o konkurentnosti bit će dopunjen mjerama o kojima su se dogovorili socijalni partneri kako bi se osigurala veća fleksibilnost tržišta rada i novi model rasta plaća povezivanjem plaća iz drugih sektora s onima koji imaju vanjsku konkurenciju. Važno je da se mjere na tržištu rada provedu na način kojim se u potpunosti poštuje uloga socijalnih partnera.
- (9) Zbog smanjenja broja radno sposobnog stanovništva važno je povećati stopu sudjelovanja na tržištu rada. To iziskuje trajne napore za integraciju starijih radnika, mladih, dugotrajno nezaposlenih osoba i niskokvalificiranih radnika na tržište rada. Stopa zaposlenosti smanjila se za više od dva postotna boda s vrhunca od 70,6 % u razdoblju prije krize, odnosno u 2008., na 68,5 % u 2015., a nezaposlenost se povećala sa 6,4 % na 9,4 %. Stopa zaposlenosti starijih osoba postupno se povećava, ali određene mogućnosti ranog izlaska s tržišta rada koje su i dalje u obliku dugotrajnih naknada za nezaposlenost starijih radnika do njihova umirovljenja („tunel nezaposlenosti”) mogle bi, ako se ne smanje, ograničiti pozitivan utjecaj mirovinske reforme u 2016. Učinci tih promjena na parametre tunela nezaposlenosti u prethodnoj mirovinskoj reformi ocijenit će se 2019. Dugotrajna nezaposlenost znatno se povećala od 2008. do 2014. s 1,2 % na 1,9 % ukupne radne snage unatoč tome što su brojni dugotrajno nezaposleni naposljetku izašli s tržišta rada. Nezaposlenost mladih u 2015. povećala se na 22,4 %. Niskokvalificirani radnici najviše su pogođeni slabom učinkovitosti tržišta rada. Rezanje proračuna za aktivne politike tržišta rada kada postoji sve veća potražnja za takvim mjerama moglo bi ugroziti mogućnosti prethodno navedenih skupina da se vrate na posao. U smislu aktivacije, složen sustav naknada koji sadržava različite vrste naknada može dovesti do velike neaktivnosti i zamki niskih plaća. Rješavanje tih zamki i uvođenje pozitivnih poticaja za prihvaćanje posla, kao što je povećavanje mogućnosti kombiniranja posla i naknada, osobito je važno s obzirom na rezove u proračunu za aktivne politike tržišta rada. Dolazak relativno velikog broja migranata i izbjeglica u Finsku 2015. mogao bi se iskoristiti za borbu protiv učinaka starenja stanovništva, no samo ako su oni uspješno integrirani na tržište rada i u obrazovni sustav. Na tržištu rada postoje problemi s neusklađenosti koji djelomično proizlaze iz strukturnih promjena u gospodarstvu jer se nova radna mjesta otvaraju u drugim zemljopisnim područjima i industrijama u odnosu na ona u kojima su ukinuta radna mjesta. Potrebne su mjere za povećanje broja pristupačnih stambenih prostora na području Helsinkija i učinkovite politike s pomoću kojih bi se obnavljale vještine i pronašlo zaposlenje.
- (10) Poslovno okruženje u Finskoj je dobro odnosno bolje u odnosu na druga razvijena gospodarstva. Međutim nedostatak tržišnog natjecanja, posebno u području usluga koje su prvenstveno usmjerene na domaće tržište, kao što su usluge maloprodaje i prijevoza, utječe na cjelokupnu konkurentnost finskog gospodarstva. Poduzeća smatraju da su prekomjerni regulatorni zahtjevi prepreka za ulazak na određena tržišta i rast na njima. Ti se prekomjerni zahtjevi moraju riješiti radi promicanja poduzetništva i ulaganja. Reformom propisa o planiranju utvrdit će se fleksibilnija pravila o veličini i lokaciji trgovina u sektoru maloprodaje. Sektoru razmjenjivih dobara koji se i dalje restrukturira pogodio bi razvoj novih tržišta, proizvoda i usluga, osobito onih visoke dodane

vrijednosti. Politikama kojima se podupiru širenja poduzeća, internacionalizacija i inovacije mogle bi se olakšati strukturne promjene. Zakonodavne izmjene donesene su u jesen 2015., no provedba većine njih očekuje se u razdoblju od 2016. do 2018. Vlada je najavila daljnje strukturne reforme za povećanje tržišnog natjecanja.

- (11) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Finske, koju je objavila u izvješću za Finsku za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti i Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Finskoj prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Finskoj, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku.
- (12) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je preispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.
- (13) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi i Program stabilnosti. Njegove preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama 2. i 3. u nastavku,

PREPORUČUJE Finskoj da u 2016. i 2017. poduzme mjere kojima je cilj:

1. Ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od najmanje 0,5 % BDP-a prema srednjoročnom proračunskom cilju u 2016. i 0,6 % u 2017. Iskoristiti sve neočekivane prihode kako bi se ubrzalo smanjivanje udjela duga opće države. Osigurati pravovremeno donošenje i provedbu upravne reforme u cilju bolje isplativosti socijalnih i zdravstvenih usluga.
2. Poštujući ulogu socijalnih partnera osigurati da se sustavom određivanja plaća pojačaju pregovori o plaćama na lokalnoj razini i uklone nefleksibilnosti, što bi pridonijelo konkurentnosti i pristupu koji je više okrenut izvoznoj industriji. Povećati poticaje za prihvaćanje posla i osigurati odgovarajuće aktivne mjere na tržištu rada, uključujući za osobe migrantskog podrijetla. Poduzeti mjere za smanjivanje regionalnih neusklađenosti i neusklađenosti vještina.
3. Nastaviti ulagati napore za povećanje tržišnog natjecanja u području usluga, uključujući maloprodaju. Promicati poduzetništvo i ulaganja kako bi se potaknuo rast proizvodnje visoke dodane vrijednosti, uključujući smanjivanjem administrativnog i regulatornog opterećenja.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Latvije za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Latvije za 2016.**

(2016/C 299/20)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu Latvija nije utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je Preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Latvija bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu te Preporuke.
- (2) Izvješće za Latviju za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Latvije u provođenju preporuka za Latviju koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak Latvije u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

- (3) Latvija je 14. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. te Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera koje povezuju učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Latvija u svojem Programu stabilnosti za 2016. traži privremeno odstupanje u iznosu od 0,5 % BDP-a od zatraženog kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja u 2017. kako bi se u obzir uzele važne strukturne reforme s pozitivnim učinkom na dugoročnu održivost javnih financija, posebno reforma zdravstvenog sektora utemeljena na strategiji zdravstva za razdoblje 2014. – 2020. Dodatni podaci o toj reformi sažeti su u Programu stabilnosti. Cilj je do 2020. povećati javno financiranje zdravstvenog sektora na 4 % BDP-a, u odnosu na 3 % BDP-a u 2015. Procjenjuje se da će puna provedba reforme do 2023. povećati zaposlenost za 0,6 %, a razinu BDP-a za 2,2 %, što će dugoročno imati pozitivan učinak na održivost javnih financija. Pozitivan učinak na rast i dugoročnu održivost javnih financija ocijenjen je kao uvjerljiv. Trenutačno se može ocijeniti da Latvija zadovoljava uvjete za traženo privremeno odstupanje u 2017., pod uvjetom da primjereno provede dogovorene reforme, što će se pratiti u okviru europskog semestra. No iznos dopuštenog privremenog odstupanja uvjetuje se poštovanjem minimalnog referentnog mjerila (odnosno strukturni deficit od 1,7 % BDP-a). Zbog toga proljetna prognoza Komisije za 2016. ukazuje na mogućnost dodatnog privremenog odstupanja od 0,1 % BDP-a u 2017.
- (6) Latvija je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2016. najavljuje postupno poboljšanje ukupnog salda, odnosno da će iznositi 0,5 % BDP-a u 2019. U planiranom kretanju prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja – strukturnog deficita od 1 % BDP-a – uzimaju se u obzir zatražena odstupanja koja se odnose na sustavne mirovinske reforme u 2017. i 2018. i važne strukturne reforme u zdravstvenom sektoru u razdoblju 2017. – 2019. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će se udio državnog duga u BDP-u povećati na 40 % u 2016. te će se u 2018. smanjiti na 38 %. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske prognoze uvjerljiv je. Međutim, nisu dovoljno precizirane mjere potrebne za potporu planiranim ciljevima u pogledu deficita od 2017. nadalje. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. ukupna ocjena upućuje na određeni rizik od odstupanja u 2016. i, ne bude li promjene u politikama, i u 2016. i 2017. kad se uzmu zajedno u obzir. Na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016. Vijeće smatra da se očekuje da će Latvija uglavnom biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. No za osiguravanje usklađenosti u 2016. bit će potrebne dodatne mjere.
- (7) Ponuda radne snage ograničena je smanjenjem broja radno sposobnog stanovništva, a rast plaća premašuje produktivnost, što ugrožava troškovnu konkurentnost. Mjere povećanja zapošljivosti i poboljšanja ljudskog kapitala stoga su nužne za jačanje konkurentnosti.
- (8) Stopa rizika od siromaštva i socijalne isključenosti u Latviji među najvišima je u EU-u. U tijeku su pripreme za uvođenje minimalnog dohotka, ali provedba nije zajamčena, a opća primjena ograničena je zbog fiskalnih troškova. Usto, primjerenost naknada za socijalnu pomoć nije se poboljšala od 2009. što sprečava stvarno smanjenje siromaštva. Očekuje se da se reformom uvođenja minimalnog dohotka smanji trenutačna rascjepkanost socijalne pomoći i pruži poticaj zapošljavanju.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

- (9) Opseg mjera aktivacije radne snage i dalje je nizak, osobito za dugotrajno nezaposlene. Zajedno s lošim zdravstvenim uslugama i nedovoljnim socijalnim uslugama, time se otežava učinkovito ponovno uključivanje na tržište rada. Povećanom uporabom mjera aktivacije potaknulo bi se zapošljavanje.
- (10) Zbog niskog udjela javnog financiranja u zdravstvu, inherentnih strukturnih slabosti, visokog udjela izravnog plaćanja građana i nedovoljne troškovne učinkovitosti, znatan dio stanovništva ne može zadovoljiti zdravstvene potrebe. Iako je dostupnost zdravstvene skrbi za hitne slučajeve prioritarna, financijska ograničenja otežavaju pružanje općih usluga.
- (11) Iako je Latvija ostvarila napredak u reformi visokog obrazovanja, osobito poticajima za nagrađivanje izvrsnosti i uspostavom neovisnog akreditacijskog sustava, nužno je poboljšanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, osobito reforma školskog kurikulumu i uspostava zakonodavnog okvira za učenje kroz rad kako bi im se povećala kvaliteta i ponuda. Socijalni partneri mogu odigrati važnu ulogu u pripremi programa naukovanja, kako je utvrđeno u Zakonu o strukovnom obrazovanju.
- (12) Ulaganja su otežana zbog poteškoća s inovacijama, nedostataka u poslovnom okružju i smanjivanja radne snage. Nedovoljni poticaji za inovacije i fragmentirana istraživačka baza otežavaju brz i djelotvoran prijelaz Latvije na aktivnosti s većom dodanom vrijednošću, temeljene na znanju. Slaba zaštita ulagača u primjeni stečajnog okvira, zajedno s neučinkovitom javnom upravom, dodatno koče ulaganje.
- (13) Vlada je poduzela mjere za smanjenje trenutačne rascjepkanosti javne istraživačke baze, poboljšanje njezine kvalitete i jačanje inovativnih kapaciteta poslovnog sektora. Unatoč napretku, i javna i poslovna ulaganja u istraživanje i inovacije i dalje su veoma niska u usporedbi s prosjekom EU-a. Nužno je nastaviti konsolidaciju istraživačke baze, zajedno s povećanjem broja istraživača i kvalitete istraživanja. Puna provedba reformi utemeljenih na Strategiji pametne specijalizacije i puno iskorištavanje svih postojećih instrumenata politika potaknuli bi privatna ulaganja u inovacije.
- (14) Stečajni okvir poduzetnici smatraju preprekom ulaganju, s obzirom na to da je stopa povrata imovine niska, a nadzor nad stečajnim upraviteljima slab.
- (15) Latvija je uvela nekoliko uspješnih inicijativa za poboljšanje učinkovitosti i kvalitete pravosuđa. No sustav sprečavanja sukoba interesa za javne službenike, iako sveobuhvatan, složen je i krut te daje prednost formalnom pridržavanju propisa u odnosu na meritum stvari u pojedinačnim slučajevima. Usto, Ured za borbu protiv korupcije i sprečavanje korupcije oslabljen je unutarnjim napetostima koje ga destabiliziraju i smanjuju povjerenje javnosti u njegov rad i spremnost da se bavi istaknutim slučajevima.
- (16) Opća neučinkovitost javne uprave, uglavnom posljedica relativno velike fluktuacije zaposlenika, odgode reforme javnih službi i loše upravljanje projektima ne potiču povoljno ulagačko okružje. Sustav plaća u javnom sektoru nije adekvatno povezan s odgovornošću.
- (17) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu latvijske ekonomske politike i objavila je u Izvješću za Latviju za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti, Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Latviji prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Latviji, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 3. u nastavku.
- (18) Uzimajući u obzir tu ocjenu Vijeće je ispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUČUJE da Latvija u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Osigurati da odstupanje od kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja u 2016. i 2017. bude ograničeno na odstupanje koje se odnosi na sustavne mirovinske reforme i važne strukturne reforme zdravstvenog sektora. Smanjiti porezni klin za osobe s niskim dohotkom preusmjerivanjem oporezivanja kojim se potiče rast na oporezivanje nekretnina i oporezivanje povezano sa zaštitom okoliša i te poboljšanjem porezne discipline.
2. Poboljšati primjerenost naknada za socijalnu pomoć i pojačati mjere potpore za primatelje pomoći u traženju i zadržavanju posla, uključujući povećanje opsega mjera aktivacije radne snage. Ubrzati reformu kurikuluma strukovnog obrazovanja, uspostaviti regulatorni okvir za učenje kroz rad uključivanjem socijalnih partnera te povećati njihovu ponudu. Poboljšati dostupnost, kvalitetu i isplativost sustava zdravstva.
3. Provesti konsolidaciju istraživačkih ustanova te pružiti poticaje privatnim ulaganjima u inovacije. Jačati sustav sprečavanja sukoba interesa i uspostaviti zajednički pravni okvir za sve javne službenike. Povećati odgovornost stečajnih upravitelja i javni nadzor nad njima.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Danske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Danske za 2016.**

(2016/C 299/21)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu Danska nije utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje.
- (2) Izvješće za Dansku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Danske u izvršavanju preporuka za Dansku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak te zemlje u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020.
- (3) Danska je 26. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. i svoj Program konvergencije za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.

- (5) Danska je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu konvergencije za 2016. najavljuje poboljšanje ukupnog salda te ostvarenje uravnoteženog proračuna u 2020. Predviđeno je da se srednjoročni proračunski cilj, strukturni deficit od 0,5 % BDP-a, dosegne u 2016. Prema Programu konvergencije očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u dosegnuti 35,1 % u 2020. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. predviđa se da će Danska ispuniti zahtjeve preporučene fiskalne prilagodbe u 2016. i 2017. Na temelju ocjene Programa konvergencije i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće smatra da se očekuje da će Danska biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu.
- (6) Osiguravanje ponude radne snage u kontekstu starenja stanovništva preduvjet je za održivi rast u Danskoj. Nizom znatnih reformi tržišta rada koje se provode posljednjih godina nastoje se ojačati poticaji za rad i poboljšati učinkovitost aktivnih politika tržišta rada. Te bi reforme mogle doprinijeti danskom ostvarenju cilja zaposlenosti iz strategije Europa 2020., kao i održivosti danskog modela socijalne zaštite. No nacionalni cilj socijalne uključenosti iz strategije Europa 2020., kojim se želi smanjiti broj osoba koje žive u kućanstvima s vrlo niskim intenzitetom rada, daleko je od ostvarenja. Uključivanje na tržište rada i poboljšanje zapošljivosti skupina u nepovoljnom društvenom položaju i dalje je izazov. To se posebno odnosi na osobe migrantskog podrijetla iz trećih zemalja, uključujući one koje dugo borave u Danskoj, te na mlade s niskom razinom obrazovanja. Mjerama uključivanja na tržište rada usuglašenima tripartitnim pregovorima 2016. mogao bi se poboljšati položaj tek pristiglih izbjeglica i migranata. No trebalo bi poduzeti daljnje mjere kako bi se ostale marginalizirane skupine učinkovitije uključile na tržište rada.
- (7) Rast produktivnosti ključan je za održanje razmjerno visoke razine socijalne zaštite u Danskoj. No on je posljednjih dvadesetak godina usporen. Jedan od čimbenika koji tome pridonosi jest trajni izostanak tržišnog natjecanja u domaćem uslužnom sektoru, posebice u maloprodaji i građevinarstvu. Danska stoga mora uložiti napore u poboljšanje produktivnosti u građevinskom sektoru uklanjanjem prepreka i osiguravanjem proporcionalnosti programa izdavanja odobrenja ondje gdje ih smatra potrebnima. Treba ublažiti i ograničenja za maloprodaju, osobito provedbom reformi koje je vlada utvrdila.
- (8) Ukupna razina ulaganja u Danskoj niska je otkako je tijekom gospodarske krize došlo do snažnog pada privatnih ulaganja. To se djelomično odražava u niskim ulaganjima u stambene nekretnine nakon sloma tržišta nekretnina te u neiskorištenosti kapaciteta u korporativnom sektoru. Poticanjem ulaganja Danskoj bi se omogućilo da ojača gospodarski rast i poveća produktivnost. Prepreke ulaganjima postoje u uslužnom i istraživačkom sektoru. Sektori maloprodaje i građevinarstva nailaze na prepreke za ulazak na tržište, što pak utječe na tržišno natjecanje i rast produktivnosti. Mogli bi se pojačati naponi na tome da se istraživački rezultati pretoče u poslovne inovacije.
- (9) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Danske i objavila je u Izvješću za Dansku za 2016. Ocijenila je i Program konvergencije i Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Danskoj prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Danskoj, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama 1. i 2. u nastavku.
- (10) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program konvergencije, a njegovo je mišljenje ⁽²⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁽²⁾ U skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUČUJE da Danska u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Ispuniti srednjoročni proračunski cilj u 2016. i ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,25 % BDP-a radi ostvarivanja srednjoročnog proračunskog cilja u 2017.
2. Povećati produktivnost i ulaganja privatnog sektora povećanjem konkurentnosti u domaćem uslužnom sektoru, posebice omogućivanjem lakšeg ulaska na tržišta maloprodaje i građevinarstva. Poticati suradnju poduzeća i sveučilišta.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Slovenije za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovenije za 2016.**

(2016/C 299/22)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ⁽²⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Slovenija utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je Preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Slovenija bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu Preporuke.
- (2) Izvješće za Sloveniju za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. Njime je ocijenjen napredak Slovenije u odnosu na izvršavanje preporuka za Sloveniju koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak te zemlje u pogledu

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Sloveniji postoje makroekonomske neravnoteže. Slabosti bankarskog sektora, korporativna zaduženost, nedostatak ulaganja i rizici za dugoročnu fiskalnu održivost slabe su točke koje će trebati riješiti. U slovenski bankarski sektor vratilo se povjerenje. Međutim, kreditni rast i dalje je negativan, dok je razina loših kredita i dalje relativno visoka. Iznimno je važno da se Slovenija uhvati ukoštac s rizicima za fiskalnu održivost koji proizlaze iz sve većih pritisaka na njezin zdravstveni i mirovinski sustav te da smanji povećani javni dug. Potrebno je daljnje smanjenje prepreka ulaganjima, osobito u području javne uprave. Potrebno je pojačati uključivanje socijalnih partnera u osmišljavanje politika i provedbu strukturnih reformi, osobito u politikama u području mirovina, zdravstva, dugotrajne skrbi i tržišta rada.

- (3) Slovenija je 15. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. i Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) U Programu stabilnosti Slovenije za 2016. upućuje se na znatan učinak iznimnog priljeva izbjeglica na proračun i pružaju odgovarajući dokazi o opsegu i prirodi tih dodatnih proračunskih troškova. Prema Komisiji, prihvatljivi dodatni izdaci iznosili su 0,06 % BDP-a u 2015., a trenutačne procjene za 2016. iznose 0,07 % BDP-a. Odredbama iz članka 5. stavka 1. i članka 6. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 1466/97 uzimaju se u obzir ti dodatni rashodi jer je priljev izbjeglica izvanredan događaj, a njegov utjecaj na javne financije Slovenije znatan je te održivost ne bi bila ugrožena ako se dopusti privremeno odstupanje od kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju. Ta se odredba ne primjenjuje za 2015. jer je Slovenija bila u postupku u slučaju prekomjernog deficita, no u pogledu 2016. konačna će se ocjena, uključujući prihvatljive iznose, izraditi u proljeće 2017. na temelju zabilježenih podataka koje dostave slovenska tijela.
- (6) Nakon obustave postupka u slučaju prekomjernog deficita Slovenija je obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu te podliježe prijelaznom pravilu o dugu. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2016. planira postupno poboljšanje ukupnog salda s deficita od 2,2 % BDP-a u 2016. na 0,4 % BDP-a u 2019. Ostvarivanje srednjoročnog proračunskog cilja, odnosno strukturno uravnoteženog proračuna, kojim se ne poštuju zahtjevi Pakta o stabilnosti i rastu, planira se u 2020., koja nije obuhvaćena programom. Međutim, ponovno izračunani strukturni saldo ⁽²⁾ upućuje na strukturni deficit od 1,2 % BDP-a u 2019. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će se udio državnog duga u BDP-u smanjiti na 80,2 % BDP-a u 2016. te se nastaviti smanjivati do 73,8 % BDP-a u 2019. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje proračunske projekcije uvjerljiv je. Međutim, nisu dovoljno precizirane mjere potrebne za potporu planiranim ciljevima u pogledu deficita od 2017. nadalje. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. za Sloveniju se u 2017. procjenjuje proizvodni jaz od 1,8 % BDP-a, potencijalni rast od 1,1 % BDP-a i rast realnog BDP-a od 2,3 % BDP-a. Na temelju toga procjenjuje se da Sloveniju u 2017. čekaju „dobra vremena”, s potrebnom strukturnom prilagodbom od 1 % BDP-a. Međutim u slučaju Slovenije postoji velika nesigurnost u pogledu izračuna potencijalnog rasta i proizvodnog jaza zbog posebne situacije na tržištu rada, osobito velike kontrakcije gospodarstva u razdoblju 2008. – 2013. te strukturnih reformi koje se trenutačno provode. Iz alternativnih procjena proizvodnog jaza,

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁽²⁾ Strukturni saldo, prema novom izračunu Komisije, na temelju informacija u Programu stabilnosti, prema usuglašenoj metodologiji.

kojima je obuhvaćeno duže razdoblje i koje su odraz aktualnog pregleda metode procjene, vidljiv je postupniji profil proizvodnog jaza za Sloveniju, što znači da je prerano za donošenje zaključka da slovensko gospodarstvo u 2017. čekaju „dobra vremena”. Stoga se čini da je trenutačno primjerenije za 2017. zahtijevati strukturni napor u skladu s normalnim uvjetima. Čini se da postoji rizik od određenog odstupanja od preporučene prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju u 2016. i, ne bude li promjene u politikama, rizik od znatnog odstupanja u 2017. Zaključak za 2016. ostao bi isti u slučaju da proračunski učinak iznimnog priljeva izbjeglica nije bio uključen u ocjenu. Predviđa se da će Slovenija u 2016. biti usklađena s prijelaznim pravilom o duhu te da će u 2017. s njime biti okvirno usklađena. Na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir prolijetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće smatra da postoji rizik da Slovenija neće biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Stoga će za osiguravanje usklađenosti u 2016. i 2017. biti potrebne dodatne mjere.

- (7) U srpnju 2015. Parlament je donio Zakon o fiskalnom pravilu. Međutim, neovisno fiskalno vijeće za nadzor provedbe tog pravila zasad nije imenovano. Štoviše, još nisu provedene revizije Zakona o javnim financijama potrebne za potpunu operativnost Zakona o fiskalnom pravilu i čiji je cilj u zakonodavstvo uvrstiti višegodišnji pristup proračunu.
- (8) Zbog visoke razine javnog duga, koja je daleko iznad 60 % BDP-a, Slovenija je osjetljiva na nominalni rast i kamatne šokove. Slovensko stanovništvo istodobno stari brže nego stanovništvo u većini država članica. Slovenija se suočava s velikim rizicima za dugoročnu održivost javnih financija: naime, od svih država članica ima najveći pokazatelj nedostatka dugoročne održivosti, što proizlazi iz predviđenog povećanja javne potrošnje povezane s mirovinama te rashoda u području zdravstva i dugotrajne skrbi. Predviđena javna potrošnja povezana s mirovinama najveća je među svim državama članicama i procjenjuje se da će se s 11,8 % u 2013. povećati na 15,3 % BDP-a u 2060. Predviđa se da će se stopa ovisnosti starijih osoba više nego udvostručiti od 2013. do 2060., što će znatno opteretiti mirovinski sustav. Predviđene implicitne obveze povezane s troškovima starenja odražavaju dugoročne izazove u pogledu starenja stanovništva. Osim toga, ubuduće se mogu očekivati problemi u području adekvatnosti radnika koji nisu radili puni radni vijek, a broj osoba koje su imale nepotpun ili kratak radni vijek sve više raste također i zbog kasnog ulaska na tržište rada, rada na povremenim poslovima i niskih doprinosa. U travnju 2016. objavljena je bijela knjiga o mirovinama koja će biti osnova za šire javno savjetovanje. Rezultati savjetovanja bit će uključeni u novu mirovinsku reformu koja bi trebala biti donesena u trenutačnom sazivu parlamenta, a koja bi trebala brzo započeti sporazumom sa socijalnim partnerima o glavnim elementima reforme, odnosno o dobi za umirovljenje, razini mirovina, indeksaciji i optimizaciji drugog stupa.
- (9) Predviđa se da će se zbog starenja stanovništva javni rashodi za dugotrajnu skrb do 2060. više nego udvostručiti. To je za Sloveniju velik izazov u pogledu fiskalne održivosti. Predviđa se da će se udio stanovništva u dobi od 80 godina i više udvostručiti, sa 4,6 % u 2013. na 12,4 % u 2060. Od 2003. do 2013. ukupni rashodi za dugotrajnu skrb povećali su se za 85 %, uz brži rast privatnih rashoda u odnosu na javne rashode. U Sloveniji ne postoji cjelovit sustav dugotrajne skrbi. Slovenija svoju potrošnju usmjerava na formalne naknade u naravi od kojih se većina troši na institucijsku skrb, a ne na kućnu njegu, premda su oba ta brojčana pokazatelja ispod prosjeka EU-a. Ima puno prostora za povećanje troškovne učinkovitosti zdravstvenog sustava jačanjem mjera za poboljšanje nadzorne uloge primarne skrbi, prelaskom s bolničke na izvanbolničku skrb, poboljšavanjem učinkovitosti bolnica i upravljanja njima, poboljšavanjem postupaka ugovaranja i plaćanja u području zdravstvenih usluga, razvojem boljeg sustava podataka o troškovima za prilagođavanje uvezenih skupina povezanih s dijagnozama te daljnjim razvojem okvira za praćenje kvalitete. Udio zajedničke nabave nizak je, a izuzetno je snažan kriterij za dodjelu utemeljen na najnižoj cijeni. Završen je sveobuhvatan pregled zdravstvenog sustava, dok su vlada krajem 2015. i parlament u ožujku 2016. donijeli Rezoluciju o nacionalnom planu zdravstvene skrbi za 2016. – 2025. Rezolucija je strateški plan za razvoj sustava zdravstvene skrbi. Neke od mjera koje sadrži provode se, dok su prijedlozi drugih obvezujućih provedbenih mjera u izradi i dosad nisu predstavljani. Isto je tako i dalje nejasno hoće li se reformom rješavati glavna pitanja kao što su programi ugrađenih automatskih stabilizatora, čime bi se ublažila fluktuacija prihoda tijekom poslovnog ciklusa, ili pristup uslugama odnosno njihova kvaliteta. Neprestano se odgađa donošenje Zakona o dugotrajnoj skrbi i Zakona o zdravstvenoj skrbi i zdravstvenom osiguranju, a trenutačan plan za njihovo donošenje u drugoj polovici 2016. čini se optimističan.
- (10) Učinkovitost tržišta rada postupno se poboljšava, a socijalni su se uvjeti stabilizirali. Otvaranje radnih mjesta u znatnom je porastu, a nezaposlenost se smanjuje. Međutim, stope sudjelovanja starijih i niskokvalificiranih radnika i dalje su problem. Dugotrajno nezaposleni i dalje čine više od polovice svih nezaposlenih, a znatan udio dugotrajno nezaposlenih čine niskokvalificirani radnici ili stariji od 50 godina. Smjernice za provođenje mjera aktivne politike tržišta rada za razdoblje 2016. – 2020. nastavak su dosad provedenog pristupa, no rashodi za to

područje politike i dalje su niski. U studenome 2015. doneseno je privremeno izuzeće za poslodavce od plaćanja socijalnih doprinosa novozaposlenim radnicima starijima od 55 godina. Očekuje se da će se u 2016. predstaviti daljnje mjere za produljivanje radnog vijeka, uključujući prilagodbu radnog okružja, koje su relevantne i za održivost mirovinskog sustava. Rast plaća u skladu je s povećanjem produktivnosti te se njime nastavila pružati potpora vanjskoj konkurentnosti. U studenome 2015. parlament je donio zakon koji su predložili sindikati, a kojim se minimalna plaća redefinirala tako da su isključeni određeni bonusi. Kao rezultat toga udruge poslodavaca povukle su se iz socijalnog sporazuma, što je znatno oslabilo socijalni dijalog.

- (11) Ostvaren je napredak u rješavanju loših kredita, premda su oni i dalje na visokoj razini u odnosu na razdoblje prije krize. Slovenija je provela nekoliko mjera politike radi poboljšavanja održivosti bankarskog sektora. Među njima je jačanje kapaciteta banaka za rješavanje loših kredita i uvođenje posebnih ciljeva za njihovo smanjenje. Slovenija je uvela i nekoliko mjera za upravljanje kreditnim rizikom. Pozitivni rezultati očekuju se sredinom 2016. Međutim, sanacija loših kredita i upravljanje kreditnim rizikom kratkoročno su i dalje prioriteta u području politika. Dovođen je operativno i financijsko restrukturiranje velikih poduzeća, a okvirni sporazumi o restrukturiranju kontinuirano se prate. Društvo za upravljanje bankarskom imovinom (DUTB) u potpunosti je operativno, a utvrđena je i njegova strategija za razdoblje 2017. – 2022. Premda je DUTB ostvario napredak u rješavanju svojeg kreditnog portfelja, on i dalje predstavlja znatan rizik za održivost javnih financija. U 2015. njegove su aktivnosti činile 1 % deficita opće države od 2,9 % BDP-a. Čini se da je nadzor nad aktivnostima DUTB-a nedovoljan jer su u 2015. nadležna tijela znatno podcijenila deficit DUTB-a za 0,7 % BDP-a i čini se da nisu bila svjesna razine otpisa koje provodi DUTB. Dostupni su i dodatni alati za restrukturiranje. Nakon ostvarivanja znatnog napretka u restrukturiranju velikih poduzeća, Slovenija je započela restrukturiranje nekoliko malih i srednjih poduzeća. Banke trenutačno provode smjernice za restrukturiranje malih i srednjih poduzeća. Ostvaren je napredak u pristupu financiranju malih i srednjih poduzeća te mikropoduzeća. Međutim, pristup alternativnim izvorima financiranja kao što je rizični kapital ograničen je. Mala poduzeća i dalje pretjerano ovise o kreditiranju banaka unatoč povećanoj dostupnosti duga i vlasničkih instrumenata na tržištu. Stoga je taj segment izrazito osjetljiv na kretanja kreditnog tržišta.
- (12) Posljednjih je godina usporen rast ulaganja, što ograničava gospodarske rezultate Slovenije i buduće izgleda za rast. Tijekom gospodarske krize došlo je do snažnog pada privatnih ulaganja, a nakon krize njihov udio u BDP-u opada. Javna ulaganja jako ovise o dinamici fondova EU-a tako da su radi stimuliranja i održavanja gospodarskog rasta potrebna produktivnija ulaganja. U Sloveniji su se u posljednje dvije godine izrazito povećala izravna strana ulaganja, što je uglavnom posljedica povećanih napora u području privatizacije. Međutim, stalno razduživanje i visoka razina administrativnog opterećenja i dalje koče poslovno okruženje u Sloveniji, osobito u području građevinarstva, prostornog planiranja i porezne discipline, no koče ga i restriktivni propisi o pristupu reguliranim profesijama i njihovu obavljanju, što otežava priljev ulaganja. Lakše poslovanje u Sloveniji ovisi o većem poslovnom povjerenju te daljnjem smanjenju neučinkovitosti javne uprave i birokracije koja proizlazi iz velikog broja zakona i podzakonskih akata te čestih promjena zakonodavstva. Provedena je oko polovica mjera za smanjenje administrativnog opterećenja utvrđenih u jedinstvenom dokumentu vlade, no odgođene su neke važne mjere koje se prvenstveno odnose na građevinske dozvole i prostorno planiranje.
- (13) Strategijom razvoja javne uprave 2015. – 2020., donesene kao dio usklađivanja s preduvjetima za pristup europskim strukturnim i investicijskim fondovima za razdoblje 2014. – 2020. obuhvaćeni su različiti portfelji, te je za njezinu ispravnu i pravodobnu provedbu stoga ključna koordinacija među ministarstvima. U veljači 2016. vlada je donijela drugo privremeno izvješće o provedbi programa „nulte tolerancije prema korupciji”. U provedbi tog programa ostvaren je određeni napredak. Međutim, odgođene su određene mjere programa (zajednička javna nabava za zdravstvo, ispitivanje kaznenih djela u bankarskom sektoru i donošenje Zakona o integritetu i sprečavanju korupcije). Predviđenom izmjenom Zakona o integritetu i sprečavanju korupcije pružit će se mogućnost poboljšavanja funkcioniranja komisije za sprečavanje korupcije rješavanjem pitanja vjerodostojnosti i učinkovitosti njezina rada. Kada je riječ o pravosudnom sustavu, trajanje sudskih postupaka dodatno se smanjilo, a znatno se smanjio i broj neriješenih predmeta, čemu je djelomično doprinio manji broj novih predmeta. U određenoj je mjeri smanjenje također posljedica promjena u postupovnoj i statističkoj obradi

ovršnih predmeta. Vrhovni sud nastavlja s ažuriranjem sudskih postupaka za trgovačka društva i reformom sustavâ za upravljanje predmetima. Unatoč poboljšanom stečajnom okviru kojim se poduzećima nude veće mogućnosti reorganizacije, postupci likvidacije i dalje su dugotrajni i neučinkoviti.

- (14) Državno uplitanje u gospodarstvo i dalje je veliko. U Sloveniji je država najveći poslodavac, upravitelj imovinom i korporativni dužnik. Kao odgovor na preporuke upućene Sloveniji u vezi s tim pitanjem u razdoblju od 2012. do 2015., izrađen je novi okvir za slovenski državni holding. Njime su obuhvaćeni strategija za upravljanje državnim vlasništvom, niz kriterija za kvalitetu imovine i plan upravljanja za 2016. Taj je sustav dopuna novom pravilniku o korporativnom upravljanju poduzećima u državnom vlasništvu koji je donesen krajem 2014. Strategijom se potvrđuje razina trenutačnog uplitanja države u gospodarstvo i prebacuje fokus na bolje rezultate poduzeća u državnom vlasništvu. Provedba izmijenjenog okvira od strane slovenskog državnog holdinga stoga je još važnija kako bi se osiguralo razdvajanje državnog vlasništva i regulatornih funkcija od profesionalnog upravljanja poduzećima u državnom vlasništvu. Time bi se, zajedno s daljnjom privatizacijom odabrane imovine, trebale smanjiti nepredviđene obveze za proračun u tom području. U skladu s planom upravljanja slovenskog državnog holdinga, privatizacija Nove ljubljanske banke (NLB) pokrenut će se u 2016.
- (15) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu slovenske ekonomske politike i objavila je u Izvješću za Sloveniju za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti, Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Sloveniji prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Sloveniji, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 4. u nastavku.
- (16) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.
- (17) S obzirom na detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi i Program stabilnosti. Njegove preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama 1., 3. i 4. u nastavku,

PREPORUČUJE da Slovenija u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Nakon ispravljanja prekomjernog deficita ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,6 % BDP-a prema srednjoročnom proračunskom cilju u 2016. i 2017. Utvrditi srednjoročni proračunski cilj kojim se poštuju zahtjevi Pakta o stabilnosti i rastu. Ojačati fiskalni okvir imenovanjem neovisnog fiskalnog vijeća i izmjenom Zakona o javnim financijama. Dovršiti i provesti reformu sustava dugotrajne skrbi i zdravstvenog sustava, tako da većom troškovnom učinkovitošću osiguraju dugotrajnu održivost dostupne i kvalitetne skrbi. Do kraja 2017. donijeti potrebne mjere kako bi se osiguralo dugoročnu održivost i primjerenost mirovinskog sustava.
2. U suradnji sa socijalnim partnerima povećati zapošljivost niskokvalificiranih i starijih radnika, među ostalim s pomoću ciljanog cjeloživotnog učenja i mjera za aktivaciju.
3. Poboljšati uvjete financiranja kreditno sposobnih poduzeća, uključujući olakšavanjem održivog rješavanja loših kredita i pristupa alternativnim izvorima financiranja. Osigurati ispravnu provedbu strategije društva za upravljanje bankarskom imovinom.

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

4. Poduzeti mjere za modernizaciju javne uprave i smanjenje administrativnog opterećenja poduzeća. Poboljšati upravljanje poduzećima u državnom vlasništvu i njihovu uspješnost.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće

Predsjednik

P. KAŽIMÍR

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Hrvatske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Hrvatske za 2016.**

(2016/C 299/23)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ⁽²⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu je Hrvatska utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje.
- (2) Izvješće za Hrvatsku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Hrvatske u rješavanju preporuka za Hrvatsku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak Hrvatske u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Hrvatskoj postoje prekomjerne makroekonomske neravnoteže. Osobito je važno rješavati slabosti povezane s velikim javnim, korporativnim i vanjskim dugom u kontekstu visoke nezaposlenosti. Daljnje slabosti koje zahtijevaju posebno djelovanje u okviru politika uključuju fiskalno upravljanje, upravljanje poduzećima u državnom vlasništvu, učinkovitost javne uprave i rješavanje loših kredita.

- (3) Hrvatska je 28. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. i svoj Program konvergencije za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena. Nacionalni program reformi dosta je ambiciozan i ako se u cijelosti provede u navedenim rokovima, to će doprinijeti rješavanju makroekonomskih neravnoteža. U njemu su navedene relevantne mjere za poboljšanje upravljanja javnim financijama, zdravstvenog sektora i poslovnog okružja, kao i opredijeljenost za ambiciozne reforme u javnoj upravi, mirovinskom sustavu, socijalnoj zaštiti te bolje upravljanje poduzećima u državnom vlasništvu. Na temelju ocjene preuzetih obveza Hrvatske u okviru politika, u ovom trenutku nije potrebno ubrzavati postupak u slučaju makroekonomskih neravnoteža.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera koje povezuju učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Hrvatska je trenutačno obuhvaćena korektivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu konvergencije za 2016. očekuje da će ukupni deficit za 2016. biti manji od 3 % BDP-a i iznositi 2,6 % BDP-a, a zatim će se nastaviti smanjivati i iznositi 1,0 % BDP-a najkasnije do 2019. Vlada osim toga očekuje da će tijekom programskog razdoblja dosegnuti srednjoročni proračunski cilj: strukturni deficit od 1,75 % BDP-a. Udio državnog duga u BDP-u dosegnuo je vrhunac od 86,7 % u 2015., ali u Programu konvergencije prognozira se postupan pad na 80,0 % u 2019. Uzimajući u obzir nominalnu vrijednost, projekcije udjela državnog duga u BDP-u u Programu u skladu su s referentnim mjerilom za smanjenje duga. Međutim, iako je makroekonomski scenarij na kojem su utemeljene proračunske projekcije realno uvjerljiv, rast nominalnog BDP-a veći je od onoga u prognozi Komisije, osobito za 2016. Prognozirano smanjenje udjela duga oslanja se stoga na povoljne projekcije nominalnog rasta; osim toga u obzir se uzimaju znatne prilagodbe stanja i tokova usmjerene na smanjivanje duga, što proizlazi iz prodaje financijske imovine, ali nije dovoljno određeno. Nadalje, mjere potrebne za podržavanje planiranog ciljanog deficita za 2017. i dalje uglavnom nisu određene. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. projekcija deficita opće države iznosi 2,7 % BDP-a u 2016., što je u skladu s ukupnim ciljanim deficitom uključenim u Preporuku Vijeća od 21. siječnja 2014. na temelju članka 126. stavka 7. UFEU-a. Prognozira se ostvarenje preporučenog fiskalnog napora u okviru postupka zbog prekomjernog deficita. Suprotno tomu, u prognozi Komisije ne upućuje se na usklađenost s referentnim mjerilom za smanjenje duga, kojemu se teži u budućnosti. Iako bi strukturna prilagodba od 0,2 % BDP-a u 2017. bila dostatna za postizanje srednjoročnog proračunskog cilja, za osiguravanje usklađenosti s referentnim mjerilom za smanjenje duga potrebna bi bila znatnija strukturna prilagodba. Konkretno, s obzirom na visoku razinu duga i konjunkturne uvjete u Hrvatskoj, primjerena bi bila prilagodba iznad 0,5 % BDP-a. U ovom trenutku prognozira se pogoršanje strukturnog salda za 0,2 % BDP-a u 2017. Na temelju ocjene Programa konvergencije i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće smatra da postoji rizik od toga da Hrvatska neće biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Stoga će za osiguravanje usklađenosti u 2017. biti potrebne dodatne mjere.
- (6) Proračunsko planiranje u Hrvatskoj i dalje je, unatoč određenom poboljšanju postignutom izmjenama Zakona o proračunu iz 2015., obilježeno velikim slabostima. Poveznice između višegodišnjeg proračunskog okvira i godišnjih proračuna i dalje su slabe, a jasna pravila o promjeni proračunskih planova tijekom godine ne postoje. Strateško planiranje pojedinačnih proračunskih korisnika ne podliježe sustavnom nadzoru i ne doprinosi u dostatnoj mjeri usklađivanju prioriteta u okviru politika sa srednjoročnim fiskalnim ciljevima. U proračunskom se procesu malo pozornosti posvećuje znatnim izvanproračunskim transakcijama i računovodstvenim

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

prilagodbama koje utječu na deficit i dug opće države. Numerička fiskalna pravila trenutačno se revidiraju. Jedan je od glavnih izazova kako ih učiniti operativnijima i usklađenijima s Paktom o stabilnosti i rastu. Naponi su potrebni i u poboljšanju statističke osnove proračunskog planiranja.

- (7) Povjerenstvo za fiskalnu politiku, nadležno za praćenje usklađenosti s fiskalnim pravilima na nacionalnoj razini, blisko je povezano s nacionalnim fiskalnim tijelima i nema dovoljno vlastitog osoblja. Njegova politička i funkcionalna neovisnost u takvim uvjetima nisu osigurane. Revizija institucionalnog ustroja i mandata Povjerenstva za fiskalnu politiku najavljena je za treće tromjesečje 2016.
- (8) Hrvatska je pokrenula reformu sustava komunalnih naknada, koja je predstavljena kao korak u okviru šire reforme oporezivanja nepokretne imovine. Kombinirani prihod od periodičnih poreza na nepokretnu imovinu i komunalnih naknada ima relativno nizak udio u BDP-u.
- (9) Ključni su izazovi visoka razina poreznih dugova, prijevare povezane s PDV-om te siva ekonomija. Poduzimaju se mjere za poboljšanje porezne discipline, uključujući razvoj sustava upravljanja rizicima porezne discipline. Međutim, dokazi o djelotvornosti poduzetih mjera još su uvijek ograničeni.
- (10) Razina javnog duga visoka je i još se uvijek povećava, zbog čega je u upravljanju javnim dugom nužno uvesti proaktivan i prema budućnosti okrenut pristup. Planira se skoro donošenje strategije upravljanja javnim dugom za razdoblje 2016. – 2018. Hrvatska, međutim, još nema sveobuhvatniji pristup upravljanju dugom koji bi, među ostalim, uključivao godišnje revizije zbog kretanja na tržištu, primjerenu strategiju upravljanja rizikom i jačanje funkcije nadležne za obavljanje povezanih poslova.
- (11) Velik dio radno sposobnog stanovništva nije uključen na tržište rada. Jedan od glavnih uzroka za to jest rano umirovljenje, također među muškarcima u najproduktivnijoj dobi. Rano umirovljenje moguće je punih pet godina prije zakonske dobi za umirovljenje, a financijski poticaji za rad do navršenja te dobi (i nakon toga) slabi su. Osim toga, mirovinski sustav obilježen je mnogim posebnim odredbama za određene kategorije radnika i velikodušnim mogućnostima ranog umirovljenja za određena zanimanja. Zakonska dob za umirovljenje muškaraca i žena izjednačuje se i povećava na 67, ali sporo. Trenutačne i buduće mirovine nisu na primjerenoj razini, što dovodi do visokog rizika od siromaštva u starosti, posebno za osobe s kratkim radnim vijekom.
- (12) Na visoku razinu neaktivnosti dodatno utječe visoka nezaposlenost; niska iskorištenost radnog potencijala koči razvoj. Nezaposlenost mladih i dalje je glavni izvor zabrinutosti, što upućuje na slabosti u obrazovnom sustavu, a prostora za poboljšanje ima i u području djelotvornosti, praćenja i evaluacije jamstva za mlade. Stope dugotrajne nezaposlenosti nedavno su smanjene, ali još su uvijek oko dvaput veće od prosjeka u EU-u. Sudjelovanje u programima cjeloživotnog obrazovanja i dalje je vrlo nisko zbog nedovoljne razvijenosti sustava obrazovanja odraslih.
- (13) Potrošnja po stanovniku za socijalnu zaštitu obilježena je regionalnim razlikama te nedosljednostima u pogledu kriterija prihvatljivosti za naknade u okviru opće socijalne zaštite i naknade za posebne kategorije. Osim toga, tek se manji dio ukupnog proračuna za socijalnu zaštitu troši na nacionalni program minimalnog dohotka. Rezultat toga su neučinkovitosti i nedostatna zaštita najsiromašnijih. U okviru reforme sustava socijalne zaštite bilježe se kašnjenja u konsolidaciji različitih naknada i uspostave jedinstvenih administrativnih točaka za pružanje usluga socijalne zaštite.
- (14) Funkcijska raspodjela nadležnosti u javnoj upravi između središnje razine i lokalne razine složena je, a sustav je rascjepkan. Raspodjela decentraliziranih administrativnih funkcija nije u skladu s fiskalnim kapacitetom nadležnih lokalnih jedinica. Zbog toga su lokalne jedinice vrlo ovisne o transferima iz opće države te je pružanje javnih usluga obilježeno znatnim regionalnim nejednakostima. Rascjepkanost javne uprave teret je za pružanje usluga, poslovno okruženje i učinkovitost javne potrošnje. U reformi javne uprave nema bitnih pomaka. Uveden je pravni okvir za dobrovoljno spajanje jedinica lokalne vlasti, ali nisu pruženi poticaji za iskorištavanje te mogućnosti. Racionalizacija u sustavu državnih agencija napreduje sporo.

- (15) Plaće u javnom sektoru regulirane su nedosljednim odredbama koje se primjenjuju na javne institucije u pogledu definicije složenosti posla, povlastica i dodataka na plaću. Time se ograničava kontrola Vlade nad rashodima za plaće i opterećuje učinkovitost javnog sektora. Zbog relativno visokog udjela koji javni sektor ima u ukupnoj zaposlenosti, kretanje plaća u javnom sektoru bitno je i u širem ekonomskom kontekstu.
- (16) Gospodarstvo je obilježeno visokim udjelom poduzeća u državnom vlasništvu. Slabosti u upravljanju, uključujući nedostatak primjerenog praćenja uspješnosti, i dalje dovode do znatno niže profitabilnosti poduzeća u državnom vlasništvu u odnosu na usporedive privatne korporacije, što nepovoljno utječe na javne financije. Uvrštenjem dionica poduzeća u državnom vlasništvu na burzu može se doprinijeti njihovu boljem korporativnom upravljanju, osobito zahvaljujući jačanju mehanizama za izvješćivanje i internu kontrolu. Mjere kojima bi se u poduzeća u državnom vlasništvu uvelo privatno vlasništvo napredovale su sporo.
- (17) Nacionalna razvojna banka, Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR), subjekt u državnom vlasništvu, mogla bi imati ključnu ulogu u oporavku Hrvatske. Njezinom aktivnošću kreditiranja moglo bi se znatno doprinijeti promicanju ulaganja i uklanjanju tržišnih nedostataka. Za ograničavanje rizika povezanog s aktivnošću HBOR-a potrebni su primjereni regulatorni okvir i dobro korporativno upravljanje, osobito zato što se HBOR u sve većoj mjeri bavi izravnim kreditiranjem.
- (18) Neovisna revizija kvalitete imovine iz HBOR-ova kreditnog portfelja, koju državna tijela planiraju provesti 2017., korak je u rješavanju navedenih izazova. U međuvremenu je potrebno jačati mehanizme praćenja i odgovornosti koji vrijede za HBOR.
- (19) Stopa apsorpcije sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova dosad je bila niska zbog čimbenika poput nedostatnih administrativnih kapaciteta, složenosti postupaka i ograničenog broja projekata spremnih za provedbu.
- (20) Poslovno okružje u Hrvatskoj i dalje je obilježeno znatnim nedostacima koji opterećuju ulagačku klimu. Mnogi parafiskalni nameti za poduzeća još su smetnja u poslovnom okružju. Regulatorno okružje za pružatelje usluga i regulirane profesije i dalje je restriktivno. Pristup određenim reguliranim profesijama i njihovo obavljanje, među ostalim i pravničkim profesijama i poreznom savjetovanju, i dalje su ograničeni. Hrvatska preispituje potrebu za tim ograničenjima i njihovu razmjernost, ali konkretni koraci kasne. Nadalje, regulirane profesije i poduzeća pod znatnim su administrativnim opterećenjem.
- (21) Regulatorna nestabilnost i zakonodavstvo koje se doživljava kao nekvalitetno dodatni su teret za poslovno okružje. Dugi postupci, znatni zaostaci i nedosljedna sudska praksa donose izazove za kvalitetu i učinkovitost pravosudnog sustava, osobito za trgovačke sudove. Sustavi informacijskih i komunikacijskih tehnologija nedovoljno su razvijeni, osobito kada je riječ o komunikaciji sa strankama u sudskim postupcima i elektroničkoj dostavi sudske dokumentacije.
- (22) Rješavanje loših kredita ključno je za rješavanje prezaduženosti gospodarstva. U tom su smislu unapređenjem okvira za predstečajni i stečajni postupak poduzeća te uvođenjem postupka osobnog stečaja poduzeti važni koraci. Da bi se ocijenio utjecaj tih novih okvira, potrebno je precizno praćenje. Međutim, pravna nesigurnost u pogledu oporezivanja otpisa još je prepreka brzom rješavanju loših kredita u portfeljima banaka.
- (23) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu hrvatske ekonomske politike i objavila je u Izvješću za Hrvatsku za 2016. Ocijenila je i Program konvergencije i Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Hrvatskoj u proteklom godinama. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Hrvatskoj, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 5. u nastavku.
- (24) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program konvergencije, a njegovo je mišljenje⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

⁽¹⁾ U skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

- (25) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi i Program konvergencije. Njegove preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama od 1. do 5. u nastavku,

PREPORUČUJE da Hrvatska u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Osigurati održivo ispravljanje prekomjernog deficita do 2016. Nakon toga ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od najmanje 0,6 % BDP-a u 2017. Iskoristiti sve neočekivane prihode kako bi se ubrzalo smanjivanje udjela duga opće države. Do rujna 2016. ojačati numerička fiskalna pravila te neovisnost i mandat Povjerenstva za fiskalnu politiku. Do kraja 2016. poboljšati proračunsko planiranje i ojačati višegodišnji proračunski okvir. Do kraja 2016. pokrenuti reformu periodičnog oporezivanja nepokretne imovine. Ojačati okvir za upravljanje javnim dugom. Donijeti i početi provoditi strategiju za upravljanje javnim dugom za razdoblje 2016. – 2018.
2. Do kraja 2016. poduzeti mjere za odvrćanje od ranog umirovljenja, ubrzati prijelaz na višu dobnu granicu za zakonsko umirovljenje i uskladiti odredbe o mirovinama za posebne kategorije s općim pravilima za umirovljenje. Omogućiti primjerenu dokvalifikaciju i prekvalifikaciju radi povećanja zapošljivosti radno sposobnog stanovništva, s težištem na niskokvalificiranim radnicima i dugotrajno nezaposlenima. Konsolidirati naknade u okviru socijalne zaštite, uključujući posebne režime, usklađivanjem kriterija prihvatljivosti i integracijom upravljanja tim naknadama te usmjeriti potpore na one kojima je najpotrebnija.
3. Do kraja 2016. započeti smanjivati rascjepkanost i poboljšavati funkcionalnu raspodjelu nadležnosti u javnoj upravi radi poboljšanja učinkovitosti i smanjenja teritorijalnih nejednakosti u pružanju javnih usluga. Na temelju savjetovanja sa socijalnim partnerima uskladiti okvire za određivanje plaća u javnoj upravi i javnim službama. Ostvariti napredak u procesu otuđivanja državne imovine i ojačati praćenje uspješnosti poduzeća u državnom vlasništvu te odgovornosti rukovodstva, među ostalim ostvarenjem napretka u uvrštavanju dionica poduzeća u državnom vlasništvu na burzu.
4. Znatno smanjiti parafiskalne namete. Ukloniti neopravdane regulatorne prepreke koje ometaju pristup reguliranim profesijama i njihovo obavljanje. Smanjiti administrativnu opterećenost poduzeća.
5. Poduzeti mjere za poboljšanje kvalitete i učinkovitosti pravosudnog sustava u trgovačkim i upravnim sudovima. Olakšati rješavanje loših kredita, osobito poboljšanjem poreznog tretmana pri rješavanju loših kredita.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Luksemburga za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Luksemburga za 2016.**

(2016/C 299/24)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu Luksemburg nije utvrđen kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je Preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Luksemburg bi trebao osigurati punu i pravodobnu provedbu te Preporuke.
- (2) Izvješće za Luksemburg objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Luksemburga u provedbi preporuka za Luksemburg koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak Luksemburga u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

- (3) Luksemburg je 29. travnja 2016. dostavio svoj Nacionalni program reformi za 2016. i Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera koje povezuju učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Luksemburg je trenutačno obuhvaćen preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2016. planira postići uravnoteženi proračun u 2017., a nakon toga male suficite te doseći 0,4 % BDP-a do 2020. Tijekom programskog razdoblja i dalje će se ispunjavati srednjoročni proračunski cilj. Međutim, u svojem programu stabilnosti za 2016. Luksemburg najavljuje da će se srednjoročni proračunski cilj izmijeniti, tj. strukturni suficit od 0,5 % BDP-a do 2016. prijeći će u strukturni deficit od 0,5 % BDP-a od 2017. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u postupno porasti na 23,5 % BDP-a u 2020. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje proračunske projekcije uvjerljiv je, uz iznimku 2017. i 2018., kada je povoljan. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. predviđa se da će se strukturni suficit smanjiti na 1,4 % BDP-a u 2016., a potom na 0,3 % BDP-a u 2017. te će tako ostati iznad razine srednjoročnog proračunskog cilja. Moguća buduća odstupanja ocjenjivala bi se u odnosu na zahtjev za održavanje strukturnog salda na razini srednjoročnog proračunskog cilja, uzimajući u obzir potrebu za osiguravanjem dugoročne održivosti javnih financija, osobito u području mirovina. Na temelju ocjene Programa stabilnosti te uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće očekuje da će Luksemburg biti usklađen s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu.
- (6) Luksemburška nadležna tijela najavila su glavne pravce sveobuhvatne porezne reforme koja bi trebala stupiti na snagu u 2017. Reformom se predviđaju izmjene uglavnom u području izravnog oporezivanja za pojedince i društva. Njome se želi postupno smanjiti stopa poreza na dobit poduzeća (u cilju povećanja konkurentnosti) i povećati progresivnost poreza na osobni dohodak (u cilju povećanja pravednosti). Istodobno se povećanjem određenih poreznih izdataka, posebno u pogledu stanovanja, može izazvati rizik od smanjenja porezne osnovice. Određena međunarodna kretanja također mogu utjecati na strukturu luksemburškog poreznog sustava te upućivati na slabost barem jednog dijela fiskalnih prihoda. U cilju osiguravanja predviđivosti trebalo bi dodatno proširiti poreznu osnovicu, osobito ponovnim razmatranjem trenutačno niskog poreza na nekretnine i većim iskorištavanjem alternativnih izvora, uključujući porez u području okoliša. U tom se pogledu ukidanjem rubrike intelektualnog vlasništva omogućuje proširenje porezne osnovice poduzeća. Donošenje i provedba poreznih reformi i dalje će se pomno pratiti u okviru europskog semestra.
- (7) Luksemburška nadležna tijela nastoje diversificirati gospodarstvo, uzimajući pritom u obzir rizike povezane s velikom ovisnošću o financijskom sektoru. S obzirom na visoku razinu troškova rada u toj zemlji, djelatnosti s višom dodanom vrijednošću pružaju potencijal za poticanje alternativnih izvora rasta. Stoga uspješna diversifikacija gospodarstva Luksemburga uvelike ovisi o sektorima koji su manje osjetljivi na razine troška rada. Oni se uglavnom temelje na istraživanjima i inovacijama, koje karakterizira izrazita usmjerenost na tehnologiju i znanje. Daljnjim bi se proširenjem već uspješnog sektora nefinancijskih usluga moglo doprinijeti diversifikaciji gospodarstva. Smanjenjem ili uklanjanjem postojećih prepreka ulaganju i inovacijama koje ograničavaju gospodarski razvoj oslobodio bi se potencijal za inovacije i doprinijelo diversifikaciji. Dok su javna ulaganja iznad prosjeka europodručja, privatna ulaganja podbacuju. Održavanje visoke razine ulaganja nužno je za očuvanje izgleda za rast. Analiza u Izvješću za Luksemburg pokazuje da je riječ o zemlji s najstrožim propisima u Uniji u području poslovnih usluga i osnivanja maloprodajnih poduzeća. Glavna se ograničenja odnose na zahtjeve u pogledu vlasničke strukture, prava glasa i multidisciplinarnih ograničenja u sektoru poslovnih usluga te operativne zahtjeve i zahtjeve u pogledu osnivanja poduzeća u maloprodajnom sektoru.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

- (8) Stalno povećavanje cijena nekretnina tijekom proteklih desetljeća, zajedno s predviđenom snažnom dinamikom stanovništva i zaposlenosti u idućim godinama, moglo bi postati prepreka planiranom porastu broja stanovnika i radne snage. Ta je perspektiva još izglednija s obzirom na to da gospodarstvo uvelike ovisi o doprinosu visokokvalificiranih radnika iz susjednih zemalja, koji čine oko jednu trećinu ukupnog broja zaposlenih. Na dinamiku cijena stambenih nekretnina utječe neujednačenost potražnje i ponude, a posebno manjak dostupnog i povoljnog stambenog prostora. Nedovoljna dostupnost zemljišta za novogradnju i neoptimalno administrativno uređenje u pogledu postupaka izdavanja građevinskih dozvola prepreka su fleksibilnosti stambene ponude. S obzirom na nefleksibilnu stambenu ponudu vjerojatno će se i velik dio poreznih subvencija raspoloživ u okviru postojećih politika kapitalizirati u okviru cijene nekretnina. Mogli bi se povećati i napori na osiguravanju socijalnog stambenog prostora po povoljnim cijenama. Trenutačno stanje na tržištu nekretnina ne samo da odvraća kućanstva od nastanjanja u Luksemburgu, nego i povećava problem prometne preopterećenosti i onečišćenja. I nove demografske projekcije iz Izvješća o starenju stanovništva iz 2015. upućuju na nužnost uklanjanja uskih grla za ulaganja u području prometa i stanovanja te bi se one trebale prenijeti i u četiri buduća sektorska plana za stambene nekretnine, prijevoz, zone gospodarske aktivnosti i zeleni krajobraz.
- (9) Postignuća gospodarske diversifikacije mogla bi ograničiti činjenica da kretanja plaća u nekim sektorima nisu u skladu s kretanjima u pogledu produktivnosti. To dodatno ograničava sektore na koje se može usmjeriti, većinom na one s visokom dodanom vrijednošću. Tijekom posljednjeg desetljeća jedinični troškovi rada u Luksemburgu povećavali su se brže nego u većini država članica europskog područja. Sveobuhvatnom automatskom indeksacijom plaća doprinosi se ograničavanju razlika u plaćama među sektorima i može se spriječiti uzimanje u obzir razlika u produktivnosti. Međutim, produljeno trajanje niske inflacije dovelo je do odgode pokretanja automatske prilagodbe plaća te je doprinijelo umjerenim kretanjima plaća. Usporedno sa slabim kretanjima plaća i nestabilnošću proizvodnje gubitci zbog troškovne konkurentnosti smanjili su se. U tom kontekstu opravdano je praćenje kretanja plaća.
- (10) Obveze povezane sa starošću i dalje su dugoročan rizik, posebno u pogledu troškova mirovina. U pogledu premošćivanja jaza između zakonske i stvarne dobi za umirovljenje s pomoću ograničavanja ranog umirovljenja Luksemburg je ostvario ograničen napredak. U srpnju 2015. parlamentu je predstavljen nacrt zakona kojim se mijenjaju pravila povezana s ranim umirovljenjem. Međutim, premda će jedan program biti ukinut, uvjeti prihvatljivosti za druge predmirovinke programe bit će djelomično ublaženi. Nadalje, zakon o reklasifikaciji radnika s radnim invaliditetom donesen je u srpnju 2015. i provodi se od 1. siječnja 2016. Njime su se povećale mogućnosti za radnike s radnim invaliditetom da ostanu na tržištu rada, što podrazumijeva smanjenje broja ljudi koji ulaze u program ranog umirovljenja. Rano umirovljenje i dalje je raširena pojava, a poticaji za dulji radni vijek ograničeni su. Još nema sveobuhvatne strategije u pogledu dobne politike kojom bi se stariji radnici duže zadržali na radnom mjestu te bi im se omogućili poticaji i vještine u cilju njihova vraćanja na posao. O paktu kojim se želi potaknuti poduzeća s više od 150 zaposlenika da zadrže starije radnike još se raspravlja u parlamentu.
- (11) U skladu s mirovinskom reformom iz 2012. praćenje i ocjenjivanje održivosti mirovinskog sustava trebalo bi provoditi svakih pet godina od donošenja reforme. Vlada je potvrdila svoju namjeru da ocjenjivanje provede u 2016., a ne u 2017., kako je prvotno planirano, te je uspostavila Radnu skupinu za mirovine zaduženu za provedbu tog ocjenjivanja. Nije zabilježen napredak u usklađivanju zakonske dobi za umirovljenje sa životnim vijekom, kako je prethodno preporučilo Vijeće. Luksemburg se ističe kao jedina država članica u kojoj nije predviđeno daljnje povećanje zakonske dobi za umirovljenje i dobi za rano umirovljenje za razdoblje 2013. – 2060. U Izvješću o starenju stanovništva iz 2015. predviđeno povećanje rashoda povezanih s dobi smanjeno je, ali se revizija, s obzirom na to da nisu donesene nove reforme, gotovo isključivo objašnjava povoljnijim demografskim projekcijama. Čak i nakon revizije očekivano povećanje rashoda za mirovine i dalje je najviše u Uniji. Nadalje, Luksemburg će se suočiti s rizicima u pogledu očekivanog povećanja rashoda povezanih s dugotrajnom skrbi, koji su, mjereno udjelom u BDP-u, jedni od najvećih u odnosu na sve države članice. To je pak posljedica najvišeg očekivanog povećanja udjela stanovništva koje ovisi o državnom financiranju do 2060. u Uniji. Kako bi se osigurala dugoročna održivost osiguranja za dugotrajnu skrb, proveden je pripremni rad na reformi.
- (12) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Luksemburga, koju je objavila u Izvješću za Luksemburg za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti, Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Luksemburgu prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Hrvatskoj, nego i njihovu

poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama 1. i 2. u nastavku.

- (13) Vijeće je s obzirom na tu ocjenu ispitalo Program stabilnosti i njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ da se očekuje da će Luksemburg biti usklađen s Paktom o stabilnosti i rastu.

PREPORUČUJE da Luksemburg u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Osigurati dugoročnu održivost javnih mirovina povećanjem stvarne dobi za umirovljenje, ograničavanjem ranog umirovljenja, povećanjem poticaja za dulji radni vijek i usklađivanjem zakonske dobi za umirovljenje s promjenama u životnom vijeku.
2. Ukloniti prepreke ulaganjima i inovacijama koje ograničavaju gospodarski razvoj u sektoru poslovnih usluga. Riješiti pitanje uskih grla koja otežavaju stambena ulaganja.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Malte za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Malte za 2016.**

(2016/C 299/25)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu Malta nije utvrđena kao država članica za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Malta bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu te preporuke.
- (2) Izvješće za Maltu za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Malte u izvršavanju preporuka za Maltu koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak te zemlje u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

- (3) Malta je 15. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. i svoj Program konvergencije za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Malta je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu te podliježe pravilu o dugu. Prema svojem Programu stabilnosti za 2016. vlada namjerava ostvariti suficit ukupnog salda od 0,1 % BDP-a do 2019. Strukturni saldo postupno će se poboljšati kako bi se srednjoročni proračunski cilj Malte, odnosno uravnoteženo stanje proračuna u strukturnom smislu, ostvario do 2019. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će se udio duga opće države u BDP-u smanjiti na 62,6 % u 2016. te na 55,5 % u 2019. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske prognoze uvjerljiv je za 2016., a oprezan za razdoblje 2017. – 2019. Međutim, nisu dovoljno precizirane mjere potrebne za ostvarenje planiranih ciljeva u pogledu deficita od 2017. nadalje. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. postoji velik rizik od znatnog odstupanja od preporučene prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog cilja u razdoblju 2015. – 2016., što je uglavnom posljedica odstupanja u 2015. koje treba ispraviti u 2016., a ne promijene li se politike, i u 2017. Odstupanje u 2015. dijelom se objašnjava naglim rastom ulaganja, što se djelomično objašnjava izuzetno visokom stopom apsorpcije sredstava iz fondova EU-a neposredno prije završetka programskog razdoblja 2007. – 2013. Kako bi se u dvogodišnjem razdoblju 2015 – 2016. to odstupanje smanjilo, Program stabilnosti za 2016. uključuje dodatne mjere za 2016. koje nisu mogle biti uključene već u proljetnu prognozu Komisije za 2016. Tim je mjerama cilj smanjivanje primarnih rashoda (za 0,16 % BDP-a), osobito u područjima plaća zaposlenika, intermedijarne potrošnje i kapitalnih prijenosa. Usto, revidirane su procjene nekih mjera na strani prihoda za razdoblje 2016. – 2019. kako bi se uzeli u obzir ažurirani podaci i stvarni učinak mjera u 2015. Ukupno gledajući, neto učinak tih mjera na smanjenje deficita iznosi 0,2 % BDP-a. U usporedbi s prognozom Komisije, uključivanjem tih mjera poboljšao bi se strukturni napor, dok bi strukturni saldo upućivao na određeno prosječno odstupanje tijekom dvogodišnjeg razdoblja 2015 – 2016., a za 2017. i dalje bi postojao rizik od znatnog odstupanja. Predviđa se da će Malta ispuniti zahtjeve referentnog mjerila za smanjenje duga u 2016 i u 2017. Na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016. Vijeće smatra da postoji rizik da Malta neće biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Stoga će za osiguravanje usklađenosti u 2016. i 2017. biti potrebne dodatne mjere.
- (6) Dugoročna održivost javnih financija Malte i dalje je izazov. Tomu je uglavnom uzrok proračunski učinak troškova povezanih sa starenjem stanovništva, kao što su zdravstvena zaštita, dugotrajna skrb i mirovine. Mirovinski sustav suočava se s dvostrukim izazovom: potrebno je postići održivost i istodobno osigurati primjerena mirovinska primanja. Rashodi za mirovine u 2013. iznosili su 9,6 % BDP-a, što je niže od prosjeka EU-a, no predviđa se njihovo povećanje na 12,8 % do 2060., što znači da će biti među najvišima u Uniji. U ožujku 2016. vlada je donijela nekoliko mjera za rješavanje pitanja održivosti i primjerenosti mirovinskog sustava, ali proračunski učinak još nije ocijenjen. Da bi se poboljšala primjerenost tog sustava, nacionalna minimalna mirovina koja se temelji na doprinosima u 2016. i dalje bilježi rast kako bi do 2027. dosegla 60 % prosječnog dohotka te kako bi se proširila obuhvaćenost. Uspješnost te reforme ovisit će o očuvanju zapošljivosti starijih dobnih skupina. Uz mirovine predviđa se rast javnih rashoda za zdravstvo i dugotrajnu skrb, na 2,1 % BDP-a i 1,2 % BDP-a, što je brže od prosjeka EU-a. Vlada je donijela nacionalnu strategiju za zdravstveni sustav i provodi reviziju rashoda u zdravstvu kako bi se poboljšala učinkovitost rashoda. No uštede koje proizlaze iz tih napora još nisu vidljive. Za održivost bi dugoročno bilo dobro iskoristiti potencijalne uštede za rješavanje pitanja predviđenog rasta rashoda.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

- (7) Ostvarena su znatna ulaganja, ali rezultati obrazovanja i osposobljavanja i dalje su ispod željene razine. To utječe na kvalitetu ponude radne snage i stopu sudjelovanja na tržištu rada. Razina visokog obrazovanja malteške radne snage još je među najnižima u Uniji. Iako Malta provodi sveobuhvatnu strategiju cjeloživotnog učenja, sudjelovanje u programima cjeloživotnog učenja i dalje je ograničeno, osobito među osobama s niskom razinom ostvarenog obrazovanja. U tome su području potrebni ciljano informiranje, bolji pristup osposobljavanju te partnerstva poslodavaca s ustanovama za obrazovanje i osposobljavanje. U 2015. službeno je odobreno osnivanje instituta za trajno stručno usavršavanje nastavnika (Institut za obrazovanje). Glavni su ciljevi toga Instituta: i. osposobljavanje nastavnika za svakodnevni nastavnički rad; ii. djelovanje kao centar u kojem se nastavnici sastaju i razmjenjuju iskustva te iii. unapređivanje sustava vođenja obrazovnih ustanova. Institut počinje s radom i očekuje se da će postati glavni pokretač u ostvarivanju potreba nastavnika u pogledu stručnog usavršavanja. Napredak u tom području morat će se pratiti.
- (8) Osim jednokratnih opsežnih projekata u razdoblju 2014 – 2015., ulaganja su na Malti slaba zbog strukturnih promjena u gospodarstvu i zastoja. To je uglavnom povezano s rastom važnosti uslužnih sektora za koje je kapital potreban na manjoj mjeri, zbog čega se smanjuju potrebe za budućim ulaganjima u gospodarstvu. No i dalje su aktualni problemi koji utječu na investicijske aktivnosti u zemlji, primjerice nedovoljan kapacitet za inovacije, nedovoljne vještine, neučinkovitost javne uprave i pravosuđa, regulatorno opterećenje i znatna prometna zagušenost.
- (9) Prometna i logistička infrastruktura bitne su prepreke stranim ulaganja. Vanjski troškovi prijevoza znatan su teret gospodarstvu Malte. Oni su uglavnom posljedica neodgovarajućeg korištenja prometnom mrežom te države i nedostatka stvarne alternative upotrebi osobnih automobila. Osim toga, velik broj privatnih vozila, zagađenje i prometna zagušenost prepreka su održivosti prometnog sektora u državi. Još nije provedena sveobuhvatna prometna strategija, unatoč činjenici da je upravo razvoj nacionalne prometne strategije i glavnog prometnog plana preduvjet povlačenju sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (2014. – 2020.) iz kojih će se sufinancirati ulaganja u promet.
- (10) Vlada je poduzela nekoliko mjera kojima malim i srednjim poduzećima želi olakšati pristup financiranju. Te su mjere usmjerene na osiguravanje vlasničkog i poduzetničkog kapitala jer je posljednjih godina to glavni problem. Usto, buduće mjere uključuju osnivanje središnjeg kreditnog registra i razvojne banke te pokretanje posebne platforme na malteškoj burzi putem koje mala i srednja poduzeća mogu prikupljati sredstva na tržištu kapitala. Iako poteškoće u području pristupa nebankarskim instrumentima i dalje postoje, mala i srednja poduzeća na Malti ostvaruju veću korist od boljeg financijskog okružja u odnosu na usporediva poduzeća.
- (11) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Malte i objavila je u Izvješću za Maltu za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti, Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Malti prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Malti, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama 1. i 2. u nastavku.
- (12) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je preispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

PREPORUČUJE da Malta u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Zbog velikog rizika od znatnog odstupanja ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od 0,6 % BDP-a prema srednjoročnom proračunskom cilju u 2016. i 2017. poduzimanjem potrebnih strukturnih mjera. Pojačati mjere za osiguravanje dugoročne održivosti javnih financija.

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

2. Poduzeti mjere za jačanje ponude radne snage, osobito povećanim sudjelovanjem niskokvalificiranih osoba u cjeloživotnom učenju.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Portugala za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Portugala za 2016.**

(2016/C 299/26)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ⁽²⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Portugal utvrđen kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Portugal bi trebao osigurati punu i pravodobnu provedbu te Preporuke.
- (2) Izvješće za Portugal za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. Njime je ocijenjen napredak Portugala u izvršavanju preporuka za Portugal koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak te zemlje u pogledu ostvarivanja

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Portugalu postoje prekomjerne makroekonomske neravnoteže. Konkretno, visoke razine neto vanjskih obveza, javnog i privatnog duga te visok udio loših kredita slabe su točke u kontekstu povišene nezaposlenosti. I dalje ima nedostataka u okviru politika u pogledu tržišta proizvoda i usluga, restrukturiranja korporativnog duga, fiskalnih pitanja i određenih područja tržišta rada.

- (3) Portugal je 29. travnja 2016. dostavio svoj Nacionalni program reformi za 2016. i svoj Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova međusobna povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena. U Nacionalnom programu reformi Portugala postoji dovoljna razina ambicije za rješavanje problema prekomjernih neravnoteža, navode se relevantne mjere za poticanje konkurentnosti i smanjenje privatnog duga te se osvrće na izazove iz Izvješća za Portugal za 2016. i preporuke za europodručje, s naglaskom na potrebi za ponovnim pokretanjem ulaganja i osiguravanjem održivosti javnih financija. Ako se u potpunosti i brzo provedu, tim će se mjerama lakše riješiti makroekonomske neravnoteže u zemlji. Na temelju ocjene obveza koje je Portugal preuzeo u okviru politika, trenutačno ne postoji potreba za pojačavanjem postupka u slučaju makroekonomskih neravnoteža.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Portugal je trenutačno obuhvaćen korektivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Nije smanjio prekomjerni deficit u predviđenom roku do 2015. i nije uložio fiskalni napor koji je preporučilo Vijeće. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2016. namjerava ispraviti prekomjerni deficit i doseći ukupni deficit od 2,2 % BDP-a u 2016. Nakon što se ostvari održivo ispravljanje prekomjernog deficita, Portugal će biti obuhvaćen preventivnim dijelom Pakta i podlijeгат će prijelaznom pravilu o dugu. Strukturni saldo (ponovno izračunan ⁽²⁾) poboljšat će se u razdoblju 2016. – 2020. za samo otprilike 0,35 % BDP-a godišnje, što je ispod potrebne vrijednosti od 0,6 % BDP-a, te se očekuje da se srednjoročni proračunski cilj, a to je strukturni suficit od 0,25 % BDP-a, neće ostvariti tijekom trajanja programa. Prema Programu stabilnosti očekuje se da će se udio državnog duga u BDP-u smanjiti na 124,8 % u 2016. te se dodatno smanjiti na 110,3 % u 2020. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske prognoze prilično je optimističan. Isto tako, nisu dovoljno precizirane mjere potrebne za ostvarenje planiranih ciljeva u pogledu deficita od 2017. nadalje. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. prognozira se da će deficit opće države dosegnuti 2,7 % BDP-a u 2016., što je ispod referentne vrijednosti iz Ugovora od 3 % BDP-a, te 2,3 % BDP-a u 2017. Budući da se predviđa blago povećanje strukturnog deficita u 2016. i 2017., fiskalni napor nije u skladu sa zahtjevima Pakta o stabilnosti i rastu. Štoviše, prognozira se i da Portugal u 2017. neće ispuniti zahtjeve prijelaznog pravila o dugu. Na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće smatra da postoji rizik od toga da Portugal neće biti usklađen s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Stoga će za osiguravanje usklađenosti u 2016. i 2017. biti potrebne dodatne mjere.
- (6) U skladu s člankom 10. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1467/97 Komisija će redovito pratiti provedbu djelovanja koje Portugal poduzima kao odgovor na preporuku Vijeća od 21. lipnja 2013. u skladu s člankom 126. stavkom 7. UFEU-a, te će Komisija stoga Vijeću preporučiti poduzimanje odgovarajućih mjera u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita.
- (7) Pravodobna i stroga provedba reformiranog okvirnog zakona o proračunu, zakona o kontroli obveza te dodatnih poboljšanja u prikupljanju prihoda i kontroli rashoda mogu znatno doprinijeti postizanju potrebne fiskalne

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁽²⁾ Strukturni saldo, prema novom izračunu Komisije, na temelju informacija u programu stabilnosti, prema usuglašenoj metodologiji.

prilagodbe. Portugal je suočen s dvostrukim izazovom postizanja dugoročne fiskalne održivosti sustava zdravstvene skrbi, istodobno zadržavajući razinu pristupa zdravstvenoj skrbi poboljšanjem učinkovitosti sustava. Iako je udio javnih rashoda Portugala u ukupnim izdvajanjima za zdravstvo trenutačno među najnižima u Uniji, predviđeno povećanje javnih rashoda za zdravstvo za 2,5 % BDP-a do 2060. najveće je. U cilju rješavanja izazova u pogledu dugoročne održivosti u zdravstvenom sektoru još nisu poduzete sveobuhvatne mjere za promicanje sprečavanja bolesti i politika javnog zdravstva te osiguravanje pružanja primarne zdravstvene zaštite u ranoj i povoljnijoj fazi. Važan kratkoročan izazov i dalje je precizno planiranje proračuna i provedba u bolnicama kako bi se osiguralo podmirenje dugova. Iako su se nedavno provedene reforme odnosile na dugoročnu održivost mirovinskog sustava, kratkoročna i srednjoročna održivost još nisu riješene. Javni mirovinski sustav uvelike ovisi o proračunskim prijenosima i međugeneracijskoj nejednakosti. Zaostaci u provedbi i nedostaci u području politika i dalje otežavaju fiskalnu održivost poduzeća u državnom vlasništvu, prije svega u prometnom sektoru. Jačanje mjera za poticanje učinkovitosti u okviru planova restrukturiranja i dalje je ključno za ostvarenje fiskalnih ušteda.

- (8) Poduzeti su znatni naponi na suzbijanju utaje poreza, i to dodatnim poboljšanjem učinkovitosti porezne uprave. Poduzimaju se mjere suzbijanja poreznih prijevара, poboljšanja razmjene informacija s financijskim ustanovama i jačanja okvira za borbu protiv pranja novca. Usprkos ostvarenom napretku i dalje treba jačati poreznu disciplinu. Reformom porezne uprave povećala bi se njezina učinkovitost i potaknula ulaganja.
- (9) Sveukupni razvoj plaća bio je umjeren, što se podudara s visokom nezaposlenošću i potrebom za promicanjem vanjskog uravnoteženja te je u skladu sa srednjoročnim rastom produktivnosti. Tom trendu ide u prilog kolektivno pregovaranje na sektorskoj razini, iako značajke sustava kolektivnog pregovaranja i dalje ograničavaju opseg prilagodbe na razini poduzeća. U kontekstu niske inflacije i visoke nezaposlenosti minimalna je plaća u siječnju 2016. porasla s 505 EUR na 530 EUR mjesečno, a planirano je daljnje postupno povećanje na 600 EUR mjesečno u 2019. (isplata 14 puta godišnje). Kada je riječ o postotku minimalne plaće, Portugal je na sredini ljestvice minimalnih plaća u EU-u, ali kada je riječ o postotku srednje vrijednosti plaće, među zemljama je s najvišom minimalnom plaćom. To upućuje na činjenicu da raspodjela plaća u Portugalu uvelike naginje nižim plaćama i da bi se daljnjim povećanjima minimalne plaće brzo mogao povećati udio obuhvaćenih radnika, koji je u 2016. dosegao gotovo četvrtinu svih zaposlenika. Iako bi se time moglo smanjiti siromaštvo zaposlenih, ujedno dovodi do povećanog sažimanja strukture plaća, čime se pojačava pritisak na ukupne plaće. Ako to nije usklađeno s rastom produktivnosti, postoji opasnost da će naškoditi izgledima za zapošljavanje i konkurentnost, posebno u radno intenzivnim industrijama. Zbog toga postoji i opasnost od smanjenja poticaja za ulaganja u vještine.
- (10) Portugalsko tržište rada i dalje se oporavljalo u 2014. i 2015. i znatni su naponi uloženi u reformiranje politika uključivanja na tržište rada, modernizaciju javne službe za zapošljavanje i povećanje otvorenosti prema neprijavljenim mladim osobama, no i dalje postoje izazovi u provedbi. U kontekstu nedavnog pogoršanja socijalne situacije, posebno u pogledu povišene razine siromaštva djece, poduzete su važne mjere kako bi se pojačala socijalna pomoć, i to u područjima programa minimalnog dohotka, dječjeg doplatka i niskih mirovina. Trebat će ocijeniti učinak tih mjera na smanjenje intenziteta siromaštva. Međutim, izazov je i dalje apsorpcija velikog broja dugotrajno nezaposlenih, što negativno utječe na gospodarski rast i socijalnu situaciju. Ima prostora za daljnje uključivanje dugotrajno nezaposlenih na tržište rada ciljanim politikama tržišta rada i većom koordinacijom službi za zapošljavanje i socijalnih službi. Iako su zahvaljujući oporavku nastala nova stalna radna mjesta, segmentacija na tržištu rada i dalje je znatna. Udio zaposlenika na određeno vrijeme i dalje je među najvećima u Europi, a stopa prelaska s privremenog na stalno radno mjesto niska je.
- (11) Visoka zaduženost privatnog sektora i dalje je područje velike osjetljivosti za portugalsko gospodarstvo, a financijski uvjeti za mala i srednja poduzeća i dalje su teški. Ostvaren je određeni napredak u pogledu smanjenja viška korporativnog duga i omogućivanja razduživanja privatnog sektora, ali privatni sektor u Portugalu i dalje je jedan od najzaduženijih u Uniji. To je najveća prepreka ulaganjima i mogućem rastu proizvodnje. Nefinancijska poduzeća prilagođavaju svoje bilance, ali u manjem opsegu od kućanstava. Visoke i rastuće razine loših kredita u poslovnom sektoru opterećuju bilance financijskog i nefinancijskog sektora i glavna su prepreka ulaganjima. Na različitim su razinama poduzete mjere za rješavanje korporativne zaduženosti, ali rezultati stižu sporo. Naklonjenost zaduživanju u području oporezivanja trgovačkih društava i

dalje je visoka. U proteklih nekoliko godina vlada je taj problem pokušala riješiti uvođenjem slabih pravila kapitalizacije i olakšica za vlasnički kapital trgovačkih društava. No u 2015. razlika u trošku kapitala (prije i poslije oporezivanja) između ulaganja financiranih zaduživanjem i onih financiranih vlasničkim kapitalom i dalje je bila među najvećima u Uniji. Pristup kreditima za poduzeća i dalje je skup i težak, posebno za mala i srednja poduzeća te novoosnovana poduzeća (*start-up*). Alternativni izvori financiranja, kao što su privatni kapital, poduzetnički kapital, skupno financiranje i poslovni anđeli i dalje su zanemarivi i uvelike nedovoljno razvijeni.

- (12) Usprkos napretku, regulatorna ograničenja i slab institucionalni kapacitet i dalje ometaju poslovni rast, konkurentnost i ulaganja. Učinkovitost portugalskog pravosudnog sustava i dalje je niska, posebno u pogledu rješavanja poreznih sporova. Javna nabava u Portugalu uglavnom je transparentna. Međutim, prema podacima namjenske internetske platforme „BASE”, javni naručitelji u Portugalu često upotrebljavaju postupak izravne dodjele, koji je u razdoblju 2013. – 2015. činio u prosjeku 87,3 % svih ugovora o javnoj nabavi, odnosno 47 % ukupnih ugovorenih iznosa. Transparentnost u pogledu ugovora o koncesiji i javno-privatnih partnerstava i dalje je izazov, osobito na lokalnoj i regionalnoj razini. Radna skupina za javno-privatna partnerstva Ministarstva financija (UTAP) nadgleda neka javno-privatna partnerstva kojima upravlja središnja uprava, ali koncesije te regionalna i lokalna javno-privatna partnerstva ne podliježu njezinu nadzoru. U lučkom sektoru i dalje postoje zaostaci u provedbi i prepreke ulasku novih sudionika. Registracija poduzeća postala je lakša, ali izdavanje dozvola i dalje je zamršeno, a složeni administrativni postupci štete povjerenju ulagača. Izazovi i dalje postoje u pogledu postupaka pristupa građevinskom tržištu i dobivanja građevinske dozvole te učinkovite provedbe pojednostavnjenih pravila za okolišne dozvole. Regulatorna ograničenja u nekim sektorima poslovnih usluga sprečavaju učinkovitu dodjelu sredstava, posebno u pogledu pravnih usluga. Podzakonski akti o stručnim tijelima, posebno onima koji se odnose na njihove pravilnike i unutarnja pravila, ograničavajući su te mogu sprečavati fizičke i pravne osobe u dobivanju pristupa odgovarajućim zanimanjima. To se posebno odnosi na pravnička zanimanja, gdje, među ostalim, prevladavaju ograničenja u pogledu oglašavanja i multidisciplinarnih aktivnosti.
- (13) Portugal ima slabe rezultate u području suradnje između znanosti i poslovanja te komercijalizacije znanja. Zapreke suradnji između sveučilišta i poslovnog sektora visoke su zbog regulatornih i birokratskih prepreka te nedostatka poticaja na suradnju u akademskom sustavu. To šteti zapošljivosti osoba s diplomom te inovacijama. Organizacijom novih kratkih tečajeva više tehnike (TeSP) stvorene su mogućnosti za suradnju između visokih politehničkih škola i regionalnih gospodarskih subjekata, ali sveučilišni programi nisu u postupku modernizacije.
- (14) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Portugala, koju je objavila u Izvješću za Portugal za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti, Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Portugalu prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Portugalu, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 5. u nastavku.
- (15) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je preispitalo program stabilnosti, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.
- (16) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi i Program stabilnosti. Njegove preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama od 1. do 5. u nastavku.

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

PREPORUČUJE da Portugal u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Osigurati održivo ispravljanje prekomjernog deficita, u skladu s relevantnim odlukama ili preporukama u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita, poduzimanjem potrebnih strukturnih mjera i iskorištavanjem svih neočekivanih prihoda za smanjenje deficita i duga. Nakon toga ostvariti godišnju fiskalnu prilagodbu od najmanje 0,6 % BDP-a. Do veljače 2017. provesti sveobuhvatnu reviziju rashoda te pojačati kontrolu rashoda, troškovnu učinkovitost i odgovarajući proračun na svim razinama javne uprave. Osigurati dugoročnu održivost zdravstvenog sektora bez ugrožavanja pristupa primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Smanjiti ovisnost mirovinskog sustava o proračunskim prijenosima. Do kraja 2016. preusmjeriti tekuće planove za restrukturiranje poduzeća u državnom vlasništvu.
2. Uz savjetovanje sa socijalnim partnerima osigurati usklađenost minimalnih plaća s ciljevima promicanja zapošljavanja i konkurentnosti u različitim sektorima.
3. Osigurati uključivanje dugotrajno nezaposlenih na tržište rada i poboljšati koordinaciju između službi za zapošljavanje i socijalnih službi. Pojačati poticaje za poduzeća da zapošljavaju s pomoću stalnih ugovora.
4. Do listopada 2016. provesti mjere olakšavanja čišćenja bilanci kreditnih institucija i riješiti visoku razinu loših kredita. Smanjiti naklonjenost zaduživanju u području oporezivanja trgovačkih društava i poboljšati pristup financijama za novoosnovana poduzeća te mala i srednja poduzeća putem tržišta kapitala.
5. Povećati transparentnost i učinkovitost u području javne nabave u pogledu javno-privatnih partnerstava i koncesija. Do kraja 2016. poboljšati i ubrzati administrativne postupke i postupke izdavanja dozvola, ubrzati rješavanje poreznih sporova i smanjiti regulatorne prepreke, posebno u području poslovnih usluga. Poticati suradnju između sveučilišta i poslovnog sektora.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

PREPORUKA VIJEĆA**od 12. srpnja 2016.****o Nacionalnom programu reformi Francuske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Francuske za 2016.**

(2016/C 299/27)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ⁽²⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Francuska utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Tu je Preporuku Europsko vijeće potvrdilo 18. i 19. veljače 2016., a Vijeće donijelo 8. ožujka 2016. ⁽³⁾ Kao zemlja čija je valuta euro te s obzirom na visoku međusobnu povezanost gospodarstava u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Francuska bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu te Preporuke.
- (2) Izvješće za Francusku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. U njemu je ocijenjen napredak Francuske u izvršavanju preporuka za Francusku koje je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak te zemlje u pogledu

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

⁽³⁾ SL C 96, 11.3.2016., str. 1.

ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Francuskoj postoje prekomjerne makroekonomske neravnoteže. Konkretnije, uz umjeren rast i nisku inflaciju, Francuska ima i visok javni dug koji i dalje raste te smanjenu konkurentnost. Osobito je važna potreba za mjerama za smanjenje rizika od štetnih učinaka na francusko gospodarstvo te, s obzirom na njegovu veličinu, smanjenje negativnih prelijevanja na ekonomsku i monetarnu uniju.

- (3) Francuska je 29. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. i Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova međusobna povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Francuska je trenutačno obuhvaćena korektivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2016. namjerava ispraviti prekomjerni deficit do 2017., u skladu s preporukom Vijeća od 10. ožujka 2015. Planira se daljnje smanjivanje ukupnog deficita do 1,2 % BDP-a u 2019. Srednjoročni proračunski cilj, strukturni deficit od 0,4 % BDP-a, planira se ostvariti do 2018. Prema programu stabilnosti očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u dosegnuti vrhunac od 96,5 % BDP-a u 2017. te će se nakon toga smanjiti na 93,3 % BDP-a u 2019. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje proračunske projekcije uglavnom je uvjerljiv. Međutim, nisu dovoljno precizirane mjere potrebne za potporu planiranim ciljevima u pogledu deficita od 2017. nadalje. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. predviđa se da će ukupni deficit dosegnuti 3,4 % BDP-a u 2016., u skladu s deficitom koji je preporučilo Vijeće u 2015. Ne bude li promjene u politikama, predviđa se da će ukupni deficit dosegnuti 3,2 % BDP-a u 2017., što dovodi u pitanje usklađenost s rokom za ispravljanje prekomjernog deficita. Predviđa se da se preporučeni fiskalni napor u 2016. i 2017. neće provesti jer se francuska strategija konsolidacije uglavnom oslanja na poboljšanje cikličkih uvjeta i produljivanje uvjeta niskih kamatnih stopa, što je izvan kontrole nadležnih tijela, te stoga podrazumijeva rizike u pogledu usklađenosti. Vijeće na temelju ocjene Programa stabilnosti i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016. smatra da unatoč trenutačnoj prognozi da će svoj glavni cilj ostvariti u 2016. postoji rizik da Francuska neće biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Stoga će za osiguravanje održivog ispravljanja prekomjernog deficita do 2017. biti potrebne dodatne mjere.
- (6) Udio javnih rashoda u BDP-u u Francuskoj jedan je od najvećih u Uniji te i dalje znatno nadilazi prosjek europa područja unatoč laganom smanjenju 2015. Francuska provodi plan za smanjivanje javne potrošnje za 50 milijardi EUR u usporedbi s trendom rasta u razdoblju od 2015. do 2017. na svim razinama opće države, no to bi moglo biti nedovoljno za postizanje znatnog smanjenja javnih rashoda. Detaljno utvrđivanje mjera na kojima se temelji smanjenje potrošnje, uz osiguravanje da se mjerama štednje uzima u obzir gotovo nulta inflacija, pomoglo bi povećanju učinkovitosti tog plana.
- (7) I dalje postoje izazovi u području planiranog daljnjeg smanjenja udjela rashoda jer postupak utvrđivanja velikih područja u kojima bi se moglo uštedjeti nije dao dostatne rezultate, a pregledi potrošnje dosad su imali skromne ishode. U stambenom sektoru Francuska troši gotovo dvostruko više od svojih europskih pandana, no nema vidljivih boljih rezultata na tržištu nekretnina. Kombiniranim učinkom provedbe planiranog smanjenja bespovratnih sredstava koja lokalna tijela primaju od središnje države i strože kontrole rashoda lokalnih vlasti, osobito ograničavanjem povećanja administrativnih troškova lokalnih tijela, mogao bi se očuvati njihov kapacitet za ulaganja. Pregled potrošnje mogao bi biti primjeren alat za utvrđivanje tih ušteda. Štoviše, nedavna reforma lokalne uprave ima potencijal za srednjoročno i dugoročno povećanje učinkovitosti sustava.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

- (8) Velike kratkoročne uštede ne mogu se postići bez znatnog ograničavanja rasta potrošnje na socijalno osiguranje, što čini više od polovice rashoda opće države. Održivost mirovinskog sustava poboljšana je 2015. sporazumom o dopunskom mirovinskom osiguranju, ali u kratkom do srednjem roku mirovinski bi se sustav mogao nastaviti suočavati s deficitima, osobito u nepovoljnim makroekonomskim uvjetima. Štoviše, očekuje se da će se prethodnim mirovinskim reformama nakon 2025. samo smanjiti trenutačna visoka razinu udjela javnih rashoda za mirovine. Francuska je postavila ambiciozne ciljeve za ograničavanje rasta rashoda za zdravstvo u 2016. i 2017. Ti bi se ciljevi mogli nadopuniti daljnjim naporima usmjerenima na utvrđivanje veće učinkovitosti u srednjem i dugom roku.
- (9) Poduzete su mjere politike u cilju smanjenja troškova rada i poboljšanja profitne marže poduzeća s pomoću poreznih odbitaka u iznosu od 20 milijardi EUR za konkurentnost i zapošljavanje te 10 milijardi EUR dodatnih smanjenja socijalnih doprinosa poslodavaca u okviru pakta o odgovornosti i solidarnosti. Koncept tih mjera koje čine 1,5 % BDP-a te doprinose smanjenju razlike između Francuske i prosjeka europa područja u odnosu na troškove rada mogao bi kočiti njihovu učinkovitost. Rezultati planiranih ocjenjivanja tih mjera za smanjenje troškova pomoći će pri odlučivanju o budućem konceptu tih programa kako bi se osiguralo ostvarivanje ciljeva tih mjera koji se odnose na učinkovitost. Za ta je ocjenjivanja osobito zanimljiv učinak na određivanje plaća i zapošljavanje.
- (10) U trenutačnom kontekstu visoke nezaposlenosti postoji rizik da trošak rada za minimalnu plaću koči zapošljavanje niskokvalificiranih radnika. U odnosu na medijalnu plaću minimalna je plaća visoka, a trošak rada za minimalnu plaću smanjen je s pomoću izuzeća za socijalna davanja. Povećanjem minimalne plaće potiče se povećanje plaća za većinu kategorija radnika i riskira stvaranje uzlazne kompresije plaća. Zbog mehanizma indeksacije minimalne plaće dolazi do povratne sprege između povećanja prosječne plaće i promjena minimalne plaće, što dovodi do kašnjenja potrebne prilagodbe plaća kao odgovor na loše gospodarsko stanje.
- (11) Nedavnim reformama poslodavcima je ostavljena samo ograničena fleksibilnost za odstupanje od sporazumâ na razini sektora. To se odnosi na sve aspekte uvjeta zapošljavanja, uključujući plaće, radno vrijeme te uvjete rada i zapošljavanja, čime se ograničavaju mogućnosti da poduzeća radnu snagu prilagode svojim potrebama. Trenutačno sektori mogu spriječiti poduzeća da u pojedinačnim slučajevima i nakon pregovara sa socijalnim partnerima odrede uvjete pod kojima bi se radno vrijeme moglo razlikovati od sporazumâ na razini sektora. U suradnji sa socijalnim partnerima i s pomoću sporazumâ na razini poduzeća moglo bi se olakšati iskorištavanje odstupanja od sporazumâ na razini sektora i općih zakonskih odredaba o uvjetima zapošljavanja.
- (12) Stopa nezaposlenosti u 2015. povećala se na 10,4 %. Nezaposlenost je viša među mladima, državljanima trećih zemalja i manje kvalificiranim radnicima. Struktura tržišta rada sve se više polarizira; na jednoj se strani nalaze visokoobrazovani radnici zaposleni na neodređeno vrijeme, a na drugoj stalan broj niskokvalificiranih radnika čiji je položaj sve nesigurniji. Udio ugovora na određeno vrijeme u trajanju kraćem od mjesec dana u ukupnom zapošljavanju u 2015. povećao se na gotovo 70 %. Pravni okvir ugovora o radu, osobito u pogledu zakonodavstva o otpuštanju za ugovore na neodređeno vrijeme, može doprinosti velikoj segmentaciji tržišta rada. Dugogodišnje slabljenje tržišta rada stvara pritisak na održivost sustava naknada za nezaposlenost. U veljači 2016. predviđao se deficit od 4,5 milijardi EUR u 2015., 4,2 milijarde EUR u 2016. i 3,6 milijardi EUR u 2017. Time će se dodatno povećati dug sustava sa 25,8 milijardi EUR u 2015. na 30,0 milijardi EUR u 2016. i 33,6 milijardi EUR u 2017. Izračun naknada daje prednost uzastopnim ugovorima na određeno vrijeme u punom radnom vremenu pred ugovorima na neodređeno vrijeme u nepunom radnom vremenu te poslodavcima daje poticaje za zapošljavanje na određeno vrijeme uz povlastice uz zaposlenje. Štoviše, struktura sustava naknada za nezaposlenost, osobito u pogledu uvjeta prihvatljivosti i postupnog smanjivanja naknada, može slabiti poticaje za povratak na posao.
- (13) Prijelaz iz škole na posao i dalje je izazov, a najmanje kvalificirani mladi najviše su pogođeni. U kontekstu različitih regionalnih strategija i ograničene mogućnosti sustava da se prilagodi novim gospodarskim potrebama kategorije niskokvalificiranih radnika sve se manje odlučuju za naukovanje. Ponuda u području osposobljavanja za nezaposlene, manje kvalificirane radnike i zaposlenike malih i srednjih poduzeća i dalje je nedovoljna. Trebalo bi ojačati aktualne reforme strukovnog obrazovanja, među ostalim u području upravljanja, kao i poticaje,

savjetovanje, i novi plan osposobljavanja usmjeren na nezaposlene. Zbog nedovoljne suradnje različitih subjekata uključenih u trajno strukovno obrazovanje dolazi do neučinkovite dodjele sredstava. Predstojeći račun osobne aktivnosti može pomoći uravnoteženju pristupa.

- (14) Kada je riječ o poslovnom okružju, Francuska je i dalje na sredini ljestvice, osobito u pogledu opterećenja državnim propisima, za koje je na međunarodnoj razini loše ocijenjena. Program pojednostavnjenja provodi se kako je planirano, no njegova je provedba neujednačena, osobito u pogledu mjera usmjerenih na poduzeća, a u nizu područja i dalje postoje problemi.
- (15) U francuskom je gospodarstvu udio manjih poduzeća nesrazmjerno velik u odnosu na druge države članice, što ograničava njihovu razinu produktivnosti. Ne očekuje se da će nedavne inicijative za ublažavanje učinka zahtjeva u pogledu veličine znatno utjecati na rast poduzeća, posebice s obzirom na to da im je područje primjene ograničeno i činjenicu da su neke mjere privremene. Zbog toga će učinak praga i dalje ograničavati rast francuskih poduzeća.
- (16) U određenim sektorima poboljšalo se tržišno natjecanje u području usluga, no u drugim sektorima prepreke i dalje postoje, osobito u području poslovnih usluga jer znatan udio tih usluga nije bio pogođen nedavnim reformama, te u području mrežnih industrija. Nizom prepreka za ulazak na tržište, propisa i tarifa u reguliranim profesijama ograničava se gospodarska aktivnost i utječe se na produktivnost drugih sektora koji upotrebljavaju te usluge. Donošenjem tzv. Macronova zakona u 2015. smanjena su neka ograničenja, ali potrebni su daljnji naponi. Daljnji problemi proizlaze iz restriktivne primjene zahtjeva za izdavanje odobrenja.
- (17) Francuska i dalje zaostaje za predvodnicima u području inovacija u EU-u, unatoč velikodušnoj javnoj potpori u tom području. U posljednjih je 15 godina došlo do velikog broja javnih programa za potporu inovacijama, ali i njihove nestabilnosti, što dovodi u pitanje cjelokupnu koordinaciju, usklađenost i učinkovitost tih programa. To osobito utječe na mala i srednja poduzeća.
- (18) Udio poreza u BDP-u jedan je od najviših u Uniji. Njegov sastav ne potiče gospodarski rast jer znatno utječe na čimbenike proizvodnje, a relativno malo na potrošnju. Porez na dobit skromno se započeo smanjivati u 2014. i Francuska je započela premošćivati razlike u odnosu na prosjek EU-a u smislu oporezivanja povezanog s okolišem, no prihodi od PDV-a, i kao udio u BDP-u i kao postotak cjelokupnog oporezivanja, i dalje su niski zbog niskih stopa, široko rasprostranjene uporabe smanjenih stopa i visoke učestalosti izuzeća u odnosu na prosjek EU-a. Osim aktualnog postupnog ukidanja solidarne naknade poduzeća i ukidanja izvanrednog poreza na dobit, još nije došlo do detaljnog utvrđivanja konkretnih koraka za ostvarivanje najavljenog cilja da se u 2020. zakonom propisana stopa poreza na dobit smanji na 28 %.
- (19) Porezni sustav vrlo je složen. I dalje postoji velik broj neučinkovitih poreza koji donose niske ili nikakve prihode, a oporezivanje osobnog dohotka osobito je složeno, što za sobom povlači znatne administrativne troškove. Unatoč tome što je u zakon o programiranju javnih financija za 2014. – 2019. uveden zahtjev za redovitu procjenu i praćenje poreznih rashoda, nakon nekoliko godina rasta predviđeno smanjenje poreznih rashoda za 2016. skromno je.
- (20) U cjelini, prepreke privatnom ulaganju umjerene su, a među njima su najvažniji veliko regulatorno opterećenje i visoke stope poreza na dobit. Ulagачko okružje moglo bi se poboljšati jačanjem poslovnog okružja, smanjenjem poreza na proizvodnju i dobit te pojednostavnjenjem poreznog sustava. Sve mjere poduzete radi poboljšanja troškovne i netroškovne konkurentnosti imaju potencijal povećavanja razine ulaganja i poticanja poduzeća da ulažu u fizički i ljudski kapital u cilju poboljšanja produktivnosti. Dugoročni potencijal rasta ograničen je i smanjenim ulaganjem u inovacijske aktivnosti.
- (21) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu francuske ekonomske politike i objavila je u izvješću za tu zemlju za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti, Nacionalni program reformi te mjere

poduzete kao odgovor na preporuke upućene Francuskoj prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Francuskoj, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu za jačanjem ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke Komisije u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 5. u nastavku.

- (22) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je preispitalo Program stabilnosti, a njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.
- (23) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi i Program stabilnosti. Njegove preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama od 1. do 5. u nastavku,

PREPORUČUJE Francuskoj da u 2016. i 2017. poduzme mjere kojima je cilj:

1. Osigurati održivo ispravljanje prekomjernog deficita do 2017. poduzimanjem potrebnih strukturnih mjera i iskorištavanjem svih neočekivanih prihoda za smanjenje duga i deficita. Precizirati smanjenja rashoda planirana za godine koje dolaze i pojačati napore u cilju povećavanja ušteda kao rezultat pregleda potrošnje, uključujući potrošnju lokalnih vlasti, do kraja 2016. Ojačati neovisno ocjenjivanje javnih politika radi utvrđivanja veće učinkovitosti u svim podsektorima opće države.
2. Osigurati trajno smanjenje troškova rada i usklađenost razvoja minimalne plaće s otvaranjem radnih mjesta i konkurentnošću. Reformirati zakon o radu kako bi se poslodavce više potaknulo na zapošljavanje na temelju ugovora na neodređeno vrijeme.
3. Poboljšati vezu između sektora obrazovanja i tržišta rada, osobito reformom naukovanja i strukovnog obrazovanja, s naglaskom na niskokvalificiranim osobama. Do kraja 2016. poduzeti mjere za reformu sustava naknada za nezaposlenost radi ponovne uspostave njegove proračunske održivosti i pružanja većeg poticaja za povratak na tržište rada.
4. Ukloniti prepreke aktivnostima u uslužnom sektoru, pogotovo u području poslovnih usluga i reguliranih profesija. Poduzeti mjere za pojednostavnjenje programâ za inovacije i za poboljšanje njihove učinkovitosti. Do kraja 2016. nastaviti s provedbom reforme kriterija u pogledu veličine poduzeća u propisima, kojima se koči rast poduzeća te provedbom programa pojednostavnjenja nastaviti pojednostavnjivanje administrativnih, fiskalnih i računovodstvenih pravila poduzeća.
5. Poduzeti mjere za smanjenje poreza na proizvodnju i zakonom propisane stope poreza na dobit, uz istodobno proširenje porezne osnovice na potrošnju, osobito u pogledu PDV-a. Ukloniti neučinkovite porezne rashode, ukinuti poreze koji donose niske ili nikakve prihode i donijeti reformu poreza na osobni dohodak u pogledu osobnog odbitka do kraja 2016.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. srpnja 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR